
AINEVALDKOND „KEEL JA KIRJANDUS“

1. KEELE JA KIRJANDUSE VALDKONNA ÕPPEAINETE KAUDU KUJUNDAVATE ÜLDPÄDEVUSTE ARENGU TOETAMINE

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete kaudu kujundatakse õpilastes kõiki riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevusi. Seda tehakse erinevate tekstide lugemise, reflekteerimise ja kirjutamise kaudu ning kasutades mitmesuguseid koostöövorme (ühisarutelud, projektid jne). Saavutatud üldpädevused kajastuvad tekstiloomes, esitlustes, arutlustes. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushinnangute ning käitumise kujundamisel on kande roll õpetajal, kes oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega loob sobiva õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kirjandusõpetuses kujundatakse kõlbelisi ja esteetilis-emotsionaalseid väärtusi ning kultuuriväärtuste mõistmist ilukirjandus- ja aimetekstide kaudu. Keeleõpetus rõhutab vaimseid ja kultuuriväärtusi: keele kui rahvuskultuuri kandja tähtsust, keeleoskust kui inimese identiteedi olulist osa. Keeleõpetuses väärtustatakse funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Keele- ja kirjandustundides kasutatava paaris- ja rühmatöö käigus kujundatakse koostööoskust, julgustatakse oma arvamust välja ütleva, kaaslaste ideid tunnustama ja teistega arvestama, ühiseid seisukohti otsima. Eri laadi ülesannete kaudu kujundatakse oskust suhelda eetiliselt ja olusid arvestades nii suuliselt kui ka kirjalikult, nii vahetult kui ka veebikeskkonnas.

Enesemääratluspädevus. Tekstide üle arutledes kujundatakse õpilastes positiivset minapilti. Õpiolukordades luuakse võimalused suhestuda käsitletavate teemadega, loovülesannete kaudu tuuakse esile õpilaste eripärad ja anded, vormitakse maailmavaade.

Õpipädevus. Keele- ja kirjandustundides arendatakse kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, erinevatest allikatest teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, eri liiki tekstide koostamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist.

Suhtluspädevus. Keele- ja kirjandustundides kujundatakse suulise ja kirjaliku suhtluse oskust, suhtluspartneri ja tema suulise ja kirjaliku kõne mõistmist, suhtluspartneriga arvestamist ning sobiva käitumisviisi valikut, oma seisukohtade esitamist ja põhjendamist. Õppetegevuse ja õppetekstide kaudu pannakse alus õpilaste diskuteerimis- ja väitlemis- ning tänapäevasele kirjaliku suhtlemise oskusele.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus. Teabetekstide abil arendatakse oskust lugeda teabegraafikat või muul viisil visuaalselt esitatud infot, leida arvandmeid, lugeda ja mõista tabelite, skeemide, graafikute ning diagrammidena esitatud infot ning seda analüüsida, sõnalise teabega seostada ja tõlgendada. Vanemates tekstides kasutatud mõõtühikute teisendamise kaudu edendatakse arvutusoskust. Õpitakse eristama teaduslikku teavet ilukirjanduslikust ja populaarteaduslikust teabest ning kasutama tehnoloogilisi abivahendeid tekstide loomisel, korrigeerimisel ja esitamisel.

Ettevõtlikkuspädevus. Ettevõtlikkuse ning vastutustunde kujunemist toetatakse nii meedia- ja kirjandustekstidest kui ka igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide arutamisega, nende suhtes seisukoha võtmise ja neile lahenduste otsimisega nii keele- ja kirjandustundides kui ka loovtöodes. Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustab õpilaste osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning keele- ja kirjandusteadmiste rakendamist ning täiendamist eri allikatest.

Digipädevus. Digipädevust arendatakse vene keele ja kirjanduse tundides järjepidevalt. Uurimistööd ja referaadid aitavad arendada oskust infot leida ja seda hinnata. Projektid ning igapäevased ülesanded meedia vms valdkonnas arendavad oskust osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide ning piltide loomisel ja kasutamisel. Arutelud digikeskkonna olemusest ja ohtudest aitavad arendada arusaama digikeskkonnast kui kohast, kus tuleb järgida samu moraalil- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

2. KEELE JA KIRJANDUSE VALDKONNA ÕPPEAINETE LÕIMINGU RAKENDAMISE VIISID

Ainevaldkonnasisese lõimingu põhialus on avar tekstikäsitlus, mis hõlmab nii suulisi kui ka kirjalikke tarbe- ja ilukirjandustekste, samuti pildilisi, graafilisi ning teist liiki tekste. Ainevaldkonna õppeainete koostoimes omandatakse teiste õppeainete õppimiseks vajalikke kuulamis-, kõnelemis-, lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid, kujuneb soov ning oskus oma mõtteid väljendada.

Keelekasutust ning oskust tekste mõista ja luua arendatakse teksti- ja õigekeelsusõpetuse kaudu. Vene keelt ja kirjandust õppides omandab õpilane keelelise suhtluse oskused ja vilumused, õpib oma mõtteid ning tundeid väljendama, kuulnud ja loetut analüüsima ning kogutud teavet üldistama. Kirjanduslike tekstide lugemine ja käsitlemine tundides avardab õpilaste kultuuri- ja elukogemust, rikastab sõnavara, soodustab kirjandushuvi ning lugejavõimete ja isiksuse arengut.

Keeleliste osaoskuste lõimimise tulemusel arenevad õpilaste mõtlemisvõime, suhtlusoskus ja enesetunnetus. Õpilased on võimelised eetilisel, olusid ja partnerit arvestades suhtlema, teadlikumalt õppima ja tegutsema.

Lõiming teiste ainevaldkondadega. Keele ja kirjanduse valdkonna õppeained toetavad pädevuste saavutamist teistes valdkondades. Keele- ja kirjandustundides arendavad õpilased kõikides õppeainetes vajalikku suulist ja kirjalikku väljendus- ning suhtlusoskust, õpivad lugema ja mõistma eri liiki tekste, sh teabe- ja tarbetekste, arendavad kirjandustekste lugedes sõnavara ning avardavad maailmapilti; õpivad kirjutama eri tüüpi tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja õpitud termineid ning sobivat stiili; õpivad koostama ja vormistama uurimistööd, kasutama allikaid ja viitama neile; harjuvad kasutama eri liiki sõna- ja käsiraamatuid.

Arutlusoskust ning info hankimise, tõlgendamise ja kasutamise oskusi arendatakse nii keele ja kirjanduse valdkonna kui ka teiste ainete õppes, töötades sisult erinevate tekstidega, samuti diskussioonide ja väitluste kaudu. Lõimingut toetab elementaarsete õigekirjanõuete järgimine teiste ainevaldkondade tundides.

Võõrkeeled. Vene keele õpetuse kaudu arendatakse õpilaste kirjalikku ja suulist eneseväljendus- ning arutlusoskust, oskust luua tekste ning neist aru saada. Võõrkeelte õppimisel on abiks vene keele tundides omandatud keelemõisted. Omandatud võõrsõnad toetavad võõrkeelte õppimist. Maailmakirjanduse autorite ja teostega tutvumine tekitab huvi võõrkeelte õppimise vastu. Õpitavas võõrkeeles kirjutavate autorite teoste lugemine ja arutamine süvendab huvi selle keele maa ja kultuuri ning ka kirjanduse originaalkeeles lugemise vastu.

Matemaatika. Õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist soodustab vene keele ja kirjanduse tundides arendatav lugemisoskus. Arvsõnade õigekirja õppimine toetab korrektse matemaatilise kirjaoskuse omandamist.

Loodusained. Loodusteaduslike õppe- ja teabetekstide mõistmine eeldab head lugemisoskust ja tööd tekstiga. Kohanimede ning loodusnähtuste ja -objektide nimetuste õigekirja kinnistatakse keele- ja kirjandustundides. Loodusteelised tekstid õppe- ning ilukirjanduses aitavad loodust tundma õppida ja väärtustada.

Loodusainetes omandatud sõnavara ning teadmised soodustavad omakorda kirjandusteoste looduskirjelduste mõistmist ja kujutluspiltide teket ning võimendavad seeläbi emotsionaalset mõju lugejale.

Sotsiaalsained. Ilukirjandusteoste lugemine ja analüüs toetavad maailmapildi kujunemist, ajaloosündmuste mõistmist ning ühiskonnaelus ja inimsuhetes orienteerumist. Kirjandustekste valides ja käsitledes peetakse silmas ühiskonnas olulisi valdkondi: väärtused ja kõlblus; suhted kodus ja koolis; omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus; kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Sotsiaalainete õppimise käigus omandatud teadmised ajaloost, ühiskonna arengust ja toimimisest ning inimese staatusest ühiskonnas toetavad kirjandusteoste käsitlemisel ühiskondlike probleemide ja inimsuhete mõistmist. Keeletundides õpitakse riikide, ühenduste, organisatsioonide, ajalooliste isikute, ajaloosündmuste nimede õige kirja norme, mida ajaloo- ja ühiskonnatundides kinnistatakse konkreetsete näidete varal.

Kunstiained. Kunstiainete õpet toetab lähenemine kirjandusele kui kunstiainele. Kirjandusteoste analüüs seostatuna illustatsioonide vaatlusega soodustab kunsti väljendusvahendite eripära mõistmist. Reklaami käsitlemine keeleõppes eeldab ka visuaalsete ja auditiivsete komponentide eritlemist ja analüüsi. Kirjandusteoste käsitlemise illustreerimine vastava ajastu muusikaga soodustab arusaamist muusika emotsionaalsest mõjust ning kunstilistest väljendusvahenditest. Kirjanduse ja muusikaõpetuse ühisosa on (rahva)laul, selle tekst ja esitus.

Kehaline kasvatus. Meedia- ja kirjandustekstide valiku kaudu saadakse elukogemusi. Plakateid ja esitlusi koostades kujundatakse tervist väärtustavat eluhoiakut. Väitlustes propageeritakse tervislikku eluviisi ning dramatiseeringutes ja rollimängudes saab läbi mängida mitmesuguseid elulisi olukordi.

Tehnoloogia. Õppe- ja teabetekstide kaudu kujundatakse oskust hinnata tehnoloogia rakendamise kaasaegsusi ja ohte, kasutada eetilisel viisil nüüdisaegseid tehnoloogiaid oma õpi-, töö- ja suhtluskeskkonna kujundamisel ning järgida tehnilisi vahendeid kasutades ohutus- ning intellektuaalomandi kaitse nõudeid.

Ainevaheline lõiming klassiti on läbi kirjutatud kooli lõimingukavas.

3. LÄBIVATE TEEMADE KÄSITLEMINE KEELE JA KIRJANDUSE VALDKONNA ÕPPEAINETES

Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainetes eesmärkide seadmisel, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel, lähtudes kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääriplaneerimine. Rollimängude, tekstide käsitlemise, arutelude ja loovtööde kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Arendatakse suutlikkust kujundada oma arvamust, väljendada end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, lahendada probleeme. Õppetegevus võimaldab õpilasel kujundada eneseanalüüsiks vajalikku sõnavara, et analüüsida oma huvisid, võimeid, nii ainealaseid kui ka teisi oskusi ja teadmisi ning õpilast suunatakse kasutama eneseanalüüsi tulemusi oma tulevase haridustee ja tööelu planeerimisel. Õppetegevus võimaldab töömaailmaga ka vahetult kokku puutuda (nt õppekäigud ettevõttesse, ainevaldkonnaga seotud ametite tutvustus). Kujundatakse oskust koostada õpingute jätkamiseks ja tööle kandideerimiseks vajalikke dokumente. Meediatekstide analüüsi kaudu juhatakse õpilasi märkama ühiskonnas toimuvaid protsesse ja arutlema selle üle, kuidas need mõjutavad haridusteed ning tulevast tööelu.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus. Teemakohaste tekstide varal, probleemülesannete lahendamise ning suuliste ja kirjalike arutluste kaudu toetatakse õpilaste kujunemist sotsiaalselt aktiivseteks, keskkonnateadlikeks, vastutustundlikeks ning tervist ja turvalisust väärtustavateks inimesteks.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Eri liiki tekstide käsitlemise kaudu suunatakse õpilasi märkama ühiskonna probleeme ja neile lahendusi otsima. Projektides osalemine aitab kasvatada aktiivset ellusuhtumist.

Kultuuriline identiteet. Keele ja kirjanduse kui rahvuskultuuri kandjate toel kujuneb õpilastes arusaam endast, teadmine oma juurtest, eesti keele erikujudest (nt Mulgi, Võru, Setu, Kihnu murre). Emakeele ja kirjanduse väärtustamise kaudu õpitakse lugu pidama endast ja oma rahvast, teiste rahvaste tekstide abil kujundatakse arusaam kultuuride erinevustest, aga ka tõdemus inimkonna kultuurilisest ühisosast.

Teabekeskond. Erinevatest allikatest (sh internetist) teabe hankimine, selle kriitiline hindamine ja kasutamine on nii keele- ja õpeteemakohaste teadmiste laiendamise kui ka tekstilooma eelduseks.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Õpiülesannete lahendamiseks kasutatakse teadlikult infoühiskonna võimalusi, õpilasi suunatakse alternatiivseid lahendusi otsima, oma ideid ellu rakendama.

Väärtused ja kõlblus. Ilukirjandust ning kultuuriteemalisi teabetekste lugedes ja analüüsid, nende üle arutledes ning nende põhjal kirjutades pööratakse tähelepanu õpilaste kujunemisele kõlbelisteks isiksusteks, kes teavad ja tunnustavad üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi. Tekstide analüüsi abil kujundatakse julgust astuda välja taunimisväärsete tegude ja hoiakute vastu.

4. EESTI KEEL TEISE KEELENA

ÕPPEAINE KIRJELDUS

Muu kodukeelega õpilased õpivad eesti keelt teise keelena eesmärgiga lõimuda Eesti ühiskonda ning tulla edukalt toime nii koolis kui ka väljaspool kooli. Eesti keel on paljudele muu kodukeelega õpilastele emakeele kõrval esimene õpitav keel. Seetõttu on eriti oluline õppe huvitavus ja jõukohasus, et tekiks ja säiliks õpimotivatsioon. Õppetöös kasutatakse tänapäevaseid ja kaasahaaravaid õppematerjale ning autentseid lugemis- ja kuulamistekste, mis hoiavad õpilasi kursis ühiskonnas toimuvaga ja tekitavad eesti keele kasutamise soovi. Keeletundides kasutatakse inspireerivaid aktiivõppemeetodeid, mis toetavad eri õpistiiliga õpilasi, võimaldavad õpilastel keelt eesmärgipäraselt kasutada ja aitavad luua keelest süsteemse arusaamise. Õppeprotsessis arendatakse õpilaste õpioskusi, oskust teha koostööd ja töötada iseseisvalt ning kasutada tõhusaid keeleõppe võtteid. Kasutatakse keelekeskkonna võimalusi: õpilasi suunatakse jälgima eestikeelset meediat, suhtlema eesti keeles väljaspool koolitunde, osalema eestikeelsetel üritustel, kutsutakse tundidesse eestikeelseid külalisi jmt. Eesti keelt õppides väärtustatakse ka teisi keeli ja kultuure, eriti õpilaste päritolukultuuri. Eesti keele kui teise keele õppes keskendutakse järgmistele teemavaldkondadele: mina ja teised; kodu ja lähiümbrus; Eesti ja maailm; igapäevaelu; õppimine ja töö. Iga valdkonnaga tegeldakse korduvalt vastavalt õpilaste keeleoskustasemele, kogemustele, huvidele ning vajadustele. Eesti keele tunnis suheldakse eesti keeles. Vajaduse korral kohandab õpetaja oma keele taseme kohaseks ja/või jagab toetavaid selgitusi. Eesti keele kui teise keele õpetaja teeb koostööd teiste õppeainete õpetajatega, et toetada keeleliselt teiste ainete omandamist ning aidata õpilastel näha ainetevahelisi seoseid. Eesti keele kui teise keele õpetamisel lähtutakse ainevaldkonna üldpõhimõtetest.

TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD

I kooliaste	3. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase A2-keeleoskustaseme, mis tähendab, et ta: 1) saab aru lihtsatest kirjalikest ja suulistest tekstidest; 2) väljendab oma vajadusi, kirjeldab lähiümbrust, inimesi ja toiminguid, osaleb lihtsas lühivestluses; 3) leiab vajalikku infot ümbristevast keskkonnast;
--------------------	---

	<p>4) koostab kirjalikke lihtsaid lühitekste;</p> <p>5) teab mõningate Eestis ja oma kodukohas toimuvate ürituste nimetusi ja tuntud inimeste nimesid;</p> <p>6) tunneb ja järgib esmaseid viisakusnorme.</p>
II kooliaste	<p>6. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase B1-keeleskustaseme, mis tähendab, et ta:</p> <p>1) saab aru kirjalikest ja suulistest tekstidest;</p> <p>2) väljendab ja põhjendab oma arvamust, räägib oma kogemustest ja kavatsustest, tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades;</p> <p>3) kasutab leitud infot suhtlusülesannete täitmiseks;</p> <p>4) koostab isiklike lihtsaid eri tüüpi tekste;</p> <p>5) on kursis mõningate Eestis ja oma kodukohas toimuvate või toimunud üritustega ja tuntud inimeste tegevusega;</p> <p>6) tunneb ja kasutab mõningaid eestikeelseid meediaväljaandeid;</p> <p>7) tunneb ja järgib üldisi viisakusnorme.</p>
III kooliaste	<p>9. klassi lõpetaja väärtustab eesti keelt kui kultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit ning saavutab eakohase B2-keeleskustaseme, mis tähendab, et ta:</p> <p>1) mõistab konkreetsel ja abstraktsel teemal tekste;</p> <p>2) suhtleb loomulikult ja ladiusalt erinevatel teemadel;</p> <p>3) väljendab, põhjendab ja kaitseb oma seisukohti;</p> <p>4) loob sidusaid ja loogilisi eri tüüpi tekste eri teemadel;</p> <p>5) on üldiselt kursis Eestis ja oma kodukohas toimuvate või toimunud olulisemate üritustega ja tuntud inimeste tegevusega;</p> <p>6) tunneb ja kasutab mõningaid eestikeelseid meediaväljaandeid;</p> <p>7) teadvustab eesti kultuuri suhtlustavade eripära ning arvestab neid suhtluses.</p>

I KOOLIASTME LÕPUKS TAOTLEVAD ÕPITULEMUSED

Õpilane:

- 1) saab aru lihtsast selgest aeglasest seotud kõnest;
- 2) saab aru eakohastest lühikestest lihtsatest suulistest tekstidest, nagu juhised, teated, sõnumid jmt;
- 3) saab üldiselt aru lühikestest aeglastest selgetest salvestistest, nagu saatelõigud, lühifilmid jmt;
- 4) leiab ja mõistab vajalikku olmeteavet lihtsamatest tarbetekstidest, näiteks sõidu- ja tunniplaanid, ajakavad, kuulutused, teated, reklaamid, menüüd, juhised, hoiatused jmt;
- 5) saab üldjoontes aru tava-suhtluse lihtsatest kirjalikest sõnumitest ja kirjadest;
- 6) saab aru lihtsamas keeles ilukirjandus- ja meediatekstide põhisisust;
- 7) leiab talle vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;
- 8) kasutab igapäevaseid viisakusväljendeid;
- 9) kirjeldab ja tutvustab lihtsal viisil inimesi, kohti, asju ja tegevusi;
- 10) jutustab endale olulistest sündmustest;
- 11) väljendab ja selgitab lühidalt oma arvamusi, kavatsusi, vajadusi, meeldimist ja mittemeeldimist;
- 12) suhtleb vestluspartneri toel lihtsamates endale vajalikes ja huvipakkuvates olukordades;
- 13) esitab küsimusi tava toimingute kohta ja vastab küsimustele, teeb ettepanekuid ja vastab teiste ettepanekutele, väljendab nõustumist või keeldumist;
- 14) kirjutab lühikesi lihtsaid sõnumeid endale olulistel teemadel;
- 15) kirjutab sidusat teksti oma eluoluga seotud teemadel;
- 16) paneb kuulmise järgi kirja lühikest lihtsat infot;
- 17) valdab tavaolukordades suhtlemisel vajalikku põhisisuavara;
- 18) tuletab konteksti põhjal mõne tundmatu sõna tähenduse;
- 19) kasutab grammatika põhitarindeid tuttavas olukorras üldjoontes arusaadavalt;
- 20) hääldab sõnu ja lauseid piisavalt selgelt ja arusaadavalt.

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<p>1) saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;</p> <p>2) teab 1. klassi eesti keele õppekavas esitatud temaatika piires sõnu, peamiselt nimetavas käändes;</p> <p>3) loeb teksti sõna haaval, kõne tekstist aeglasemalt;</p> <p>4) reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele;</p> <p>5) väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab;</p> <p>6) on omandanud õppekava raames esmased teadmised Eestist ja eesti kultuurist;</p> <p>7) tutvub tähestikuga;</p> <p>8) oskab kirjutada trükitähti;</p> <p>9) kirjutab õigesti oma nime;</p> <p>10) oskab teha veatut ära kirja õpikust ja tahvlilt;</p> <p>11) suhtub positiivselt eesti keele õppimisse;</p> <p>12) hoiab kirjutusvahendit ja istub kirjutamisel, joonistamisel õigesti;</p> <p>13) oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mina ja teised Enese, pereliikmete ja kaaslaste tutvustamine ning kirjeldamine. Perekonnaliikmed. Viisakusväljendid (nt tervitamine, vabandamine, tänamine). Värvid ja numbrid. Minu klass ja minu õpetaja. Kool ja klassiruum. Koolitunnid. Tegevused tunnis. ● Kodu ja lähiümbus Kodu – asukoht, mööbel, kodus olevad asjad. Kodukoha ümbus ja loodus. Kodused tegevused (nt koristamine, pesemine, riietumine, söömine). Perekondlikud sündmused ja traditsioonid (nt sünnipäevad, isadepäev). Aastaajad ja kuud, nädalapäevad. Ilm. ● Igapäevaelu. Õppimine ja töö Koolitee ja liiklusvahendid. Koolipäev. Kellaeg (nt täis- ja pooltund). Kehaosad. Riitusesemed. Emotsioonid. Tervis (nt enesetunne, arsti juures käimine). ● Eesti ja maailm Eesti sümboolika. Eesti suuremad linnad (nt pealinn Tallinn, Tartu, Narva, Pärnu). Rahvakalendri tähtpäevad (nt mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlapäev). Teatrikülastus ja filmide vaatamine. Toiduained. Kodu- ja metsloomad. ● Vaba aeg Hobid ja huviringid. Muusika pillid. Mängude reeglid ja mängude juhendid. Vaba aeg koos perega. Puhkepäevade ja koolivaheaja tegevused. Lemmiktegevused (nt lugemine, tantsimine, sport, mängud). Kauplus (nt suhtlemine müüjaga, ostmine, maksmine). Rahaühikud. Suvi. Suvised tegevused. ● Meedia Tuntuimad meedialiigid ja meedia tarbimise eelistused.
<p>PRAKTIINE ÕPPETEGEVUS:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) tähe- või värvikaartide näitamine erinevate häälikute eristamisel; 2) teksti põhisisu mõistmisel sobival reageerimine; 3) küsimus-vastus ülesanded; 4) praktilised ülesanded lausete ning tekstilõikude ühendamiseks ja järjestamiseks; 5) pallimäng küsimuste esitamise ja neile vastamise kohta; 6) küsimustele vastamine enda ja oma igapäevaste tegevuste kohta; 7) enda, sõprade, pereliikmete ja klassikaaslaste tutvustamine; 8) laulude ja luuletuste esitamine; 9) numbrite kuulamine ja kirjutamine mängides Bingot; 10) ankeedi täitmine (nimi, vanus, hobid); 11) viisakusväljendite rutiinne kasutamine tundides;

	12) kultuuriomaste väljendite korrektne kasutamine (nt soovid jõuludeks, sünnipäevaõnnitlused jms); 13) teatrietenduste külastamine; 14) muuseumide külastamine.
2.KLASS	
ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<p>1) saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;</p> <p>2) on omandanud õppekava raames esmased teadmised Eestist ja eesti kultuurist;</p> <p>3) on lugenud läbi vähemalt ühe lasteraamatu;</p> <p>4) esitab peast kahte luuletust;</p> <p>5) oskab eristada jutukest ja luuletust;</p> <p>6) oskab arusaadava hääldusega lugeda;</p> <p>7) kasutab lugemisel õiget tempot, hääletugevust, intonatsiooni;</p> <p>8) reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele;</p> <p>9) oskab anda teavet enda ja kaaslaste kohta õpitud sõnavara piires;</p> <p>10) oskab pildi järgi jutustada;</p> <p>11) töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel;</p> <p>12) väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab;</p> <p>13) oskab moodustada lihtsamaid lauseid, kasutades lause lõpumärke ja suurt algustähte;</p> <p>14) kasutab õpitud käändsõnade õigeid muutevorme;</p> <p>15) kirjutab loetava käekirjaga;</p> <p>16) oskab vihikusse paigutada tööd, kirjutada pealkirja, kuupäeva;</p> <p>17) oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas;</p> <p>18) suhtub positiivselt eesti keele õppimisse.</p>	<p>Mina ja teised Enese, pereliikmete, kaaslaste ja sõprade tutvustamine ning kirjeldamine. Klassi sisustus. Koolitarbed. Riietusesemed.</p> <p>Kodu ja lähiümbrus Värvid. Puu-, juur- ja köögiviljad. Liiklusvahendid. Loomaaed. Võõramaa- ja koduloomad. Kodused toimingud (nt koristamine, pesemine, aitamine). Jõulu sümboolika ja talverõõmud.</p> <p>Riigid ja nende kultuur Naaberriigid (pealinnad, põhirahvused, keel).</p> <p>Kodukoht Eesti Eesti rahvussümboolika (rahvuslill-rukkilill, rahvuskivi-paekivi, rahvuslind-suitsupääsuke, lipp, vapp). Eesti kaart ja linnad. Rahvakalendri tähtpäevad (nt mardipäev, kadripäev, jõulud, vastlapäev). Menüü.</p> <p>Igapäevaelu. Õppimine ja töö Tervis. Koolipäev. Õppeained. Huviringid. Vaba aja veetmise kohad (nt teater, muuseum, kohvik, ujula). Ametid. Päev, nädal, kuu, kalender, kell.</p> <p>Vaba aeg Lemmiktegevused (nt sportimine, mängimine, laulmine, näitlemine, joonistamine). Ühistevõtted perega. Piknik. Leiutised. Suvi. Suveplaanid.</p> <p>Meedia e-raamatud, internetiohud</p>
<p>Varajase keelekümbelklassi õpilane:</p> <p>1) loeb ladusalt, ilmekalt ja õigesti õpitud teksti;</p> <p>2) on lugenud läbi vähemalt kolm lasteraamatut;</p> <p>3) esitab peast õpitud luuletusi;</p> <p>4) saab aru õppimata tekstist;</p> <p>5) parandab oma vigu õpetajaga abiga;</p> <p>6) teeb veatult ära kirja;</p> <p>7) mõistab loetu sisu ja oskab vastata küsimustele;</p> <p>8) selgitab kaaslasele lihtsamat mängu või tööjuhendit;</p> <p>9) mõtleb jutule algust ja lõppu;</p> <p>10) kirjutab etteütlust õpitud keelendite ulatuses kuni 20 -25 sõna;</p> <p>11) annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õpitud pala, loetud raamatut;</p> <p>12) vormistab töö näidise järgi;</p> <p>13) leiab talle vajalikku teavet trüki- ja</p>	<p>Mina ja teised Enese, pereliikmete, kaaslaste ja sõprade tutvustamine ning kirjeldamine. Jutustab oma perest: nimed, kes on peres. Kirjeldab pereliikmete välimust, iseloomujooni. Tervitab, jätab hüvasti. Kooliasjad. Riidesemed.</p> <p>Kodu ja lähiümbrus Värvid. Kodukoht. Turul. Puu-, juur- ja köögiviljad. Muinasjuttu "Naeris" lavastamine. Liiklusvahendid. Ellen Niit "Rongisõit". Rongisõit. Loomaaed, võõramaa- ja koduloomad.</p> <p>Ametid. Jõulu sümboolika ja talverõõmud.</p> <p>Riigid ja nende kultuur Naaberriigid, pealinnad, põhirahvused, keel.</p> <p>Kodukoht Eesti Eesti kaart, linnad. Eesti sümboolika (rahvuslill-rukkilill, rahvuskivi-paekivi, rahvuslind –</p>

veebisõnastikest ning teatmeteostest.	<p>suitsupääsuke, lipp, vapp, vapil on kolm sinist lõvi). Menüü.</p> <p>Igapäevaelu. Õppimine ja töö Tervis; koolipäev, koolitee. Huviringid. Vaba aja veetmise kohad. Päev, nädal, kuu, kalender, kell.</p> <p>Vaba aeg Lemmiktegevused. Mängude käsklused ja juhendid. Piknik. Leiutised. Suveplaanid.</p> <p>Meedia e-raamatud, internetiohud.</p> <p>Grammatika Tähestik, täis-, kaas-, sulghäälik, täis- ja kaashäälikuühend. Tegusõna pööramine olevikus ja minevikus. Suur algustäht-lause algus, nimed. Lauselõpumärgid. Arvsõnad. Häälikupikkuse eristamine. Täis- ja kaashäälikuühend.</p>
PRAKTIINE ÕPPEGEVUS:	<ol style="list-style-type: none"> 1) raamatu tutvustus; 2) etteütlus; 3) plakati tegemine; 4) viktoriin; 5) rühmatöö.

3.KLASS

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<ol style="list-style-type: none"> 1) saab aru igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest; 2) kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kirjeldamiseks; 3) reageerib adekvaatselt lihtsatele küsimustele ja korraldustele; 4) on omandanud õppekava raames esmased teadmised Eestist ja eesti kultuurist; 5) suhtub positiivselt eesti keele õppimisse; 6) koostab suulist ja kirjalikku juttu pildiseeria, tugisõnade, küsimuste abil; 7) töötab tekstiga juhiste alusel; 8) tunneb ära, mis on jutustus, luuletus, näidend, muinasjutt; 9) kasutab suurt algustähte lause algul, inimese- ja loomanimedes ning tuntumates kohanimedes; 10) oskab tähestikku, teab ja tunneb eesti keele häälikuid; 11) oskab nimetada vastandtäheendusega sõnu; 12) teab komaga ja komata sidesõnu; 13) tunneb ära sõnaliikidest nimi-, omadus- ja tegusõnu ning liitsõnu; 14) oskab märkida mitmuse lõppu ja tegusõna pöördelõppe; 16) oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas; 17) kirjutab sidusat teksti oma eluoluga seotud 	<p>Mina ja teised Enese, pereliikmete, kaaslaste ja sõprade tutvustamine ning kirjeldamine. Tunniplaan. Kooliruumid. Järgarvud. Kuupäevad. Lastekirjanik – Kristiina Kass “Nõianeiu Nöbinina”. __Sport. Spordipäev – spordialad. Transport – Millega? Ainsus, mitmus, loetlemine. Matk Kellega? Mets ja sellega kaasnevad ohud. Lastekirjanik- Leelo Tungal erinevad luuleraamatud.</p> <p>Kodu ja lähiümbrus Kodukoht; kodukoha loodus; kodused toimingud; perekondlikud sündmused. Mängud. Võrdlusastmed (suur, suurem, kõige suurem). Omadussõna. Vastandsõna. Lastekirjanik Ilmar Tomusk “Tere, Volli”. Raamatukogu ja raamatud. Kellele? Kus? Asesõna. Lastekirjanik Aino Pervik “Paula jõulud”. Tüdrukute ja poiste tegevused. Toidud. Lastekirjanik Heljo Mänd “Tuulehunt”.</p> <p>Kodukoht Eesti Suuremad linnad; aastaring; rahvakalendri tähtpäevad. Riigid ja nende kultuur. Naaberriigid; pealinnad, põhirahvused, keel. Sünnipäev. Kutse.</p> <p>Igapäevaelu, õppimine ja töö Tervis; haigused, arsti juures. Lastekirjanik Andrus Kivirähk “ Karneval ja kartulisalat”. Kodumasinad. Sõbrad. Lastekirjanik Piret Raud “Natuke napakad lood”.</p> <p>Vaba aeg</p>

teemadel;

18) on lugenud vähemalt kaks lasteraamatut.

Lemmiktegevused, mängude käsklused ja juhendid. Ootan suve.

Grammatika

Tähestik, täis-,kaas-, sulghäälik, täis- ja kaashäälikuühend. Pööramine. Suur algustäht – lause algus, nimed. Lauselõpumärgid. Omadussõna, tegusõna, küsisõna. Kellega? Millega? Kus? Asesõna. Vastandsõna. Võõrsõna. Silbitamine, poolitamine. I ja j õigekiri. Sidesõnad. Võrdlus. Samatähenduslikud sõnad, H sõna alguses.

Meedia

e-raamatud, intranetiohud.

Soovituslikud meediaallikad:

[Telesari "Nõianeu Nöbinina"](#), [Sagadi mõis - hotell, restoran, muuseum | 1.-3. klass](#), [I kooliaste - Eesti Tervisemuuseum](#), [Muuseumitunnid - Lennusadam](#).

Soovituslikud

veebisõnastikud:

<https://portaal.eki.ee/>

Varajase keelekümbelklassi õpilane:

- 1) on omandanud eestikeelses õpikeskkonnas toimetulekuks vajalikud oskused;
- 2) oskab kuulata eakohast teksti ja toimida sõnumi kohaselt;
- 3) oskab end arusaadavalt väljendada suhtlusolukordades: palumine, küsimine, selgitamine, keeldumine, vabandamine, tänamine;
- 4) oskab kasutada konteksti tundmatute sõnade tähenduse aimamiseks;
- 5) oskab arusaadavalt jutustada läbielatud sündmustest;
- 6) loeb õpitud teksti selgelt, ladusalt, õigesti ja sobiva intonatsiooniga;
- 7) mõistab häälega ja endamisi lugedes teksti sisu, oskab vastata teemakohastele küsimustele;
- 8) oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- 9) oskab eristada väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu;
- 10) oskab leida lähedase ja vastandtäheendusega sõnu;
- 11) tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi; muinasjutu, mõistatuse, vanasõna; kirja;
- 12) oskab luuletust peast esitada;
- 13) oskab kuuldu, vaadeldu, ja loetu kohta arvamust avaldada;
- 14) oskab küsimuste toel arusaadavalt edasi anda õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi, teatrietenduse sisu;
- 15) oskab koostada suulist ja kirjalikku juttu pidiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil; mõelda jutule algust ja lõppu;
- 16) oskab kõnes ja kirjas kasutada terviklauseid;
- 17) oskab koostada kutset, õnnitlust;

Mina ja teised

Uued teadmised ja kogemused suvevaheajal. Teave: lasteajakirjad, reklaam, raadio, televisioon. Info hankimine, raamatukogud, teatmeteosed, infotelefonid, internet. Tekstid lugemikust, E.Raua raamatutest, laste teatmeteostest.

Riigid ja nende kultuur

Teater ja muusika. Kino ja filmid. Kunstinäitused ja kollektsioonid, muuseumid. huviringid. Jõulupühad ja jõuluvanad erinevates Euroopa maades. Jõulutradsiooni algus ja jõulude tähistamine. Euroopa maad ja rahvad. Lihavõttepühade kombat meil ja mujal, peidetud lihavõttemunade otsimine. Astrid Lindgren "Lihavõtted Bullerbys".

Kodukoht Eesti

Eesti muistendid ja legendid. Lossid, kloostrid või kindlused minu kodukohas. Lossid, kloostrid ja kindlused Eestis. Noorsoo organisatsioonid Eestis ja mujal. Tekstid: Ilmar Trulli luuletus "Koer ja post", Euroopa kaart, ajakiri "Hea laps".

Vaba aeg

Suusatamine, kiiruse mõõtmine. Masinad minu kodus. Autod ja lennukid. Kosmoselaevad, ulmefilmid. Meri, meresõitjad, maadeavastajad. Laevad ja mereröövliid. Seiklused üksikul saarel. Aarded, mis on aare? Peidetud aarded, aarete kaart ja aarete otsimine, aarete peidupaik.

Eesti sportlased ja olümpiamängud. Minu lemmiksportlane ja -spordiala. Kokkuvõtte algõpetuses õpitust: Mida ma tean Eestist? Vanalinnapäevad, maikrahvi ja krahvinna valimine. Täiendavad tekstid spordiajakirjadest.

Meedia

e-raamatud, internetiohud

Grammatika

<p>18) eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, liitsõna, lauset;</p> <p>19) oskab kirjutada omasõnade algusse k, p, t tuntumate võõrsõnade algusesse g, b, d;</p> <p>20) oskab täis- ja suluta kaashäälikuid õigesti kirjas märkida;</p> <p>21) teab peast tähestikku ja oskab kasutada lihtsamat sõnastikku;</p> <p>22) oskab kirjas õigesti märkida käändsõna mitmuse nimetava lõppu ja tegusõna pöördelõppe;</p> <p>23) oskab kirjas õigesti märkida ainsuse sisseütleva, ilmaütleva ja kaasaütleva käände lõppu;</p> <p>24) oskab piiritleda lauset ja panna lauselõpumärke;</p> <p>25) oskab asesõnu õigesti kirjutada;</p> <p>26) oskab kasutada suurt algustähte lause alguses, inimese- ja loomanimeses ning tuntumates kohanimedes;</p> <p>oskab kirjutada etteütlemise järgi ja kontrollida kirjutatut näidise järgi;</p> <p>27) kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja seoseid, kirjutab loetava käekirjaga;</p> <p>oskab tahvlilt ja õpikust ära kirjutada;</p> <p>28) oskab teksti korrektselt paberile paigutada;</p> <p>29) on lugenud õppeaasta jooksul 4 eesti ja väliskirjaniku teost;</p> <p>30) oskab loetud teostest kõnelda, loetust jutustada.</p>	<p>Täishäälikute pikkus; jutuke, lause, sõna; lauselõpumärk;; mõistekaart; koma lauses; suur algustäht nimeses ja pealkirjades; täishäälikud, kaashäälikud ja sulghäälikud; mõistekaartide koostamine; tahaksin (soovi avaldamine tingivas kõneviisis); mõistete kaardistamine; võõrtähed, võõrnimede kirjutamine ja hääldamine; h-sõna algul; isikuliste ja küsivate asesõnade lühivormide tarvitamine ja kirjutamine: mul, sul, tal, kel, sel, tol; küsivate asesõnade õigekiri: kas, kus, kes; silbitamine ja poolitamine; laiendatud lause; omadussõnade ja määrsõnade kasutamine lauses; kiiruse mõõtühikute lühendid (h, sek, min, km); sulghäälikud ja nende tähed; sulghäälikute pikkuse märkimine (3 pikkust); suur ja väike algustäht; võõrsõnade ja võõrnimede kirjutamine; koma loetus, suur algustäht kohanimedes.</p>
<p>PRAKTILINE ÕPPETEGEVUS:</p>	<p>1) erinevate õppevahendite kasutamine: veebisõnastikud, viktoriinid, keeleõppekeskkonnad, info otsimine;</p> <p>2) intervjuuerimismäng;</p> <p>3) küsimus-vastus ülesanded;</p> <p>4) ankeedi täitmine;</p> <p>5) koomiksi tegemine;</p> <p>6) vajaliku info otsimine tekstist.</p>
<p>SOOVITUSLIK KIRJANDUS I KOOLIASTMES</p>	
<p>S. Väljal „Jussikese seitse sõpra“, E. Raud „Karu maja“, S. Maršak „12 kuud“, A. Pervik „Paula lood“, „Kollane autopõrnikas“, „Kollane autopõrnikas tembutab jälle“, T. Egner „Sööbik ja Pisik“, K. Kass „Kasper ja viis tarka kassi“, E. Raud „Sipsik“, „Peep ja sõnad“, A. Reinla „Pätu“, J. Rannap „Nublu“, E. Niit „Suur maalritöö“, M. Widmark „LasseMaia detektiivbüroo“ kirjandussari, S. Nordqvist „Pettsoni ja Finduse lood“ kirjandussari, P. Raud „Tobias ja 2.b“, L. Tungal „Kristiina, see keskmine“, J. Vaiksoo „Neli hommikut ja üks õhtu“, Luulekogu.</p>	
<p>II KOOLIASTME LÕPUKS TAOTLEVAD ÕPITULEMUSED</p>	
<p>1) tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades;</p> <p>2) saab aru lühematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhustest ja kirjadest;</p> <p>3) saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest;</p> <p>4) saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisisust;</p> <p>5) leiab ja mõistab asjakohast teavet tarbetekstidest, näiteks teated, kirjad, voldikud, kuulutused, reklaamid, juhised, hoiatused jmt;</p> <p>6) loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu;</p> <p>7) leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;</p>	

- 8) räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel;
- 9) vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile;
- 10) jagab lihtsamaid juhiseid, teeb ettepanekuid ja vastab neile;
- 11) kirjeldab sündmusi, olukordi, kohti, tegevusi ja inimesi;
- 12) väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone, tuleb toime igapäevaelu olukordades;
- 13) vahendab raamatu või filmi põhisisu ning väljendab oma muljeid ja mõtteid;
- 14) avaldab arvamust tuttavatel teemal ja põhjendab oma seisukohta;
- 15) kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, e-kiri, avaldus, ankeet;
- 16) kirjutab kirjeldavaid ja jutustavaid tekste tuttavatel teemadel;
- 17) valdab põhisõnavara, vajaduse korral lihtsustab sõnumit või sõnastab oma teksti ümber;
- 18) tuletab konteksti põhjal sõnade tähendusi;
- 19) kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemisi korrektselt;
- 20) hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt;
- 21) on kursis mõningate Eestis ja oma kodukohas toimuvate või toimunud üritustega ja tuntud inimeste tegevusega;
- 22) teab mõningaid eestikeelseid meediaväljaandeid;
- 23) tunneb ja järgib üldisi viisakusnorme.

4.KLASS

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<ol style="list-style-type: none"> 1) tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades õpitud sõnavara ulatuses (nt poes, apteegis ühistranspordis); 2) saab aru lühematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhistest ja kirjadest (kuulutus, küsitlus, tööjuhised, päevaplaanid); 3) saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest; 4) saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisisust; 5) leiab ja mõistab asjakohast teavet tarbetekstidest, näiteks teated, kirjad, voldikud, kuulutused, reklaamid, juhised, hoiatused jmt; 6) loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu (vahendab raamatu või filmi põhisisu); 7) leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest; 8) räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel; 9) vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile; 10) jagab lihtsamaid juhiseid (käskiv kõneviis); 11) kirjeldab kohti, tegevusi ja inimesi ; 12) väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone; 13) kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, ankeet, e-kiri nii paber kandjal kui ka arvutis; 14) valdab õpitud põhisõnavara; 15) kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemisi korrektselt; 16) hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt. 	<p>Mina ja teised Suhtlemine pereliikmete ja koolikaaslastega; viisakusväljendid.</p> <p>Kodu ja lähiümbrus Elu linnas ja maal; looduse märgid; kodu kirjeldamine; lemmikloomad; töövahendid ning kohustused kodus; rõõmsad ja kurvad sündmused peres; peretraditsioonid.</p> <p>Kodukoht Eesti, riigid ja nende kultuur Eesti geograafiline asukoht; ilm; riigi- ja rahvussümboolika; riigipühad ja riiklikud tähtpäevad; üldrahalikud sündmused; naaberriigid; pealinnad, põhirahvused, keel, kultuuritavad, huvipakkuvad paigad, muuseumid.</p> <p>Igapäevaelu Aja planeerimine; avalikud kohad/asutused (poes, apteegis, ühistranspordis, haiglas/polikliinikus jm); turvaline liiklemine; tee küsimine ja juhatamine; igapäevased tegevused ja olukorrad.</p> <p>Õppimine ja töö Koolielu (tunni tegevused, koolitoit, koolitarbed, tunniplaan); ametid, töökohad, tegevused tööl.</p> <p>Vaba aeg Kooliväline tegevus; huvid; laagrid; lugemiseelisted; perepuhkus; spordialad ning sportlikud tegevused.</p> <p>Tervis ja tervislik eluviis Tervis (haigused, põhjused, ravimine), sport, tervislik toitumine.</p> <p>Meedia Aajakirjandus, raadio, televisioon, internet ja selle eakohased kasutamisevõimalused ja võimalikud ohud.</p>

Varajase keelekümbelklassi õpilane:

- 1) mõistab fraase ja väljendeid, mis seostuvad igapäevase eluga (nt põhiline isiku- ja pereteave, sisseostud, kodukoht, kool);
- 2) suudab üldiselt tabada mõttevahetuse teemat;
- 3) suudab jälgida telereklaami, filmitutvustusi või -stseene ja tunneb ära käsitletavat teemat;
- 4) mõistab kõige tähtsamat infot lühikestes reklaamides, mis tutvustavad kaupu ja teenuseid (nt CD-d, videomängud, reisirühmad);
- 5) suudab tabada uudiste teemat, kui kajastatakse sündmusi, õnnetusi jm ;
- 6) tabab asjassepuutuvat teavet lihtsamas tekstis (kirjad, e-kirjad, brošüürid, lühikesed lehelood, postitused jm), kus kirjeldatakse sündmusi;
- 7) mõistab eakohaseid lihtsaid tekste tuttavatel konkreetsetel teemadel;
- 8) mõistab nõudeid (nt ohutusnõuded), kui need on lihtsas keeles;
- 9) oskab lihtsal viisil kirjeldada ja tutvustada inimesi, elutingimusi ning igapäevatoiminguid;
- 10) oskab kirjeldada plaane ja kokkuleppeid, harjumusi ja tavapäraseid toiminguid, toimunud tegevusi ja isiklikke kogemusi;
- 11) oskab õpitud teemadel edastada lühikesi ettevalmistatud teateid;
- 12) oskab esitada lühikese selgeks õpitud ettekande endale tuttavatel igapäeva teemadel ning lühidalt põhjendada ja selgitada arvamusi, plaane ja toiminguid;
- 13) oskab kirjutada lihtsaid tekste tuttavatel teemadel, ühendades lauseid sidesõnadega ja, sest ning siis, nii paber kandjal kui ka arvutis;
- 14) oskab esitada küsimusi ja küsimustele vastata ning vahetada mõtteid ja infot tuttavatel teemadel;
- 15) suudab osaleda igapäevases lühivestluses;
- 16) oskab arutleda, mida õhtul, nädalavahetusel või koolivaheajal ette võtta;
- 17) oskab vahetada infot tekstisõnumi, e-kirja või lühikese kirja teel.

PRAKTILINE ÕPPETEGEVUS:

Minu meedia tarbimise harjumused.

Soovituslikud filmid: “Nukitsamees”, “Arabella - mereröövli tütar”

Soovituslikud meediaallikad: “Täheke”, “Hea laps”, Lasteekraan, järjejutud jt;

Soovituslikud veebisõnad: www.sonaveeb.ee, www.eki.ee, https://www.filosoft.ee/gene_et/, https://www.filosoft.ee/html_speller_et/

Grammatika: nimisõna; ainsus ja mitmus; nimisõna käänamine ainsuses; omadussõnade võrdlusastmed; sünonüümid ja antonüümid; tegusõnade pööramine olevikus ja minevikus (nt olema, rääkima, tegema, õppima, ärkama, sööma jt); tegusõnade rektsioon (nt armastan, aitan, käin); käskiv kõneviis; sõnamoodustus (liitsõnad); küsisõnad; asesõnad; sidesõnad; põhi- ja järgarvsõnad; lauseehitus.

- 1) piltide järjestamine kuuldu põhjal;
- 2) dialoogis osalemine;
- 3) rollimängus osalemine;
- 4) sõnamängud ja liikumismängud;
- 5) loetud lühiteksti põhjal küsimustele vastamine;
- 6) loetu põhjal märkmete või mõistekaardi tegemine;
- 7) lihtsa teksti põhisisu edasi andmine õpitavas keeles;
- 8) loetud mängureeglite ja juhiste põhjal osalemine mängudes (lauamäng, sõnamäng, liikumismäng jms);
- 9) osalemine kaaslasega koostatud dialoogis; osalemine rollimängus;

	<p>10) pildi kirjeldamine suunavate küsimuste abil. lühikeste tekstide kirjutamine: e-kirjad, sõnumid, blogipostitus.</p> <p>11) vastuste kirjutamine etteantud sõnumile;</p> <p>12) piltide kirjalik kirjeldamine;</p> <p>13) etteütlus;</p> <p>14) oma põhjendatud arvamuse või eelistuse avaldamine loetud teksti põhjal;</p> <p>15) arvutis teksti loomine;</p> <p>16) rollimäng, mille osana hinnatakse viisakusväljendite kasutamist;</p> <p>17) videode vaatamine Eesti iseloomulike kultuuri tavadega tutvumiseks;</p> <p>18) õpieesmärkide seadmine, tulemuste hindamine õpetajalt saadud tagasiside põhjal ning selle alusel uute eesmärkide määratlemine;</p> <p>19) mudeli põhjal iseenda ja kaaslaste tööle hinnangu ja tagasiside andmine;</p> <p>20) erinevate õppevahendite kasutamine: veebisõnastikud, viktoriinid jne.</p>
LÕIMING	
Tuumaine: loodusõpetus	<p>Põhiteemad: Maailmaruum Planeet Maa Inimene</p>
5.KLASS	
ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU

- 1) saab aru lihtsamatest teadetest, sõnumitest, ilmateadest, reeglitest ja jne;
- 2) saab aru eestikeelse filmi või multifilmi sisust;
- 3) saab jutustada loetud raamatust või vaadatud filmist lühidalt;
- 4) leiab vajalikku infot erinevatest sõnastikest või teatmeteostest;
- 5) räägib lihtsate lausetega tuttavatel teemal;
- 6) esitab küsimusi ning vastab esitatud küsimustele;
- 7) kirjeldab sündmusi, kohti, tegevusi, inimesi;
- 8) kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, ankeet, sõnum jne;
- 9) väljendab oma soove, vajadusi, emotsioone;
- 10) tuleb toime igapäevastes olukordades;
- 11) valdab põhisoovara, võib vajaduse korral lihtsustada lauset või sõnumit;
- 12) kasutab õpituid grammatika vorme enam-vähem korrektselt;
- 13) kirjutab vastavaid tekste tuttavatel teemadel nii paber kandjal kui ka arvutis;
- 14) loeb ja mõistab eakohaseid ilukirjanduslikke raamatuid ja tekste ning mõistab neid;
- 15) hääldab sõnu arusaadavalt;
- 16) saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest;
- 17) jagab lihtsamaid juhiseid, teeb ettepanekuid ja vastab neile;
- 18) avaldab arvamust tuttavatel teemal.

Mina ja teised

Perekond, koolikaaslased, suhted peres ja koolis, tuju, unistused ja pettumused, ootused ja hirmud.

Kodu ja ümbrus

Erinevad kodud ning selle ümbrus, elu linnas ja maal, kodutööd, aiatööd ja õuetööd, unistuste kodu, tee koolist koju, tee juhendamine, võimalikud õnnetused teel.

Eesti ja maailm

Eesti ilm, loodus ja kliima; Eesti looduslikud kohad (jões, järved, sood, metsad, looduskaitsealad); Eesti riigi ja teiste riikide traditsioonid ja tähtpäevad, nende sarnasused ja erinevused.

Igapäevaelu

Meedia (ajakirjad, ajalehed, televisioon, raadio, internetiallikad, sotsiaalvõrgustikud, interneti ohud ja kasulikkus).

Õppimine ja töö

Koolielu; koolimaja ja kooliraamatukogu kirjeldamine; koolimeedia (kooliraadio/TV/ajaleht); vahetundide tegevused; korrapidamine; koolimaja hoidmine; koolivorm (selle eeldused ja puudused), huviharidus (spordi- ja huviringid), kooli traditsioonid ja tähtpäevad; e-õpe, koolitoit, kooli projektides osalemine.

Vaba aeg

Koolivaheaegade tegevus, vabaaja tegevus.

Tervis ja tervislik eluviis

Varajase keelekümbelklassi õpilane:

- 1) mõistab selgeid fraase ja väljendeid, mis seostuvad esmatähtsate valdkondadega (mina ise, minu pere, ostud, kodukoht, töö);
- 2) suudab üldiselt tabada mõttevahetuse teemat;
- 3) suudab jälgida selge ülesehitusega ettekannet või esitlust, kui seda toetatakse slaidide, konkreetsete näidete või diagrammidega;
- 4) suudab mõista lihtsat teavet, mida esitatakse ootuspärasel olukorras (nt giidiga ekskursioonil);
- 5) mõistab olulist infot ajalehe või ajakirja reklaamides;
- 6) mõistab üldjoontes uudislugu, mis kajastab tuttavat tüüpi sündmust;
- 7) oskab leida peamist infot uudisloost või artiklist, milles arvudel, nimedel, illustratsioonidel ja pealkirjadel on oluline roll ja nad toetavad teksti mõistmist;
- 8) mõistab nõudeid (nt ohutusnõuded);
- 9) oskab kirjeldada ja tutvustada inimesi, elutingimusi ning igapäevatoiminguid;
- 10) oskab kirjeldada plaane ja kokkuleppeid, harjumusi ja tavapäraseid toiminguid, toimunud tegevusi ja isiklike kogemusi;
- 11) oskab õpitud teemadel edastada lühikesi ettevalmistatud teateid;
- 12) oskab esitada lühikese selgeks õpitud ettekande endale tuttavalt teemal ning lühidalt põhjendada ja selgitada arvamusi, plaane ja toiminguid;
- 13) oskab kirjutada fraase ja lauseid, ühendades neid õpitud sidesõnadega;
- 14) suudab üsna vabalt suhelda selgelt piiritletud olukordades ja tuleb toime lühivestluses, kui vestluskaaslane teda vajaduse korral aitab;
- 15) suudab osaleda igapäevases lühivestluses, kui kõneaine pakub talle huvi;
- 16) oskab arutada, mida õhtul või nädalavahetusel ette võtta;
- 17) oskab meediakanalite kaudu vahetada sõpradega uudiseid, teha plaane ja leppida kokku kohtumisi;
- 18) oskab kirjeldada postitustes igapäevaasju, sündmusi ja tundeid, piirdudes peamiste üksikasjadega; oskab kommenteerida teiste postitusi; reageerib lisatud meediafailidele, väljendades üllatust, huvi ja ükskõiksust.

PRAKTILINE ÕPPETEGEVUS:

Kuidas hoida oma tervis, haigused ning ravimine, õnnetusjuhtumid ja nende ennetamine, spordiga tegelemine.

Meedia

Ajakirjandustekstid. Loeb lihtsat faktiteavet, kui teema kuulub tema huvivaldkonda. Kasutab sõnaraamatut. Suudab erilaadse ülesande täitmiseks hõlmata pikemaid tekste, et leida otsitav teave.

Filmid ja visuaalsed allikad. Suudab jälgida paljusid filme, kus pilt ja tegevus süžeed kannavad ning jutt on selge ja keel lihtne.

Interneti allikad. Suudab leida informatsiooni ja rääkida sellest oma klassikaaslastele.

Grammatika: nimisõnade käänamine ainsuses ja mitmuses; omadussõnade võrdlusastmed; tegusõnade pööramine olevikus ja minevikus (sh astmevahelduslikud tegusõnad: tundma, kandma, hoidma, lugema, tegema); tegusõnade rektsioon (nt aitan, kuulan, loen, vaatan, soovin, unistan jt); sihtis; põhi- ja järgarvsõnad; sõnamoodustus (liitsõnad).

Soovituslikud filmid: “Erik Kivisüda”, “Eia jõulud Tondikakul”, “Supilinna salaselts”, “Väikelinna detektiivid” jt

Soovituslikud meediaallikad: “Hea laps”, “Postimees Juunior”, “Minu maailm”, lasteekraan, järjejutud jt.

Soovituslikud veebisõnastikud: www.eki.ee, www.sonaveeb.ee

- 1) esitlus etteantud teemal ja eelneva põhjal küsimustele vastamine;
- 2) infokaardi, mõttekaardi koostamine ja selle esitlemine;
- 3) pildiseeria koostamine ja selle esitlemine;
- 4) osalemine kaaslasega koostatud dialoogis;

	5) osalemine rollimängus; 6) pildi kirjeldamine suunavate küsimuste abil.
LÕIMING	
Tuumaine: inimeseõpetus	Põhiteemad: Tervis. Tervislik toitumine. Kehaline aktiivsus ja sport. Enesekontroll, emotsioonide väljendamine. Turvalisus ja riskikäitumine. Internetiga seonduvad ohud.
6.KLASS	
ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<p>1) tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades;</p> <p>2) saab aru lähematest lihtsamatest teadetest, sõnumitest, juhistest ja kirjadest;</p> <p>3) saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest;</p> <p>4) saab aru eakohase eestikeelse filmi põhisisust;</p> <p>5) loeb eakohast ilukirjandusteksti ja mõistab selle põhisisu vahendab raamatu või filmi põhisisu ning väljendab oma muljeid ja mõtteid;</p> <p>6) leiab vajalikku teavet trüki- ja veebisõnastikest ning teatmeteostest;</p> <p>7) räägib lihtsate seostatud lausetega tuttavatel teemadel;</p> <p>8) vestleb kaaslastega, esitab küsimusi ja vastab neile;</p> <p>9) jagab lihtsamaid juhiseid, teeb ettepanekuid ja vastab neile;</p> <p>10) kirjeldab sündmusi, olukordi, kohti, tegevusi ja inimesi;</p> <p>11) väljendab ja selgitab oma vajadusi, soove ja emotsioone, tuleb toime igapäevaelu olukordades;</p> <p>12) avaldab arvamust tuttavatel teemadel ja põhjendab oma seisukohta;</p> <p>13) kirjutab ja täidab lihtsamaid tarbetekste, nagu kutse, sõnum, e-kiri, teade, kiri, ankeet, kuulutus, sõbrapäevik, suvekaart, päevik nii paberandjal kui ka arvutis;</p> <p>14) kirjutab kirjeldavaid ja jutustavaid tekste tuttavatel teemadel nii paberandjal kui ka arvutis;</p> <p>15) valdab põhisonavara, vajaduse korral lihtsustab sõnumit või sõnastab oma teksti ümber;</p> <p>16) tuletab konteksti põhjal sõnade tähendusi;</p> <p>17) kasutab grammatika põhitarindeid võrdlemisi korrektselt;</p> <p>18) hääldab sõnu ja lauseid üldiselt selgelt ja arusaadavalt.</p>	<p>Mina ja teised Suhtlemine kaaslastega, tunded ja emotsioonid, teistega arvestamine, toimetulek rasketes olukordades, abi ja toetamine, heategevus, suhted koolis ja peres, kiusamine ja vägivald.</p> <p>Kodukoht Eesti Ilm ja kliima; kultuur ja traditsioonid, riiklikud tähtpäevad. Käitumine ja tegevused looduses eri aastaegadel.</p> <p>Riigid ja nende kultuur Eesti naaberriikide nimed, rahvused, keeled. Euroopa riigid ja nende kultuur; vaatamisväärsused.</p> <p>Igapäevaelu Rahatarkus, taaskasutus, raha teeminime, õpilasmalev, vabatahtlikud; liiklusvahendid; tehnika (nutiseadmed); käitumine avalikes kohtades (toidu- ja riidepoes, kohvikus, restoranis). Õppimine ja töö Ametid ja töökohad (elukutse valik, elukestev õpe); huvid ja fännlus.</p> <p>Vaba aeg Meelelahutus (kinos, teatris, kontserdil), reisimine Eestis ja maailmas.</p> <p>Tervis ja tervislik eluviis Tervise eest hoolitsemine; toitumine; füüsiline, sotsiaalne ja vaimne tervis; sõltuvused.</p> <p>Meedia Ajakirjandus, raadio, televisioon - eakohased kasutamismõimalused ja võimalikud ohud. Minu meedia tarbimise harjumused.</p> <p>Grammatika: nimisõnade käänamine ainsuses ja mitmuses, suur ja väike algustäht, omadussõnade võrdlusastmed verbi rektsioon, i-mineviku tegusõnad ja nende rektsioon, tingiv kõneviis, umbisikuline tegumood, lõpetamata ja lõpetatud tegevus (sihitise käänded), arvsõna vormid, liide -gi/-ki, kaassõnad.</p>

Varajase keelekümbelklassi õpilane:

- 1) saab aru tuttava sisu ja selge ülesehitusega suulistest ja kirjalikest meediatekstidest;
- 2) leiab ja mõistab asjakohast teavet tarbetekstidest, näiteks teated, kirjad, voldikud, kuulutused, reklaamid, juhised, hoiatused jmt;
- 3) loeb laiale lugejaskonnale mõeldud ajalehe- või ajakirjaartikleid, mis käsitlevad filme, raamatuid, kontserte jm, ja mõistab nende põhipunkte;
- 4) väljendab lihtlausetega mõtteid abstraktsemal või kultuuriteemal (nt filmid, raamatud, muusika);
- 5) tuleb lihtsat keelt kasutades toime enamikus reisiolukordades;
- 6) väljendab selgelt tundeid kogetu kohta ja põhjendab neid;
- 7) peab ettekande tuttavale teemal;
- 8) kirjeldab unistusi, soove ja püüdlusi, tegelikke või kujuteldavaid sündmusi õpitud sõnavara piires;
- 9) suudab ettevalmistuseta vestlusse astuda, kui kõneaine on tuttav, ning avaldada isiklikku arvamust, vahetada infot teda huvitavate või igapäevaelu puudutavate teemade kohta (nt perekond, harrastused, kool, reisimine, päevasündmused).

PRAKTILINE ÕPPETEGEVUS:

Soovituslikud filmid: “Seltsimees laps”, “Vehkleja”, “Lapsmasin”

Soovituslikud meediaallikad: “Postimees Juunior”, “Minu maailm”, lasteekraan, järjejutud

Soovituslikud veebisõnastikud:

www.sonaveeb.ee,

www.eki.ee,

<http://dict.ibs.ee/syn/>,

https://www.filosoft.ee/gene_et/,

https://www.filosoft.ee/html_speller_et/

- 1) audio ja videoteksti kuulamise põhjal erinevate ülesannete täitmine;
- 2) kuuldu põhjal oma teksti kirjutamine ja selle esitamine;
- 3) kuuldu põhjal pildi joonistamine või täiendamine;
- 4) videote vaatamine Eesti iseloomulike kultuuritavadega tutvumiseks;
- 5) loetud teksti põhjal ülesannete täitmine;
- 6) teksti, graafiku või pildi täiendamine;
- 7) loetu põhjal märkmete või mõistekaardi tegemine;
- 8) loetud mängureeglite ja juhiste põhjal osalemine mängudes (lauamäng, sõnamäng, liikumismäng jms);
- 9) dialoogides, rollimängudes osalemine;
- 10) loovtööde (nt luuletus, plakat, lauamäng) koostamine Eesti ajaloo ja kultuuri teemal üksi, paaris või rühmatööna;
- 11) Powerpoint esitlused Eesti kohta - kindla eesmärgiga otsida infot kultuuri, ajaloo, looduse, tähtpäevade, kommete kohta;
- 12) lugemispäeviku pidamine;
- 13) kirja, sõnumi, blogipostituse kirjutamine;
- 14) arvutis teksti loomine;
- 15) küsimustiku koostamine, saadud tulemuste põhjal lihtsa diagrammi või kirjaliku kokkuvõtte koostamine ja tulemuste võrdlemine;
- 16) sõnaraamatu, digisõnastiku ja õpiku koondtabelite kasutamine;

	17) keeleõpet arendavate veebilehtede ja rakenduste kasutamine õpetaja soovitusel; 18) videode vaatamine Eesti iseloomulike kultuuritavadega tutvumiseks.
--	--

LÕIMING

Tuumaine: ajalugu	Põhiteemad: Muistsed Idamaade tsivilisatsioon Vana-Kreeka tsivilisatsioon Vana-Rooma tsivilisatsioon
--------------------------	---

KOOLIASTME SOOVITUSLIK KIRJANDUS

A.Lindgren „, Vahtramäe Emil“, T. Aksakov „, Tulipunane lilleke“, H. Vaher „, Jõesaare poisid“, I. Tomusk „, 4.b kriminalistid“, Digipöörane kool“, „Inglid 6.b-s“, K.Kass „, Kärü- Kaarel“, H. Vaher „, Väana jäljekütid“, R.Dahl „, Matilda“, A.Lindgren, Madlike“, E. Kästner „, Veel üks Lotte“, A. Kivirähk „, Karneval ja kartulisalat“, „, Sirli, Siim ja saladused“, S. Rannamaa „, Kadri“, C. Nöstlinger „, Vahetuslaps“, G.Durrell „, Minu pere ja muud loomad“, J.Smuul „, Meremees Murka“, H.Käit „, Kristiine poisid tegutsevad“, D.Leesalu „, Mahajäetud maja“, A.Pervik „, Kallis härra Q“, R. Reinaus „, Vanalinna detektiivid“, M.Keräneni teosed.

III KOOLIASTME LÕPUKS TAOTLEVAD ÕPITULEMUSED

- 1) kasutab teadlikult eesti keele oskuse arendamiseks keelekeskkonna võimalusi;
- 2) saab aru erisuguse pikkuse ja keerukusega suuliste tekstide põhisisuks;
- 3) jälgib vilunud kõnelejate elavat mõttevahetust ning saab aru selgelt struktureeritud diskussioonist;
- 4) jälgib eakohaseid ettekandeid ja esitlusi, leiab infot ja teeb kokkuvõtte;
- 5) saab aru enamikust suulistest ja kirjalikest üldkeelsetest tarbe- ja meediatekstidest;
- 6) jälgib ja mõistab eakohaste arvamus- ja probleem artiklite arutluskäiku;
- 7) loeb eakohaseid eri žanris ilukirjandus tekste, analüüsib nende sisu ja mõistab sõnumit;
- 8) suhtleb ettevalmistuseta küllaltki lodusalt, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule;
- 9) osaleb arutelus, väljendub selgelt ja üksikasjalikult mitmesugustel teemadel, esitab argumentide ja näidetega toetatud seisukohti ja põhjendusi;
- 10) peab selgelt struktureeritud ettekande, toob esile olulisemad seisukohad ning poolt- ja vastuargumentid;
- 11) kirjutab eri tüüpi tarbetekste, näiteks avaldus, motivatsioonikiri, elulookirjeldus, seletuskiri, e-kiri, ning vormistab need korrektselt;
- 12) kirjutab jutustavaid ja kirjeldavaid tekste nii realistlikus kui ka fantastilises laadis;
- 13) kirjutab arutlevaid tekste, esitab poolt- ja vastuargumente, toob näiteid ning sõnastab kokkuvõtte;
- 14) kirjutab raamatu-, filmi- või teatriarvustuse;
- 15) valdab üldsõnavara, väljendub selgelt, täpselt ja varieeruvalt;
- 16) valdab grammatika tarindeid;
- 17) hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;
- 18) arvestab keeleliste vahendite valikul suhtluse eesmärki, partnerit ja olukorda;
- 19) ühendab lausungid selgelt ja loogiliselt sidusaks tekstiks, liigendab teksti lõikudeks;
- 20) järgib õige kirja reegleid.

7.KLASS

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
---------------------	-----------------

- 1) suhtleb eesti keeles igapäevastes suhtlusolukordades väljaspool kooli;
- 2) saab aru erisuguste pikkuse ja keerukusega suuliste tekstide põhisistust;
- 3) kasutab interneti valdkonda õpitegevuses ja enda huvialadega seoses;
- 4) teeb kirjalikke märkmeid loetud või kuulnud tekste kohta;
- 5) saab aru enamikust suulistest ja kirjalikest üldkeelsetest tarbetekstidest;
- 6) suhtleb tuttavatel teemal, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule;
- 7) jutustab endast ja oma elu sündmustest, kirjeldab ennast, kirjutab oma eestlastest sõbrale kirja endast;
- 8) loeb eakohaseid eri žanris ilukirjandustekste, mõistab põhisõnumeid ja avaldab oma arvamust;
- 9) esitab selgelt struktureeritud ettekande;
- 10) koostab alusteksti, näiteks mõistekaart, pilt või video põhjal jutustavaid või kirjeldavaid tekste;
- 11) valdab üldsõnavara tuttavatel teemal;
- 12) valdab grammatika tarindeid; moodustab tüüpsõna eeskujul sõnavorme;
- 13) hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;
- 14) ühendab lausungid sidusaks tekstiks, liigendab teksti lõikudeks;
- 15) järgib õigekirjareegleid õpitu piires.

Varajase keelekümbelklassi õpilane:

- 1) jälgib mõttevahetust tuttavatel teemal ning saab aru selgelt struktureeritud diskussiooni põhisistust;
- 2) jälgib eakohaseid ettekandeid ja esitlusi, leiab infot ja teeb kokkuvõtte;
- 3) suhtleb ettevalmistuseta küllaltki lususalt tuttavatel teemal, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule;
- 4) jutustab ettevalmistatud tekstis endaga seotud mineviku sündmusest selgelt ja arusaadavalt;
- 5) kirjutab vabas vormis tarbetekste, näiteks kuulutus, järelepärimine, teade, kutse, blogi;
- 6) väljendab ennast grammatiliselt õigesti õpitu piires;

- 7) valib erinevates suhtlussituatsioonides sobivad keelelised vahendid;
- 8) osaleb arutelus, väljendab seisukohti tuttavatel teemadel, esitab argumentide ja näidetega toetatud seisukohti ja põhjendusi.

PRAKTILINE ÕPPETEGEVUS:

Mina ja teised

Kes ma olen? Sündmused peres ja peretraditsioonid. Minu juured ja päritolu. Põnev sugulane. Minu eeskujud. Mina internetis: mida ja kui palju avaldada. Netisõber.

Kodu ja lähiümbrus

Perekondlikud sündmused ja tähtpäevad; kodukoha vaatamisväärsused ja nende tutvustamine.

Kodukoht Eesti

Eesti loodus. Looduskaitsealad. Taime- või loomaliik. Muuseumid, näitused. Eesti kunstnikud, muusikud. Keskkonnahoidlik ja -säästlik käitumine; elu linnas ning maal.

Riigid ning nende kultuur

Eesti naaberriigid ja nende lühiiseloostus.

Igapäevaelu. Õppimine ja töö

Pere eelarve ja taskuraha. Ostukohtade võrdlus, internetikaubandus. Ostunimekirja koostamine. Kokkuvõtteid ja säästmise.

Vaba aeg

Harrastusvõimalused. Spordiüritused, harrastussport, võistlussport. Peod, pidulikud sündmused, perepeod ja peod sõpradega.

Tervis ja tervislik eluviis

Tervislikud eluviisid. Terviserisk. Liikumine.

Meedia

Meediast saadav kasu ja võimalikud ohud, meediažanrid, allikakriitilisus, suhtlemisnormid ja -eetika internetis.

Grammatika: tegusõna ma- ja da- infinitiiv; tegusõna põhivormid ja nendest moodustatavad teised vormid; käskiv kõneviis, tingiv kõneviis; nimisõna käänamine, sihitis ainsuses ja mitmuses; liht- ja ühendteigusõnad; arvsõnad, arvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine, käänamine; tegusõna oleviku ja lihtmineviku vormid; jutustav, küsi- ja hüüdlause; omadussõna ühildumine nimisõnaga; tegusõna rektioon; määrsõnade moodustamine.

Soovituslikud meediaallikad: ETV, <https://jupiter.err.ee>, Vikerraadio, Postimees

- e-kirja, reisikirjelduse kirjutamine, kus kirjeldab oma tundeid ja reaktsioone ning põhjendab neid.
- reisiplaanide või ürituste kirjeldamine ja planeerimine;

	<ul style="list-style-type: none"> • teiste esitlusest oma sõnadega märkmete tegemine; • enda tutvustamine 2 minuti jooksul; • lihtsama arutleva teksti kirjutamine (nt filmi- ja raamatuarvustus, essee); • etteütlus; • filmile või raamatule lõpu ennustamine, loole lõpu või alguse kirjutamine; • endale kirja kirjutamine; • loo ja tegelaste väljamõtlemine, filmistsenaariumi või muinasjutu koostamine; • ajalooliste paikade, isikute ja sündmuste lühikirjelduste koostamine. • rollimängud mitmekeelse sõnavara ja mitme kultuuri tundmaõppimiseks; • erinevat laadi projektitööd: filmide ja videote tegemine, lavastuste etendamine, veebilehtede koostamine, riigisisestes ja rahvusvahelistes projektides osalemine; • dokumentaalfilmide vaatamine Eesti kultuurist ja ajaloost ning nende üle arutlemine. • simulatsiooniharjutused tüüpkeelendite ja moodustusmallide kasutamise kohta. • ülesanded, mis on seotud sõnaraamatu, digirakenduste ja õpiku koondtabelite kasutamisega; • üritustel osalemine: projektid, koostööpäevad, õpilasvahetus, konkursid, olümpiaadid; • ülevaate koostamine eestikeelsest meediasisut (filmid, muusika, eakohase sotsiaalmeedia sisu jälgimine, teleuudised) tarbimisest (päeviku pidamine); • osalemine dialoogis, rollimängudes, väitlustes jms; • esitluste kirjalik koostamine (nt Powerpoint) nende esitamine Eesti kultuuri mingi aspekti kohta: kokkuvõtted, esitlused, soovitused kirjandusest, muusikast, meediasisust jne)
LÕIMING	
Tuumaine: bioloogia	Põhiteemad: Mis on teadus? Selgroogsete loomade tunnused Selgroogsete loomade areng
8.KLASS	
ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU

- 1) kasutab Eesti Keele Instituudi veebisõnastikke keele rikastamiseks ja enesekontrolliks;
- 2) oskab kasutada eestikeelse meedia pakutavaid võimalusi info leidmiseks ja keele õppimiseks, oskab nimetada eestikeelseid väljaandeid;
- 3) kasutab keele õppimiseks infokeskkonda, näiteks sildid, kuulutused, reklaamid ja juhised;
- 4) saab aru erisuguse pikkuse ja keerukusega oma huvivaldkondade, üldiste ning õpi- ja elutarbeliste kirjalike ja suuliste tekstide põhisisust;
- 5) korduva kuulamise võimalusel teeb kokkuvõtte videoloengust tuttavalt teemal;
- 6) saab aru üldkeelelisest või oma huvialaga seotud meelahutuslikust või enesediagnostilisest kirjalikust valikvastustega testist;
- 7) saab aru tuttavalt teemal antud soovitustest ja oskab neid ise koostada suuliselt ja kirjalikult;
- 8) jälgib ja mõistab eakohaste arvamus- ja probleemartiklite arutluskäiku, esitab enda seisukoha;
- 9) loeb eakohaseid eri žanris ilukirjandustekste, mõistab põhisisu kui ka kõik pole arusaadav, avaldab loetu kohta arvamust;
- 10) osaleb arutelus, esitab argumentide ja näidetega toetatud seisukohti ja põhjendusi, kasutab kaaslaste jutule reageerimiseks ja sõnajärje saamiseks sobivaid keelendeid;
- 11) kirjutab eri tüüpi tarbetekste, näiteks järelepärimine, motivatsioonikiri, avaldus, seletuskiri, ning oskab neid korrektselt vormistada;
- 12) kirjeldab möödunud sündmust või kogemust kirjeldava teksti;
- 13) saab aru õpitud teemaga seotud üldkasutatavatest rahvapärastest ütlustest ja vanasõnadest;
- 14) hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;
- 15) ühendab lausungid sidusaks tekstiks, liigendab teksti lõikudeks.

Mina ja teised

Isikuomadused, võimed, tugevad ja nõrgad küljed erinevates olukordades. Sõprus, armastus ja heade suhete hoidmine. Erilised inimesed: erivajadused, anded ja omapärad.

Kodu ja lähiümbrus

Ümbruskond ja elukeskkond. Kodukoha rajatised, asutused ja ettevõtted. Tähtsad sündmused kodukandis. Liiklemisvõimalused, vahendid ja taristu. Jalakäijasõbralik linn.

Eesti

Loodusväärtuslikud ja kultuuriväärtuslikud objektid. UNESCO maailmapärand Eestis. Muuseumid, külastused ja virtuaaltuurid. Õppekäigud.

Riigid ja nende kultuur

Euroopa Liit, sümbolid, riigid ja keeled. Eesti roll Euroopa Liidus. Tuntud eestlased maailmas. Tuntud teistest rahvustest inimesed Eestis.

Igapäevaelu. Õppimine ja töö

Tõhus õppimine. Mina õppijana. Õpikeskkonna mõju õppimisele. Erinevad õppimisvõimalused ja koolid. Ohutus. Liiklusohutus liigeldes ratta või tõukerattaga. Veeohutus. Ohutud peod ja suhtlemine võõraga. Hädaabinumbrile helistamine.

Mittetulundusühingud Eestis ja nende roll ühiskonnas. Vabatahtliku töö võimalused õpilastele. Infotehnoloogia: riistvara, kasutusvõimalused keeleõppes. Sotsiaalmeedia ja äpid. Turvaline internet. Eesti Rahvusringhääling: meediakanalid, rubriigid err.ee lehel. Noortele suunatud saated. Uudistesaaated.

Vaba aeg

Aktiivse puhkuse vajalikkus ja võimalused.

Tervis

Füüsiline ja vaimne tervis. Vaimse tasakaalu toetamine.

Meedia

Meediast saadav kasu ja võimalikud ohud,

Varajase keelekümbelklassi õpilane:

- 1) eristab tuntumaid kõnekeelseid keelendeid, valib kõnelemisel ja kirjutamisel sõltuvalt suhtlusolukorrast sobivad keelendid;
- 2) kasutab ametlikus suhtlussituatsioonis sobivat suhtlusstiili ja eesti keelele omaseid keelendeid pöördumiseks, tervitamiseks, huvi üles näitamiseks ja suhtluse lõpetamiseks;
- 3) teeb kuulnud või loetud intervjuu põhjal kokkuvõtte;
- 4) jälgib mitme osalejaga struktureeritud mõttevahetust ning toob välja mõned põhiseisukohad;
- 5) suhtleb tuttavalt teemal ettevalmistuseta küllaltki ladusalt, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule asjakohaselt ja viisakalt;
- 6) peab selgelt struktureeritud ettekande, toob esile olulisemad seisukohad ning poolt- ja vastuargumentid, pöördub kuulajate poole ning lõpetab ettekande asjakohaselt ning head tava silmas pidades;
- 7) kirjutab arutlevaid tekste, kus esitab poolt- ja vastuargumente, toob näiteid ning sõnastab kokkuvõtte;
- 8) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;
- 9) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuuri kogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;
- 10) kirjutab korrektselt järgides õigekirjareegleid õpitu piires.

PRAKTILINE ÕPPETEGEVUS:

suhtlemisnormid ja -eetika internetis.

Grammatika: laadivahelduslike tegusõnade lihtmineviku eitav vorm; täismineviku moodustamine ja kasutamine; tegusõna rektsioon; käskiv kõneviis ühend- ja väljendtegeusõnadest; tingiv kõneviis; ma- ja da- tegevusnimi; suur ja väike algustäht; lühendid ja nende õigekiri; isikuline asesõna täiendina;omadussõnade käänamine kesk- ja ülivõrdes; käändsõna mitmuse tunnused, mitmuse osastav kääne, i- mitmuses kasutatavad käänded; käändsõna ühildumine hulgasõnadega; ees- ja tagasõnad.

Loovtöö tegemisel: kasutab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib digitaalsete tekstide vormistusnõudeid.

Soovituslikud meediaallikad:ERR, Postimees, Eesti Päevaleht

Soovituslikud filmid: „Kevade“, “Kalev”, “Tagurpidi torn”, “Polaarpoiss”.

Soovituslikud veebisõnastikud ja materjalid:

Sõnaveeb [Sõnaveeb](http://www.eki.ee); Eesti keele süntesaator www.eki.ee; https://www.filosoft.ee/gene_et; Eesti keele seletav sõnaraamat

<https://www.eki.ee/dict/ekss>; Eesti

õigekeelsussõnaraamat

<https://www.eki.ee/dict/qs/index.cgi?Q=truu&F=M>;

Erinevate sõnastike kogum

<https://www.keelev.ee>

1) kuulamise põhjal erinevate ülesannete täitmine (vastab küsimustele kirjalikult või suuliselt, rühmitab, lõpetab lause, järjestab, defineerib, visualiseerib, joonistab, toob näiteid, täidab tabelit, teeb graafiku jne);

2) loetud tekstide põhjal mõistekaardi, plakati, kokkuvõtte koostamine ja selle ettekandmine, põhjendades ja selgitades loetu põhjal seisukohti ja tundeid, kasutades sobivaid keelendeid;

3) lugemispäeviku pidamine: eakohase ilukirjanduse, sh koomiksite, jutustuste jms lugemine väljaspool tundi;

4) loetud teksti viimine teise vormi: koomiks, joonistus, näidend jne;

5) esitluse koostamine ja esinemine tuttavalt või huvipakkuvalt teemal ;

6) osalemine dialoogides, vätlustes, aruteludes õpitu piires;

	<p>7) rollimängud: info edasi andmine, olukorrale reageerimine, kokkuvõtte tegemine räägitust jms); info edasiandmine klassikaaslastele loetu või kuuldu põhjal;</p> <p>8) e-kirja, foorumipostituse, reisikirjelduse, päeviku jms kirjutamine;</p> <p>9) reisiplaanide või ürituste kirjeldamine ja planeerimine;</p> <p>10) lihtsama arutleva teksti kirjutamine (nt filmi- ja raamatuarvustus);</p> <p>11) etteütlus;</p> <p>12) ajalooliste paikade, isikute ja sündmuste lühikirjelduste koostamine;</p> <p>13) info otsimine veebikeskkondadest;</p> <p>14) sõnaraamatute ja muu abimaterjalide kasutamine tehisintellekti kasutamine;</p> <p>15) dokumentaalfilmide vaatamine Eesti kultuurist ja ajaloost ning nende üle arutlemine;</p> <p>16) struktureeritud ja endale tähendusliku õppematerjali loomine (märksõnade leidmine, spikri koostamine, mõistekaardi tegemine).</p>
--	---

LÕIMING

Tuumaine: geograafia	<p>Põhiteemad: Kliima Veestik Inimene erinevates loodusvööndites</p>
-----------------------------	--

9.KLASS

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<p>1) väärtustab eesti keelt ja kultuuri, kasutab teadlikult eesti keele oskuse arendamiseks eestikeelset keelekeskkonda;</p> <p>2) kasutab õppes ajakohaseid keeletehnoloogilisi vahendeid eesmärgipäraselt, arvestab digiturvalisuse nõuetega;</p> <p>3) saab aru erineva pikkuse ja keerukusega suuliste tekstide põhisisust, mõistab nii kirja- kui kõnekeelt;</p> <p>4) jälgib vilunud kõnelejate elavat mõttevahetust ning saab aru selgelt struktureeritud diskussioonist;</p> <p>5) jälgib eakohaseid ettekandeid ja esitlusi, leiab infot ja teeb kokkuvõtte, avaldab oma arvamust, esitab vastuväiteid;</p> <p>6) saab aru enamikust suulistest ja kirjalikest üldkeelsetest tarbe- ja meediatekstidest, eristab kvaliteetajakirjandust kollasest;</p> <p>7) loeb keeletasemele vastavaid eri žanris ilukirjandustekste, analüüsib nende sisu ja mõistab sõnumit;</p> <p>8) peab selgelt struktureeritud ettekande tuttavalt teemal või alusteksti põhjal, esitab olulisemad seisukohad ning poolt- ja vastuargumendid;</p> <p>9) kirjutab/koostab eri tüüpi tarbetekste, näiteks</p>	<p>Mina ja teised Avalik ja privaatne suhtlemine. (digisuhtlus: e-kiri, sotsiaalvõrgustikud). Meilietikett. Turvaline digisuhtlus, koostöö veebikeskkonnas. Digisuhtluses kasutatav släng ja lühendid. Küberkiusamine ja viisakas käitumine võrgus. Küberturvalisus ja pahavara. Lähisuhted, põlvkondlik erinevus mõtteviisis, sugulased ja sugupuu, armastus- ja sõprussuhted, suhteprobleemide ja konfliktide ennetamine ning lahendamine. Enesejuhtimisoskus ja eneseanalüüs.</p> <p>Kodu ja lähiümbrus Kogukondlikud rahvaalgatused, „Teeme ära!” talgud. Rohepööre. Looduskaitse ja -hoid, prügi sorteerimine, taaskasutus ja pakendiringlus. Säästlik eluviis. Heakord ja heakorranõuded.</p> <p>Eesti Eesti eripära/koht/tunetus maailmas: e-riik, puhas keskkond, PISA-testide tulemused Eesti keele kui riigikeele väärtustamine ja tähtsus, eestlaste välja- ja sisseränne; eesti keel ja kultuur maailmas. Eesti noored ja teadus. Vabariiklikud teema-aastad. Eesti keele keskkonnad, eesti tuntumad kirjanikud ning</p>

kandideerimisdokumente: avaldus, motivatsioonikiri, elulookirjeldus, seletuskiri, e-kiri, ning vormistab need korrektselt;

- 10) kirjutab jutustavaid ja kirjeldavaid tekste nii realistlikus kui ka fantastilises laadis;
- 11) kirjutab raamatu-, filmi-, teatri-, saate-, videoarvustuse loetu, nähtu, kuuldu põhjal;
- 12) valdab üldsõnavara tuttavatel ja aktuaalsetel teemadel, väljendub selgelt, täpselt ja varieeruvalt;
- 13) tunneb eesti keele grammatikat õpitu piires, tunneb sõna- ja sõnavormide moodustamise viise;
- 14) hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;
- 15) kasutab liit- ja lihtlauseid, lauselühendiga lauseid, otsekõnet; ühendab lausungid selgelt ja loogiliselt struktureeritud sidusaks tekstiks;
- 16) tunneb eesti keele sõnamoodustuse põhimõtteid.

Varajase keelekümbelklassi õpilane:

- 1) jälgib ja mõistab arvamuse- ja probleemartiklite ning saadete arutluskäiku usaldusväärsetest allikatest;
- 2) loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste;
- 3) osaleb arutelus, väitluses, väljendub selgelt, üksikasjalikult ning argumenteeritult eakohastel ja aktuaalsetel teemadel;
- 4) suhtleb ettevalmistuseta küllaltki lodusalt tuttavatel ja eale vastavatel teemadel, väljendab oma seisukohti, tundeid ja soove, reageerib kaaslaste jutule aktuaalsetel teemadel;
- 5) kirjutab arutlevaid tekste, esitab poolt- ja vastuargumente, toob näiteid ning sõnastab kokkuvõtte alustekstide põhjal;
- 6) arvestab keeleliste vahendite valikul suhtluse eesmärki, partnerit ja olukorda nii koolis kui ka väljaspool kooli;
- 7) kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ja -vorme, järgib õigekirjareegleid õpitu piires;
- 8) järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid; oskab õigekirjajuhiseid leida veebiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest; kasutab arvuti õigekirjakorrektorit;
- 10) mõistab konkreetset ja abstraktsel teemal tekste;
- 11) väljendab, põhjendab ja kaitseb oma seisukohti;
- 12) on üldiselt kursis Eestis ja oma kodukohas toimivate või toimunud olulisemate üritustega ja tuntud inimeste tegevusega;
- 13) tunneb ja kasutab mõningaid eestikeelseid meediaväljaandeid;

tüvitekstid. Eestikeelsed teabeallikad. Info kriitiline hindamine.

Riigid ja nende kultuur

Riigiaparaat ja selle valitsemine. Erinevate rahvaste stereotüübid, tavad ja kombed. Heategevusüritused, tänuüritused. Noorteorganisatsioonid, noortevahetus; õpilaste õpiränne.

Igapäevaelu. Õppimine ja töö

Formaalse ja mitteformaalse keeleõppe võimalused: tandemõpe, õpilasvõistlused, kohtumisõhtud, keelesõber, keeclubid ja -kohvikud jt; Edasiõppimine: kutseõpe; õpipoisi õpe, õpilasvahetus; noorte tööhõive ja teenimisvõimalused: õpilasfirmad, töövarjupäevad, äriideede arendusnädalavahetused ehk *Hacketonid*, *start-up'id*. Kandideerimiseks vajalikud tarbetekstid.

Vaba aeg

Noorte vaba aeg ja tegevusetus. Tegevusetuse põhjused ja tagajärjed (suitsetamine, e-sigaretid, uimastid, ülekaal jt). Turvalisuse tagamine. Aktiivne puhkus: matkad, jalgrattaretked, kultuurireisid, noortelaagrid; Huvitegevus: kujutav kunst, muusika, kirjandus, film, teater, fotograafia, sport, tants, käsitöö, kogumine jt loovtegevused.

Tervis ja tervislik eluviis

Füüsilise ja vaimse tervise tasakaal, terviseriskid, istuv eluviis, netisõltuvus, tasakaalustatud toitumine. Kriisiabi numbrid: 1247 või 116006. Laste varjupaigad/turvakodud.

Meedia

Meediast saadav kasu ja võimalikud ohud, meediažanrid, allikakriitilisus, suhtlemisnormid ja -eetika internetis.

Soovituslikud filmid: "November", "Nullpunkt", "Eia jõulud Tondikakul", "Nimed marmortahvil".

Soovituslikud meediaväljaanded ja -kanalid:

<https://jupiter.err.ee/filmid>; <https://www.efis.ee/>, ERR, ETV+, Vikerraadio, Eesti Päevaleht; Postimees.

Soovituslikud veebisõnastikud ja materjalid:

Väikesed tarbetekstid
https://keeleabi.eki.ee/pdf/vaikesed_tarbetekstid2.pdf
, Sõnaveeb <https://sonaveeb.ee>, Eesti keele süntesaator www.eki.ee;
https://www.filosoft.ee/gene_et, Eesti keele seletav sõnaraamat <https://www.eki.ee/dict/ekss>, Eesti õigekeelsussõnaraamat
<https://www.eki.ee/dict/qs/index.cgi?Q=truu&F=M>, Erinevate sõnastike kogum
<https://www.keelev.ee>

14) teadvustab eesti kultuuri suhtlustavade eripära ning arvestab neid suhtluses;
15) kasutab teadlikult eesti keele oskuse arendamiseks keelekeskkonna võimalusi;
16) saab aru erisuguse pikkuse ja keerukusega suuliste tekstide põhisust;
17) jälgib vilunud kõnelejate elavat mõttevahetust ning saab aru selgelt struktureeritud diskussioonist;
18) jälgib eakohaseid ettekandeid ja esitlusi, leiab infot ja teeb kokkuvõtte;
19) peab selgelt struktureeritud ettekande, toob esile olulisemad seisukohad ning poolt- ja vastuargumendid;
20) kirjutab eri tüüpi tarbetekste, näiteks avaldus, motivatsioonikiri, elulookirjeldus, seletuskiri, e-kiri, ning vormistab need korrektselt;
21) kirjutab jutustavaid ja kirjeldavaid tekste nii realistlikus kui ka fantastilises laadis;
22) kirjutab raamatu-, filmi- või teatriarvustuse;
23) valdab üldsõnavara, väljendub selgelt, täpselt ja varieeruvalt;
24) valdab grammatika tarindeid;
25) hääldab sõnu ja lauseid selgelt ja loomulikult;
26) ühendab lausungid selgelt ja loogiliselt sidusaks tekstiks, liigendab teksti lõikudeks;
27) mõistab ilukirjanduslikke tekste;
28) loeb vähemalt kaks tervikteost eesti või maailmakirjandusest. Kasutab eri lugemistehnikaid;
29) jälgib teksti eesmärgipärastatult ja täidab eri tüüpi lugemisülesandeid. Selgitab tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse välja;
30) tutvub loetud raamatu autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ning võrdleb teiste teostega.

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- 1) kuulamise põhjal tekstiliigi äratundmine (saade, jutt, podcast, intervjuu, teadaanne, jne) ja põhisisu edasiandmine;
- 2) lihtsamate illustreeritud esitluste või ettekannete kuulamine, märkmete tegemine ja märkmete põhjal kokkuvõtte koostamine;
- 3) detailse info põhjal ülesannete täitmine (teadaanded, retseptid, juhised jne);
- 4) regulaarset suhtlust võimaldavate tekstitüüpide lugemine: kirjad, kõned, kirjeldused, kommentaarid, lühisõnumid;
- 5) loetud meediatekstide (reisipäevik, uudis, artikkel, blogipostitus) põhjal kokkuvõtte koostamine ja selle ettekandmine, põhjendades ja selgitades loetu põhjal seisukohti ja tundeid, kasutades sobivaid keelendeid;

- 6) lugemispäeviku pidamine: eakohase ilukirjanduse, sh koomiksite, jutustuste jms lugemine väljaspool tundi;
- 7) esitlus (sh referaadi või uurimistööst esitlus), koos küsimustele vastamisega;
- 8) esitluse salvestamine ja salvestuse analüüsimine (veenvus, kaasahaaravus, teksti esitamise intonatsioon, rütm ja rõhuasetuste selgus jms);
- 9) osalemine dialoogis, arutelus, väitluses (oma seisukohtade põhjendamine);
- 10) liigendatud ja struktureeritud vormis info edasiandmine;
- 11) e-kirja, foorumipostituse, reisikirjelduse, päeviku jms kirjutamine, kus kirjeldab oma tundeid ja reaktsioone ning põhjendab neid;
- 12) Vikipeedia postituse vm lihtsama juhendi või teabeteksti kirjutamine individuaalselt või rühmatööna;
- 13) teiste esitlusest oma sõnadega märkmete tegemine;
- 14) lihtsama arutleva teksti kirjutamine (kirjand, essee);
- 15) ajalooliste paikade, isikute ja sündmuste lühikirjelduste koostamine;
- 16) rollimängud mitmekeelse sõnavara ja mitme kultuuri tundmaõppimiseks;
- 17) dokumentaalfilmide, telesaadete vaatamine Eesti kultuurist ja ajaloost ning nende üle arutlemine;
- 18) simulatsiooniharjutused tüüpkeelendite ja moodustusmallide kasutamise kohta;
- 19) sõnaraamatu, digirakenduste ja õpiku koondtabelite kasutamine;
- 20) info otsimine võõrkeelsetest veebikeskkondadest;
- 21) tehisintellekti kasutamine;
- 22) õppimisel kasutatud õpistrateegiate (nt. õpitu meenutamine, eelteadmiste aktiveerimine, seostamine varasemate teadmistega teistes ainetes) ja õpivahendite reflekteerimine;
- 23) enesehindamine või paaris hindamine etteantud kriteeriumite põhjal.

LÕIMING

Tuumaine: ühiskonnaõpetus

Põhiteemad:

Riik ja valitsemine
Eelarve
Euroopa Liit

SOOVITUSLIK KIRJANDUS III KOOLIASTMES

H. Nõu „Pea suu!“, „Tõmba uttu!“, R. Reinaus „Morten, Emilie ja kadunud maailm“, A. Vallik „Kuidas elad, Ann?“, reisiraamat „Minu“ sarjast, A. de Saint- Exupery „Väike prints“, R. L. Stevenson „Aarete saar“, J. Gaarder „Apelsinitüdruk“, W. Shakespeare „Romeo ja Julia“, W. Defoe „Robinson Crusoe“, A. Christie kriminaalromaan, M. Karu „Nullpunkt“, D. Hill „Näeme veel, Simon“, A. H. Tammsaare

„Kõrboja peremees“, valikuliselt üks elulooraamat, L.Vagula „Täiusliku elu hind“, K. Raudsepp „Mina, sina, nemad“, H.Käit „Eksinud“, Luulekogu.

5. EESTI KEEL

ÕPPEAINE KIRJELDUS

Eesti keele oskus on nii aineõpetuse eesmärk kui ka õppekavas sätestatu omandamise alus. Eesti keele oskus kõnes ja kirjas pole üksnes inimese identiteedi, tema mõtlemis- ja tundevoime kujunemise alus, vaid ka jätkusuutliku ja ennastjuhtiva õppimise eeldus kogu edasiseks eluks. Kui õpilane mõistab eesti keele tähtsust sotsiaalse suhtluse vahendina ja rahvusliku kultuuri kandjana, kujuneb ta täisväärtuslikuks ühiskonnaliikmeks, kes suudab ennast erinevates suhtlusolukordades selgelt ja ladusalt väljendada, mõistab erinevaid tekste, on võimeline argumenteerima ja mõtestatud teksti looma. Põhikoolis pannakse alus õpilaste sotsiaalsele kirjaoskusele, st oskusele kasutada keelt teadlikult ja kriitiliselt isiklikus ja avalikus elus, õppe- ja tööolukorras. Õpilastes kujundatakse teadmisi ja oskusi, mis hõlmavad keelt, selle variante, eri tüüpi ja liiki tekste ning mis lubavad toime tulla suulise ja kirjaliku suhtlusega, tekstide vastuvõtu ja loomisega. Keeleõpetuse kõrgeim siht on aidata õpilasel kujuneda iseseisvaks teksti vastuvõtjaks ja loojaks, kes on omandanud tänapäeva eesti kirjakeele. 1.–4. klassis on eesti keel kirjandusega lõimitud õppeaine, milles taotletakse nii keele- kui ka kirjandusõpetuse eesmärke. I kooliastmes loeb õpilane vähemalt kümme, 4. klassis vähemalt neli tervikteost eesti või maailma lastekirjandusest. Alates 5. klassist on eesti keel ja kirjandus eraldi, kuid tugevasti lõimitud õppeained, mille kaudu arendatakse sihipärase lugemise, suulise keelekasutuse ja kirjutamisoskust.

TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD

I kooliaste

I kooliastmes keskendutakse õpilaste teadmiste ja oskuste kujundamisel nii suulisele kui ka kirjalikule keelele. Kuulamine, kuuldust arusaamine ja kõnelemine on tihedalt seotud lugemis- ja kirjutamisoskuse arendamisega. Esmase kirjutamisoskuse kujundamisest sõltub edasise kirjaliku eneseväljendusoskuse tõhusus. Suuline keelekasutus hõlmab siin eneseväljendust tavaolukorras ning eakohase suulise teksti mõistmist ja edastamist. Lugemise õpetamisel arendatakse lugemistehnilist vilumust ja kujundatakse oskust loetud tekstiga jõukohaste juhiste järgi eesmärgistatult töötada. Kirjutamise õpetamisel viimistletakse kirjatehnikat, kujundatakse õigekirjaoskust õpitud keelendite piires ning arendatakse suutlikkust väljendada end loovalt ja eesmärgipäraselt. Loetav käekiri on alus kirjalikule eneseväljendusele viisil, kus ka teised kirjutamisviise aru saaksid. Esimeses kooliastmes on oluline saavutada sihipärane kirjutamisoskus, samuti oskus oma mõtteid kirjalikult väljendada. Ilukirjanduse tervikteoste valib õpilane õpetaja soovitusel lugemiseks nii eesti kui ka välisautoritelt, arendades oskust loetud teost tutvustada, selle põhjal jutustada ja küsimuste toel arutleda. Tähtis on kujundada lugemisharjumus, soodustada positiivset lugemiskogemust ja pakkuda lugemisrõõmu.

<p>II kooliaste</p>	<p>II kooliastmes kujundatakse õpilaste teadmisi ja oskusi neljas õppevaldkonnas: suuline ja kirjalik suhtlus, teksti vastuvõtt, tekstiloomine ning keeleteadlikkus. Siingi on eesti keele õpetamise keskmes (tervik)tekstid ja katkendid või tekstikorpused ning nendega seotud tekstitoimingud. Keelepädevuse tagab võimalikult eripalgeline, kuid autentne ja adekvaatne tekstivalik, mis võimaldab omandada keeleteadmisi ja kujundada hoiakuid. Suhtlemisõpetusega kujundatakse oskust kasutada multimodaalses suhtluses eri kanaleid ja keskkondi (sh netikeskkonda), oskust arvestada suhtlemisel eesmärki, partnerit ja olukorda, oskust vahendada teavet, väljendada oma arvamusi ja hinnanguid. Tähelepanu pööratakse ka netiturvalisusele. Suhtlusoskuse arendamisel tehakse informatiivseid esitlusi (nt raamatututvustusi) nii individuaalselt kui ka koostöös.</p> <p>Teksti vastuvõtu õpetusega kujundatakse oskust tekste leida ja valida, eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, samuti rakendatakse erinevaid lugemis- ja kuulamisvõtteid ning süvendatakse oskust teksti mõista ja sellele reageerida. Arendatakse kriitilise lugemise oskust ning analüüsitakse erinevaid tarbetekste. Elulähedaste ja tähenduslike aine- ja muude tekstide käsitus lõimitakse tekstide ülesehitusliku eripära, sõnavara, grammatika ja õigekeelsuse õpetamisega, et kujundada õpilases loomulik keeleteadlikkus.</p> <p>Tekstiloomine õpetusega kujundatakse mitmekülgselt ja eesmärgistatud eneseväljendusoskust, mille puhul õpilane tajub situatsiooni ja adressaati ning suudab oma mõtteid selgelt ja täpselt, tekstiliigile omasel viisil väljendada. Jutustavate, kirjeldavate ja arutluselementidega tekstide kõrval hõlmab kirjutamine avarat tekstivälja alates tarbetekstidest kuni ilukirjanduseni. Tekstiloomes on põhiorhk kirjutamise protsessil, õpilane järgib kirjutamise etappe alates eeltööst kuni lõpptulemuse vormistamise ja viimistlemiseni.</p> <p>Keeleteadlikkuse õpetusega avardatakse keeleteadmisi, omandatakse õigekeelsuspõhimõtted, kujundatakse eesti keelt väärtustavat hoiakut. Arendatakse oskust tänapäeva eesti kirjakeelt teadlikult kasutada, kujundatakse arusaamist keele arengust ja muutumisest ning murrete eripärast. Keeleteadlikkust, mis peab tagama korrektse ja mitmekülgselt kirjakeele omandamise, õpetatakse muude tekstitoimingute osana.</p> <p>Et õpilane osaleks aktiivselt ja vahetult õppeprotsessis, peavad keeleõppe tegevused olema mitmekülgsed ja funktsionaalsed. Keeletundides omandatakse konkreetseid keeleteadmisi ja praktilisi oskusi, analüüsitakse loetut ja kuuldut, kujundatakse keelega seotud hoiakuid ja antakse hinnanguid ning kirjutatakse eri liiki tekste. Arendatakse oskust sobivatest allikatest ja keskkondadest infot hankida, seda lugeda ja kriitiliselt hinnata. Keeleallikate kasutamine lõimitakse tekstiloomesse, st, et õpilane oskab teabe põhjal langetada teadlikke keelevelikuid, mis arvestavad suhtlusolukorra sobivust. Tekstitöös on oluline ka digitaalse sisu loomine, muutmine ja taasesitamine.</p>
<p>III kooliaste</p>	<p>III kooliastmes kujundatakse õpilaste teadmisi ja oskusi neljas õppevaldkonnas: suuline ja kirjalik suhtlus, teksti vastuvõtt, tekstiloomine ning keeleteadlikkus. Siingi on eesti keele õpetamise keskmes (tervik)tekstid ja katkendid või tekstikorpused ning nendega seotud tekstitoimingud. Keelepädevuse tagab võimalikult eripalgeline, kuid autentne ja adekvaatne tekstivalik, mis võimaldab omandada keeleteadmisi ja kujundada hoiakuid. Suhtlemisõpetusega kujundatakse oskust kasutada multimodaalses suhtluses eri kanaleid ja keskkondi (sh netikeskkonda), oskust arvestada suhtlemisel eesmärki, partnerit ja olukorda, oskust vahendada teavet, väljendada oma arvamusi ja hinnanguid. Tähelepanu pööratakse ka netiturvalisusele. Suhtlusoskuse arendamisel tehakse informatiivseid esitlusi (nt raamatututvustusi) nii individuaalselt kui ka koostöös.</p> <p>Teksti vastuvõtu õpetusega kujundatakse oskust tekste leida ja valida, eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, samuti rakendatakse erinevaid lugemis- ja kuulamisvõtteid ning süvendatakse oskust teksti mõista ja sellele reageerida. Arendatakse kriitilise lugemise oskust ning analüüsitakse erinevaid tarbetekste. Elulähedaste ja tähenduslike aine- ja muude tekstide käsitus lõimitakse tekstide ülesehitusliku eripära, sõnavara, grammatika ja õigekeelsuse õpetamisega, et kujundada õpilases loomulik keeleteadlikkus.</p>

Tekstiloomete õpetusega kujundatakse mitmekülgset ja eesmärgistatud eneseväljendusoskust, mille puhul õpilane tajub situatsiooni ja adressaati ning suudab oma mõtteid selgelt ja täpselt, tekstiliigile omasel viisil väljendada. Jutustavate, kirjeldavate ja arutluselementidega tekstide kõrval hõlmab kirjutamine avarat tekstivälja alates tarbetekstidest kuni ilukirjanduseni. Tekstiloomes on põhirõhk kirjutamise protsessil, õpilane järgib kirjutamise etappe alates eeltööst kuni lõpptulemuse vormistamise ja viimistlemiseni.

Keeleteadlikkuse õpetusega avardatakse keeleteadmisi, omandatakse õigekeelsuspõhimõtted, kujundatakse eesti keelt väärtustavat hoiakut. Arendatakse oskust tänapäeva eesti kirjakeelt teadlikult kasutada, kujundatakse arusaamist keele arengust ja muutumisest ning murrete eripärast. Keeleteadlikkust, mis peab tagama korrektse ja mitmekülgse kirjakeele omandamise, õpetatakse muude tekstitoimingute osana.

Et õpilane osaleks aktiivselt ja vahetult õppeprotsessis, peavad keeleõppe tegevused olema mitmekülgsed ja funktsionaalsed. Keeletundides omandatakse konkreetseid keeleteadmisi ja praktilisi oskusi, analüüsitakse loetut ja kuuldut, kujundatakse keelega seotud hoiakuid ja antakse hinnanguid ning kirjutatakse eri liiki tekste. Arendatakse oskust sobivatest allikatest ja keskkondadest infot hankida, seda lugeda ja kriitiliselt hinnata. Keeleallikate kasutamine lõimitakse tekstiloomesse, st, et õpilane oskab teabe põhjal langetada teadlikke keelevelikuid, mis arvestavad suhtlusolukorra sobivust. Tekstitöös on oluline ka digitaalse sisu loomine, muutmine ja taasesitamine.

I KOOLIASTME LÕPUKS TAOTLETAVAD ÕPITULEMUSED

- 1) Õpilane:
- 2) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 3) väärtustab eesti keelt;
- 4) omandab eesti keele lugemistehnika;
- 5) loeb eesmärgistatult eri allikatest ja keskkondadest;
- 6) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste käsikirjalisel ja arvutil eri keskkondades;
- 7) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult;
- 8) analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- 9) tunneb eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
- 10) kujundab lugemise kaudu esmaseid hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist.
- 11) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- 12) kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid;
- 13) kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga;
- 14) eristab helisid, hääli ja häälikuid;
- 15) omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse;
- 16) tunneb kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga;
- 17) loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keeleteadlikkust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
- 18) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel;
- 19) jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
- 20) kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste;
- 21) kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
- 22) vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid;
- 23) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
- 24) kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi;
- 25) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnartaolist vajalikku teavet.

1.KLASS	
ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
SUULINE KEELEKASUTUS	
<p>Kuulamine 1) eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas), täishääliku pikkusi; 2) toimib õpetaja ja kaaslaste suulise juhendi järgi; 3) kuulab õpetaja ja kaaslaste esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuuldu lause, jutu sisu.</p>	<p>Kuulamine Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, põhirõhk täishääliku pikkusel. Õpetaja ja kaaslaste kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslaste - ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.</p>
<p>Kõnelemine 1) oskab oma häält kasutada ja hääle tugevust kohandada vastavalt olukorrale 2) teab, et sõnadel on lähedase või vastandtäheendusega sõna ja nimetab neist mõningaid; 3) väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab; 4) jutustab suunavate küsimuste toel kuuldu, nähtu, loetust; 5) koostab õpetaja abiga pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu; 6) oskab võrrelda ja rühmitada erinevate tunnuste abil; 7) väljendab ennast loovalt rollimängudes; 8) esitab luuletust peast.</p>	<p>Kõnelemine Häälduse harjutamine, hääle tugevuse kohandamine olukorrale. - Töö lähedase tähendusega sõnaga, sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel. Lihthauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas. Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal; aheljutustamine. Esemete, nähtuste, tegelaste jms võrdlemine, ühekahe tunnuse alusel rühmitamine. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Tuttava luuletuse, dialoogi peast esitamine.</p>
LUGEMINE	
<p>1) tunneb häälik-tähealist vastavust, loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest aeglasemalt; 2) mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu; 3) vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud; 4) mõtleb jutule alguse või lõpu; 5) leiab riimuvaid sõnu õpetaja abiga; 6) on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid; 7) annab loetule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav ...);</p>	<p>Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Trükitähtede (nii suurte kui väikeste) tundma õppimine. Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhatakse). Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord) lugemine. Sõna, lause, teksti sisu mõistmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel. Loole lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Küsimustele vastamine, millele vastus on tekstis otsesõnu kirjas. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid), skeemide, kaartide lugemine õppekirjanduses, nende tähenduse tabamine. Luuletuste ilmekas (mõtestatud) lugemine. Riimuvate</p>

	<p>sõnade leidmine õpetaja abiga.</p> <p>Tekstiliikide eritamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus.</p> <p>Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend.</p> <p>Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine.</p> <p>Loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne).</p> <p>Huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga.</p>
KIRJUTAMINE	
<p>Kirjatehnika</p> <p>1) kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatähti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse;</p> <p>2) kirjutab tahvlilt ära, täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele.</p>	<p>Kirjatehnika</p> <p>Kirja eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja kriidiga, joonistätete kirjutamine. Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures). Väikeste kirjatähtede õppimine. Suurte kirjatähtede õppimine (vajadusel 2.klassis). Tähtede seostamine</p> <p>Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus. Teksti ärakiri tahvlilt, õpikust.</p>
<p>Kirjalik tekstiloome</p> <p>1) koostab näidise järgi kutse.</p>	<p>Kirjalik tekstiloome</p> <p>Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus (kujundamine näidise järgi).</p> <p>Jutu kirjutamine pilditäiendusena (pildi allkiri, kahekõne jms). Jutule lõpu kirjutamine. Loovtöö kirjutamine (pildi, pildiseeria, küsimuste järgi). Lünkumberjutustuse kirjutamine.</p>
<p>Õigekeelsus</p> <p>1) eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset;</p> <p>2) kirjutab omasõnade algusesse k, p, t;</p> <p>3) kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid;</p> <p>4) teab, et lause lõpeb punktiga;</p> <p>5) teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte; - kirjutab õigesti oma nime.</p>	<p>Õigekeelsus</p> <p>Häälik, sõna, lause, tekst. Tähed ja tähestik, võõrtähtede vaatlus. Häälikute märkimine kirjas.</p> <p>Sõna ja lause ladumine ja kirjutamine.</p> <p>Täis- ja kaashäälikud. Täishäälikuühendi vaatlus. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine. Sulghäälik (k, p, t) omasõnade alguses. i ja j ning h sõna alguses seoses tähtede õppimisega.</p> <p>Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses.</p> <p>Liitsõna vaatlus (moodustamine). Sõnade lõpu õigekiri – d ja -vad (mitmus) ning - b (tegasõna 3. pööre) õigekirjaga tutvumine.</p> <p>Tutvumine jutustava (väit-), küsi- ja hüüdlausega. Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine). Koma lauses (teksti vaatlus).</p> <p>Oma kirjutusvea parandamine õpetaja abiga.</p> <p>Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena)</p>
<p>PRAKTILISED ÜLESANDED:</p>	<p>1) õpetaja ja kaasõpilase jutustuse kuulamine, jälgimine;</p> <p>2) luuletuse või dialoogi peast esitamine.</p>

	lünkumberjutustuse kirjutamine; 3) tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine; teksti ärakiri tahvlilt, õpikust; 4) töö vormistamine näidise järgi (töö puhtus, käekirja loetavus); 5) tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitus (kujundamine näidise järgi); 6) loetud jutustuses olevate tegelaste iseloomustamine; küsimustele vastamine loetu põhjal (vastus on tekstis otsesõnu kirjas); 7) riimuvate sõnade leidmine luuletustes (õpetaja abiga); 8) huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga; 9) loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine ning loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne).
--	---

2.KLASS	
----------------	--

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
---------------------	-----------------

SUULINE KEELEKASUTUS	
-----------------------------	--

<p>Kuulamine 1) eristab täishääliku ja suluta kaashääliku pikkusi; 2) kuulab õpetaja ja kaaslase eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil; 3) koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja abil.</p>	<p>Kuulamine Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk suluta kaashäälikul. Õpetaja ja kaaslase suulise mitmeastmelise juhendi meeldejäätmine ja selle järgi toimimine. Õpetaja ette loetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel. Kaaslase ettelugemise kuulamine ja hinnangu andmine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana).</p>
--	--

<p>Kõnelemine 1) kasutab kõnes terviklauseid; 2) teab ja leiab vastandtähendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu; 3) tuleb toime õpetaja abiga kuulnud jutu ümberjutustamisega; 4) väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; vestleb oma kogemustest ja loetust; 5) annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu; 6) koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel mõtleb jutule alguse või lõpu; 7) vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel; 8) esitab luuletust peast.</p>	<p>Kõnelemine Terviklausete kasutamine kõnes. Sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine aktiivse sõnavara laiendamiseks. Kuuldud jutu ümberjutustamine; pikema dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja sisule. Häädus- ja intonatsiooniharjutused. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevus, intonatsioon) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses. Kõnelemine eri olukordades (telefonitsi, rühma esindajana), rollimängud. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine. Oma arvamuse avaldamine (raamatu, filmi jm) kohta ja selle põhjendamine. Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine.</p>
--	--

	<p>Jutule alguse või lõpu mõtlemine, jutu koostamine pildiseeria, pildi või muude toetavate abivahendite toel. Sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil.</p> <p>Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine.</p> <p>Eri meeleoluga luuletuste (aastaajad, laste elu) mõtestatud peast esitamine.</p>
--	---

LUGEMINE

<p>1) loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu;</p> <p>2) mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu; - vastab teemakohastele (ka lihtsamatele tekstis mitte otsese infoga seotud) küsimustele;</p> <p>3) leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel;</p> <p>4) kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade leidmiseks algustähe järgi;</p> <p>5) tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna;</p> <p>6) on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi.</p>	<p>Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi: oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse, sobiva intonatsiooni kasutamine. Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.</p> <p>Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ja partnereid arvestades.</p> <p>Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, ajakirja rubriik, sõnastik) mõistev lugemine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust. -</p> <p>Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses ning lasteraamatutes.</p> <p>Teksti sisu aimamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel.</p> <p>Tekstist õpitavate keelendite, samuti sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade jms leidmine. Õpiku sõnastiku kasutamine.</p> <p>Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine.</p> <p>Loetud jutustuse ja muinasjutu kohta kava koostamine (teksti jaotamine osadeks); skeemi/kaardi koostamine õpetaja abiga. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine (ka siis, kui vastus otse tekstis ei sisaldu). Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine.</p> <p>Luuletuste ilmekas (mõtestatud) esitamine. Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga.</p> <p>Tekstiliiikide eristamine: jutustus, luuletus, näidend, mõistatus, vanasõna.</p> <p>Kirjandustekstid: rahvaluuleline liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend, muistend.</p> <p>Loetud raamatu tutvustamine ja soovitamine. Vajaliku teose otsimine kooli või kodukoha raamatukogust autori ja teema järgi täiskasvanu abiga.</p>
---	---

KIRJUTAMINE

<p>Kirjatehnika</p> <p>1) kasutab kirjutades õiged väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid;</p> <p>2) kirjutab tahvlilt või õpikust ära;</p> <p>3) täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele,</p>	<p>Kirjatehnika</p> <p>Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine.</p> <p>Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähtedel.</p> <p>Näidise järgi kirjatöö paigutamine vihiku lehele,</p>
---	---

kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga.	kirjapaberile; kuupäeva kirjutamine.
Kirjalik tekstiloome 1) koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate; 2) kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil.	Kirjalik tekstiloome Kutse, õnnitluse ja teate koostamine õpetaja abiga. Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine küsimuste ja tugisõnade toel. Loovtöö skeemi, kaardi toel; fantaasialugu. Jutu ülesehitus: alustus, sisu ja lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutlemine.
Õigekeelsus 1) eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit; 2) kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse; 3) märgib kirjas õigesti täishäälikuid; 4) teab peast võõrtähtedega tähestikku; 5) alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti või küsimärgiga; 6) kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimedes; 7) kirjutab õigesti sõnade lõppu -d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kelleta? milleta?); 8) kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatud näidise järgi (20–25 sõna lihtlausestena).	Õigekeelsus Varasemale lisanduvalt keeleteadmised: täishäälikuühendi õigekiri, suluta kaashääliku pikkus ja õigekiri; - k, p, t s-i ja h kõrval; i ja j silbi alguses, h sõna alguses. Silbitamine, poolitamise üldpõhimõtted. Lauseliik ja lõpumärk (jutustav e väit- ja küsilause). - Koma kasutamine liitlause kirjutamisel et, sest, aga, kuid puhul. Suur algustäht oma kooli ja tuttavates kohanimedes. - Sõnade lõpu õigekiri –d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse(kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kelleta? milleta?). ma, sa, ta, me, te, nad õigekiri. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (20–25 sõna lihtlausestena). Kirjavea parandamine , kui veale tähelepanu juhatakse; kirjavea vältimine, kui veaohtrikule kohale tähelepanu juhatakse.
PRAKTILISED ÜLESANDED:	1) loetud teksti jutustamine, küsimuste, etteantud kava, piltide või pildiseeria põhjal; 2) luuletuse peast esitamine; 3) pala dramatiseerimine; 4) arvamuse avaldamine loetud raamatu või filmi kohta ning oma arvamuse põhjendamine; 5) õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate koostamine (nii arvutis kui paberile kirjutades); 6) etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttava teksti kirjutamine ja kirjutatu kontrollimine näidise järgi (20–25 sõna lihtlausestena); 7) dialoogide lugemine; 8) lugemispäeviku täitmine; 9) loetu üle arutlemine (tegelaste ja koha määratlemine, olulise sõnumi leidmine ja väljatoomine) ja selle kohta küsimuste esitamine; 10) küsimustele sobiva vastuslause leidmine tekstist; tööjuhendi lugemine ja seal sisalduvate juhiste täitmine; kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi koostamine.
3.KLASS	
ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
SUULINE KEELEKASUTUS	
Kuulamine 1) eristab häälikute pikkusi	Kuulamine Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk sulghääliku

<p>2) kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi;</p> <p>3) oskab koostada lihtsat skeemi, etteloeetust leida olulisemaid mõisteid;</p> <p>4) oskab loetust jutustada.</p>	<p>pikkusel.</p> <p>Pikema suulise juhendi meeldejätmine ja selle järgi toimimine. Kaaslase ja õpetaja juhtnööride kuulamine, nende järgi toimimine.</p> <p>Ettelugemise kuulamine. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana). Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine.</p> <p>Õpetaja etteloeatud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine.</p> <p>Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine. Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.</p>
<p>Kõnelemine</p> <p>1) väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab; vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid;</p> <p>2) vaatab sihivõrd, kirjeldab eesmärgivõrd nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi;</p> <p>3) avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta;</p> <p>4) annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi;</p> <p>5) jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu;</p> <p>6) leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtäheandusega sõnu;</p> <p>7) esitab luuletust peast.</p>	<p>Kõnelemine</p> <p>Hääldus- ja intonatsiooniharjutused. Selge häälduse jälgimine teksti esitades. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletõõtmine dramatiseeringus jm esituses.</p> <p>Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel. Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine. Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms.</p> <p>Sõnavara arendamine: sõnatäheanduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheandusega sõna leidmine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.</p> <p>Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine.</p> <p>Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine). Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine.</p> <p>Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine. - Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks.</p> <p>Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine.</p> <p>Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.</p>
LUGEMINE	
<p>1) loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga;</p> <p>2) töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel;</p> <p>3) vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele</p>	<p>Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).</p> <p>Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi</p>

küsimustele loetu kohta;

4) tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja;

5) on lugenud läbi vähemalt neli eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust;

6) loeb nii häälega ja kui endamisi ladusalt ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti;

7) teab nimetada mõnd lastekirjanikku. - eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu;

8) oskab leida tekstist õpitavaid keelendeid, sünonüüme ja ülekantud tähendusega sõnu, oskab kasutada õpiku sõnastikku;

9) oskab kuuldu ja loetu kohta arvamust avaldada

10) tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja.

(õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Ladus ja automatiseerunud lugemine. Oma ja kaaslase lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust.

Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine.

Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses.

Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.

Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine.

Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine.

Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades.

Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt.

Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri

Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.

KIRJUTAMINE

Kirjatehnika

1) kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid, kirjutab loetava käekirjaga;

2) kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti korrektselt paberile, vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt.

Kirjatehnika

Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine. Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine).

Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine. **Etteütlemise järgi kirjutamine.** Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine.

Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik.

Õigekiri

1) valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud

Õigekiri

Tähestiku järjekord. Täis- ja kaashäälikuühendi

<p>keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täisja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu;</p> <p>2) märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ja tunnuseid;</p> <p>3) teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestik- järjestuses;</p> <p>4) kirjutab suure algustähga lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed;</p> <p>5) kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna);</p> <p>6) koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja; kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.</p> <p>7) piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi.</p>	<p>õigekiri. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. k, p, t s-i ja h kõrval. i ja j õigekiri (v.avõõrsõnades ja tegijanimedes). h sõna alguses. Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses.</p> <p>Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes. Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes. Poolitamise harjutamine. Liitsõna. - Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus. Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning sse-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus). Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma kasutamine lootelus; et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua.</p> <p>Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine.</p> <p>Sõnavara: lähedase ja vastandtähendusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.</p>
<p>Tekstiloom</p> <p>1) oskab koostada kirjalikku juttu pildiseerija, tugisõnade ja küsimuste abil; mõelda jutule algust ja lõppu.</p>	<p>Tekstiloom</p> <p>Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks.</p> <p>Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjanek.</p> <p>Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel.</p> <p>Loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu). Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus. - Sündmusest ja loomast kirjutamine.</p> <p>Jutule alguse ja lõpu kirjutamine.</p> <p>Kirja kirjutamine.</p> <p>Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine</p>
<p>PRAKTILISED ÜLESANDED:</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) jutule alguse või lõpu väljamõtlemine; 2) rollimängud: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms; 3) tuttava luuletuse ja dialoogi ilmikas (mõtestatud) esitamine; 4) enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel; 5) pikema suulise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine; 6) kaaslase ja õpetaja juhtnööride kuulamine, nende järgi toimimine; 7) sündmusest ja loomast kirjutamine; 8) loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu); 9) etteütlemise järgi sisult tuttava teksti

kirjutamine ja kirjutatu kontrollimine näidise järgi (30–40 sõna);
10) lihtsamate sõnastike või õpiku kasutamine, et enda kirjutatut kontrollida;
11) kutse ja ümbriku vormistamine (näidise järgi); kirja kirjutamine ja vormistamine;
12) e-kirja kirjutamine e-posti kaudu saatmiseks;
13) oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust;
14) jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine;
15) teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine;
16) loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine;
17) loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine; vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt;
18) lugemispäeviku täitmine.

II KOOLIASTME LÕPUKS TAOTLETAVAD ÕPITULEMUSED

Suuline ja kirjalik suhtlus

Õpilane:

- 1) valib juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali;
- 2) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, avaldab viisakalt ja olukorrast lähtuvalt arvamust, sõnastab järelduse;
- 3) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
- 4) põhjendab oma seisukohta ja aktsepteerib kaaslaste põhjendatud seisukohti;
- 5) kasutab suhtluses sobivaid keelevahendeid, sh korrektset kirjakeelt õpitu piires nii suuliselt kui ka kirjalikus suhtluses.

Teksti vastuvõtt

Õpilane:

- 1) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
- 2) iseloomustab õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi;
- 3) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
- 4) võrdleb tekste, esitab küsimusi, avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte;
- 5) kuulab ja jälgib vastuvõetavat teksti, valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi;
- 6) tunneb keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondi, leiab neist vajaliku teabe;
- 7) võrdleb eri allikatest pärit infot, eristab olulist ebaolulisest, fakti arvamusest.

Tekstiloomed

Õpilane:

- 1) leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet;
- 2) tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe;
- 3) jutustab, kirjeldab, võrdleb ja arutleb suuliselt ja kirjalikult;
- 4) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
- 5) kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste;
- 6) vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis.

Keeleteadlikkus

Õpilane:

- 1) nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja rahvaid;
- 2) eristab keelevariante, sh murdeid, sotsiolekte, toob näiteid nende kasutusest;
- 3) kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliikide tüüpjuhte ning põhilisi käänd- ja pöörd sõna vorme;
- 4) moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sealhulgas koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid;
- 5) järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
- 6) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;
- 7) kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.

4.KLASS

ÕPITULEMUSED

ÕPPESISU

SUULINE JA KIRJALIK SUHTLUS

4.klassi lõpetaja:

- 1) kuulab mõtestatult eakohast teksti;
- 2) annab lühidalt edasi kuuldu sisu;
- 3) väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt;
- 4) esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi;
- 5) väljendab oma arvamust, annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt;
- 6) kasutab sõnastikke, teatmeteoseid;
- 7) oskab paaris- ja rühmatööna leida vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele;
- 8) esitab peast luuletuse või rolliteksti.

Häälikupikkuste eristamine. Kaasõpilaste ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine, oluliste mõistete ja seoste leidmine. Kuuldu põhjal lühikokkuvõtte sõnastamine. Tekstide kriitiline kuulamine. Lavastuse, kuuldu proosa-, luule- ja ainetekstide sisu ümberjutustamine.

Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Fakt ja aramus. Lisateabe otsimine.

Sõnavara arendamine, töö sõnastikega. Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: avalikus kohas, koolis, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulisel kõnes ja kirjalikus tekstis.

Vestlus etteantud teema piires. Küsimustele vastamine, esitus, tutvustus. Oma arvamuse avaldamine, seisukoha põhjendamine, kaaslaste arvamuse küsimine. Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine.

Dialoogi ja dramatiseeringu koostamine ja esitamine. Rollimäng.

TEKSTI VASTUVÕTT

- 1) loeb eakohast teksti ladusalt ja mõtestatult; mõistab lihtsat plaani, tabelit, kaarti, diagrammi;
- 2) otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;
- 3) vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti põhjal küsimusi;
- 4) leiab teksti peamõtte;
- 5) kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise kohta ja tegelasi;
- 6) leiab tekstist vajalikku infot;
- 7) tunneb ära jutustuse, muinasjutu, näidendi, luuletuse, vanasõna, kõnekäänu;
- 8) loeb läbi vähemalt neli eakohast raamatut ning tutvustab loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi.

Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine.

Tööjuhendi lugemine. Tarbe- ja teabetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart jm) mõtestatud lugemine. Tekstide võrdlemine etteantud ülesande piires.

Sõna, lause ja teksti sisu mõistmine. Piltlikud väljendid. Vanasõnad. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide jm alusel. Enne lugemist olemasolevate teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning teadmiste vastu huvi äratamine (tean, tahan teada, sain teada).

Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht, aeg, tegelased, sündmuste järjekord. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine, küsimustele vastamine, arutlemine tekstis käsitletud teema üle. Töö tekstiga:

	<p>tundmatute sõnade tähenduse selgitamine, loetu põhjal märkmete tegemine, kava või skeemi koostamine.</p> <p>Luuletuse temaatika määramine, riimide leidmine ja loomine, luuletuse ilmekas esitamine.</p> <p>Tekstiliikide eristamine: jutustus, muinasjutt, luuletus, vanasõna, kõnekäänd, kiri., näidend.</p> <p>Ilukirjandus: kunstmuinasjutt, ilu- ja aimekirjandus loomadest, tõsielujutt, seiklusjutt, näidend.</p> <p>Huvipakkuva raamatu leidmine, iseseisev lugemine, loetud raamatust jutustamine, lugemissoovituse andmine.</p>
--	---

TEKSTILOOME

<p>1) jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmustest;</p> <p>2) jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnade ja küsimuste toel;</p> <p>3) kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest;</p> <p>4) kirjutab käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile;</p> <p>5) kirjutab eakohase pikkusega loovtöid küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.</p>	<p>Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine. Loetu ja kuuldu põhjal jutustamine, kirjeldamine. Loetule, kuuldule või nähtule hinnangu andmine.</p> <p>Jutustuse koostamine pildi või pildiseeria põhjal, küsimuste, kava, skeemi toel.</p> <p>Tarbetekstide nt juhend, nimekiri, retsept, e- kiri, teate koostamine.</p> <p>Ajakirjandustekstide nt uudis, intervjuu, pildiallkiri, kuulutus koostamine. Referaadi koostamine.</p>
--	--

ÕIGEKEELSUS JA KEELEHOOLE

<p>1) märgib kirjas õigesti lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja kaashäälikuid;</p> <p>2) märgib sõnades õigesti kaashäälikuühendit;</p> <p>3) kirjutab sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse;</p> <p>4) pöörab tegusõnu olevikus ja minevikus, moodustab ainsust ja mitmust;</p> <p>5) poolitab sõnu õpitud reeglite piires;</p> <p>6) kasutab õpitud keelendeid nii kõnes kui kirjas vastavalt suhtlemise eesmärgile, funktsioonile ja suhtluspartnerile; jälgib oma tekstis õpitud ortograafiareegleid;</p> <p>7) kasutab õigesti suurt ja väikest algustähte;</p> <p>8) tunneb ära liitsõna;</p> <p>9) kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti.</p>	<p>Üldteema Eesti keel teiste keelte seas.</p> <p>Häälikuõpetus ja õigekiri Tähestik. Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud. Võõrtähed ja -häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Kaashäälikuühendi õigekiri. g, b, d s-i kõrval. h õigekiri. i ja j õigekiri. Silbitamine ja poolitamine. Võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Üldkasutatavad lühendid ja õigekiri. Nimi ja nimetus. Isiku- ja kohanimed, ametinimetused ja üldnimetused. Pealkirjad. Eakohase teksti eksimatu ärakiri tahvlilt. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses.</p> <p>Sõnavaraõpetus Sünonüümid. Mitmetähenduslikud sõnad. Antonüümid. Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhisõna.</p> <p>Vormiõpetus Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik ja lihtminevik. Jaatav ja eitav kõne. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. Nimisõna. Omadussõna. Asesõna. Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine.</p> <p>Lauseõpetus Lause. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Liitlause. Liitlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine. Otsekõne ja saatelause. Otsekõne kirjavahemärgid.</p>
---	---

PRAKTILISED ÜLESANDED:	1) loetu ja kuuldu põhjal jutustamine ja hinnangu andmine; 2) loetud raamatust lühikokkuvõtte tegemine; 3) loetud raamatu tutvustamine; 4) luuletuse või rolliteksti peast esitamine; 5) referaadi koostamine.
5.KLASS	
ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
SUULINE JA KIRJALIK SUHTLUS	
5. klassi lõpetaja: 1) oskab juhendamise abil olukorrale vastavad suhtluskanaleid valida; 2) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatööna; 3) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust.	Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises ja kirjalikus tekstis. Kaasõpilaste ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse avaldamine. Suuline arvamuse avaldamine ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus. Väite põhjendamine.
TEKSTI VASTUVÕTT	
1) loeb ja mõistab õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste; 2) esitab teksti kohta küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte; 3) kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.	Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine. Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine. Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, diagramm jne) mõtestatud lugemine. Tarbetekstide keel: kasutusjuhendid, toodete etiketid, kataloogid. Kuulutusest, tabelist, skeemist, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjanepanek ja seoste esiletoomine.
TEKSTILOOME	
1) kirjeldab, jutustab, arutleb nii suuliselt kui ka kirjalikult; 2) esineb suuliselt, koostab ja peab lühikese ettekande; 3) kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju; 4) vormistab kirjalikud tekstid korrektselt; 5) kasutab tekste luues omandatud keele- ja tekstimõisteid.	Lühiettekanne ja esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika. Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi ja inimese kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine. Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumitest jutustamine ja kirjutamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis- põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Minavormis jutustamine. Otsekõne jutustuses. Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje eristamine.
ÕIGEKEELSUS JA KEELEHOOLE	
1) tunneb eesti keele häälikusüsteemi; 2) järgib eesti keele õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid; 3) moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid; 4) rakendab omandatud teadmisi tekstiloomes.	Üldteemad Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled. Sugulaskeeled ja sugulasrahvad. Häälikuõpetus ja õigekiri Tähestik. Täis- ja kaashäälikud. Suluga ja suluta häälikud. Helilised ja helitud häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend.

	<p>Kaashäälikuühendi õigekiri. Tähed <i>g b, d s</i>- tähe kõrval. Võõrtähed ja -häälikud. <i>i ja j</i> õigekiri. <i>h</i> sõna alguses. Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades). Sõnavaraõpetus Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund. Liitsõna ja liitega sõna erinevused. Laensõnad Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatukui ka veebivariandist). Vormiõpetus Sõnaliigid: tegusõnad, käandsõnad, muutumatud sõnad. Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik ja lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormide kasutamine tekstis. Käandsõna. Käandsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Käänamine. Käänded, nende küsimused ja tähendus. Õige käände valik sõltuvalt lause kontekstist. Ainsus ja mitmus. Lauseõpetus Lause. Alus ja öeldis. Lihtsamad lause laiendamise võimalused. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses. Koondlause kasutamine tekstis. Lihtlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ja kasutamine. Liitlause. Liitlause kirjavahemärgid. Muud õigekirja teemad Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed. Üritused ja ajaloosündmused.</p>
PRAKTILISED ÜLESANDED:	1) kuuldist ja loetust suulise ja kirjaliku kokkuvõtte tegemine; 2) rollimängud; 3) lühietekande loomine ja esitlemine; 4) oma elamustest ja juhtumustest jutustamine ja kirjutamine.
6.KLASS	
ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
SUULINE JA KIRJALIK SUHTLUS	
6. klassi lõpetaja: 1) oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida; 2) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust; 3) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös; 4) oskab oma seisukohta põhjendada ja vajaduse korral sellest taganeda; 5) oskab teha kuuldu ja loetu kohta nii kirjalikku kui ka suulist kokkuvõtet.	Suuline arvamused ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine, oma seisukohast loobumine. Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus. Väite põhjendamine. Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöös ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine. Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustamine. Klassivestlus ja diskussioon. Telefonivestluse alustamine ja lõpetamine. Virtuaalkeskonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus. E-kiri.

TEKSTI VASTUVÕTT

- 1) tunneb õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi;
- 2) loeb ja mõtestab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
- 3) võrdleb tekste, esitab küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist kokkuvõtte;
- 4) kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid;
- 5) võrdleb eri allikatest pärit infot, eristab olulist ebaolulisest, fakti arvamusest.

Raadio- ja telesaadete eripära, vormid, liigid. Eesmärgistatud kuulamine ja vaatamine, kokkuvõtte tegemine.

Trükiajakirjandus: pressifoto, karikatuur ja pildiallkiri.

Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.

Tarbeteksti, teabeteksti, ajakirjandusteksti ja ilukirjandusteksti eesmärgid ja liigid.

Visuaalselt esitatud info (foto, joonis, diagramm) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste loomine.

Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekterimine.

TEKSTILOOME

- 1) leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet;
- 2) koostab ning peab lühikese ettekande;
- 3) tunneb kirjutamiseks ning esinemiseks valmistumise põhietape;
- 4) jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult;
- 5) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
- 6) avaldab viisakalt ja olukorrast lähtudes arvamust sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 7) kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju;
- 8) kasutab tekste luues ja kirjutades omandatud keele- ja tekstimõisteid;
- 9) vormistab kirjalikud tekstid korrektselt.

Protsesskirjutamine: suuline eeltöö, mõistekaardi, kava koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, toimetamine ja avaldamine, tagasiside saamine.

Kirjandi kirjutamine. Kirjandi ülesehitus: sissejuhatus, teemaarendus, lõpetamine. Mustand. Oma vigade leidmine ja parandamine. Lisateabe otsimine.

Visuaalsed ja tekstilised infoallikad, nende usaldusväärsus. Eri allikatest pärit info võrdlemine, olulise eristamine ebaolulisest.

Lühiettekanne ja esitlus internetist või teatmeteostest pärit info põhjal.

Kiri, e- kiri.

ÕIGEKEELSUS JA KEELEHOOLE

- 1) tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte ja lihtvormide kasutamist ning järgib eesti keele õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
- 2) moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ning lihtsamaid liitlauseid;
- 3) oskab kasutada sõnaraamatuid (nii paber- kui ka veebivariante) sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimiseks;
- 4) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsid ja hinnates.

Keeleteadlikkus

Kirjakeel, argikeel, murdekeel.

Häälikuõpetus ja õigekiri

h sõna algul. *g, b, d s*-i kõrval. *i ja j* õigekiri. Liidete *-gi ja -ki* õigekiri. Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel. Tähtede *f ja š* õigekiri. Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus, õigekiri.

Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).

Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).

Sõnavaraõpetus

Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, uudissõna, murdesõnad, släng. Sünonüümid, antonüümid, homonüümid ja nende kasutamine. Igapäevaste võõrsõnade asendamine omasõnadega ja vastupidi. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatust (nii raamatu- kui ka veebivariandist).

Vormiõpetus

	<p>Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, liht-, täis- ja enneminevik.</p> <p>Nimisõna. Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Omadussõna käänamine koos nimisõnaga. <i>lik- ja ne-liiteliste</i> omadussõnade käänamine, õigekiri ning kokku- ja lahkukirjutamine. Omadussõnade võrdlusastmed.</p> <p>Arvsõnad. Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine. Põhi- ja järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine. Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ja numbritega, nende lugemine.</p> <p>Lauseõpetus</p> <p>Liitlause. Liitlause sidumine liitlauseks. Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause. Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine.</p> <p>Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ja järel. Otsekõne kirjavahemärgid.</p> <p>Üte ja selle kirjavahemärgid.</p> <p>Muud õigekirjateemad</p> <p>Algustäheõigekiri: ajaloosündmused, ametinimetused ja üldnimetused, perioodikaväljaanded, teoste pealkirjad. Üldkasutatavad lühendid. Lühendite õigekiri ja lugemine.</p>
--	---

PRAKTILISED ÜLESANDED:	<ol style="list-style-type: none"> 1) kirja ja e- kirja kirjutamine ja vormistamine; 2) lühikese kirjandi kirjutamine etteantud teemal (koos mustandiga); 3) lühikese ettekande koostamine ja ettekandmine; 4) loetud tekstist lühikokkuvõtte tegemine; 5) rollimängud.
-------------------------------	---

III KOOLIASTME LÕPUKS TAOTLEVAD ÕPITULEMUSED

Suuline ja kirjalik suhtlus

Õpilane:

- 1) nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
- 2) esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
- 3) teeb kuuldu ja loetu kohta nii suulise kui ka kirjaliku kokkuvõtte;
- 4) arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ja osaleb diskussioonides;
- 5) põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 6) märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevelikuid;
- 7) kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavaseid ja võimalusi.

Teksti vastuvõtt

Õpilane:

- 1) iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
- 2) loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste;
- 3) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast;
- 4) teeb järeldusi kasutatud keelevahendite kohta ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina;
- 5) hindab kriitiliselt sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa;
- 6) võtab kokku ja konspekteerib tekste, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel, osutab arusaamatule;

- 7) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust, kommenteerib, tõlgendab ning seostab oma kogemuste ja mõtetega;
- 8) kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti vastuvõtmisel, analüüsimisel ja tõlgendamisel ning seoste loomisel.

Tekstiloomed

Õpilane:

- 1) leiab tekstiloomeks vajalikku teavet eri allikatest ja keskkondadest, valib kriitiliselt teabeallikaid ning osundab neid sobivas vormis;
- 2) kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa;
- 3) ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
- 4) esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
- 5) kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt, vormistab korrektselt eri liike tekste (teabetekstid, sh kindla eesmärgiga ülevaated, kokkuvõtted ja lühiuurimused; meediatekstid, sh uudis, intervjuu; arvamustekstid, sh kirjand, kommentaar, aramuslugu; avaliku suhtluse tekstid, sh avaldus, seletuskiri);
- 6) seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toimingu eesmärgiga, vahendab kuulnud ja loetud tekste sobiva pikkuse ja täpsusega, viidates allikale;
- 7) kirjutab suhtlussituatsiooni sobivaid tekste, arvestab teksti vastuvõtjat, järgib õigekirjanorme, kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid ja sõnavara;
- 8) kasutab kirjutamisel mitmeid keeleallikaid ja teeb saadud teabe põhjal teadlikke keelevalikuid.

Keeleteadlikkus

Õpilane:

- 1) väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest, kirjeldab ja mõistab eesti keele eripära, kujunemist ja rolli teiste keelte taustal, suhestab keeli teadlikult;
- 2) suhtub mõistvalt eesti keelt teise keelena kõnelejatesse, on toetav vestluspartner;
- 3) järgib eesti õigekirja aluseid ja põhimõtteid, kasutab õigekirjakorrektorit;
- 4) kasutab eesti kirjakeelt avalikult esinedes ning õppides;
- 5) kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ja -vorme, lauseehituse peajooni;
- 6) tunneb peamisi lausetarindeid ja varieerib neid kirjutades korrektsel ja sobival viisil, sh kasutab liit- ja lihtlauseid, lauselühendiga lauseid, otsekõnet;
- 7) kasutab ja mõistab tekstis erineva stiiliväärtusega sõnu ja väljendeid, tunneb eesti keele sõnamoodustuse põhimõtteid;
- 8) kirjeldab õpitud metakeele piires tekstide ülesehituslikku ja grammatilist ning sõnavaralist eripära;
- 9) kasutab teadlikult mitmesuguseid keeleallikaid, tunneb sõnaartikli ülesehitust, märke ja märgendeid, leiab teavet õigekirja, vormimoodustuse ja tähenduse kohta.

7.KLASS

ÕPITULEMUSED

ÕPPESISU

SUULINE JA KIRJALIK SUHTLUS

7.klassi lõpetaja:

- 1) tunneb suhtlusolukorra komponente, tüüpilisi suhtlusolukordi;
- 2) lahendab keelealaseid probleemülesandeid, osaledes eri suhtlussituatsioonides koolis;
- 3) kirjeldab suulise ja kirjaliku kõne keelelisi erijooni;
- 4) eristab kirjakeelt argikeelest, analüüsib näited;
- 5) selgitab ametliku ja mitteametliku suhtluse keelelist eripära;

Suulise ja kirjaliku teksti erijooned. Kirjakeel vs argikeel. Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorra ja - partneri arvestamine. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine ja põhjendamine.

Kuuldust ja loetust kokkuvõtte tegemine ning asjakohaste küsimuste esitamine.

Väitlus. Väitluse reeglid.

Veebisuhtlus. Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik.

<p>6) esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;</p> <p>7) põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust diskussioonides ja rühmaaruteludes, on arvestav vestluspartner.</p>	
---	--

TEKSTI VASTUVÕTT

<p>1) iseloomustab peamisi žanre e tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;</p> <p>2) kirjeldab, võrdleb ja analüüsib tekstide kasutusvaldkonda, eesmärki ja suhtlusolukorda ning kasutab seejuures omandatud keele- ja tekstimõisteid;</p> <p>3) kirjeldab sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja kirjalikku moodust;</p> <p>4) leiab tekstist ja lugemisülesandest lähtuva lugemisstrateegia, kohandab lugemisstrateegiat vajadusel lugemise ajal;</p> <p>5) selgitab arusaamatuks jäänut, esitab eri liiki küsimusi ja vastuväiteid, avaldab arvamust, vahendab teksti, võtab kokku, kommenteerib, tõlgendab ning seostab teksti oma kogemuse ja mõtetega;</p> <p>6) analüüsib teksti tekstitüübi alusel; toob näiteid jutustava, kirjeldava, arutleva lause ja tunnuste kohta loetavas tekstis.</p>	<p>Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem jm). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine.</p> <p>Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval. Meediatekstide tunnused. Põhilised meediakanalid.</p> <p>Kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia. Fakti ja arvamuse eristamine. Meediatekstide põhiliigid: uudislugu, arvamislugu, intervjuu, reportaaž, kuulutus. Uudisloo ülesehitus ja pealkiri. Arvamusloo ülesehitus ja pealkiri. Tele- ja raadiosaated.</p>
--	---

TEKSTILOOME

<p>1) ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisisidusvõtteid;</p> <p>2) arvestab kirjutamisel teksti vastuvõtjat, järgib õigekirjanorme, kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid ja sõnavara;</p> <p>3) vormistab tekstitöötlusprogrammiga tekste, valdab toimetamisrežiimi;</p> <p>4) kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt, vormistab korrektselt tarbetekste (avaldus, tõend, seletuskiri);</p> <p>5) kirjutab koolivaldkonda sobivaid tekste; kasutab sihipäraselt ja korrektselt kirja eri vorme: e-kiri, paber kiri;</p> <p>6) kasutab kirjutamisel ÕSi ja Sõnaveebi ja teeb saadud teabe põhjal teadlikke keelevalikuid, mis sobivad enda teksti;</p> <p>7) kirjutab eri liiki kirjandit: jutustav ja arutlev kirjand;</p> <p>8) kirjutab eri liiki arvamustekste: kommentaar, repliik jne;</p> <p>9) kasutab tehisintellekti kirjutamise planeerimisel ja teksti toimetamisel.</p>	<p>Kirja kirjutamine ja vormistamine, keelevahendite valik.</p> <p>Teabe edastamine, reprodutseerimine, seostamine konkreetse teema või isikliku kogemuse piires.</p> <p>Uudisloo kirjutamine: materjali kogumine, infoallikad, vastutus avaldatu ees. Uudisloo pealkirjastamine.</p> <p>Intervjuu tegemine: valmistumine, küsitlemine, kirjutamine, toimetamine ja vormistamine.</p> <p>Arvamusloo suuline ja kirjalik kommenteerimine: isikliku seisukoha kujundamine käsitletava probleemi kohta, selle põhjendamine.</p> <p>Ametliku kirja (avaldus, seletuskiri, CV) vormistamise reeglid ja kirjutamine. Kirjalike tööde vormistamise põhimõtted. Teksti arvutitöötlus.</p>
---	---

ÕIGEKEELSUS JA KEELEHOOLE

<p>1) väärtustab eesti keelt ühena soome-ugri ja läänemeresoome keelena, kirjeldab ja mõistab eesti keele eripära, võrdleb eesti keele süsteemi õpitud keeltega;</p> <p>2) kordab häälikute liike ja kaashäälikuühendi reeglit;</p> <p>3) silbitab ja määrab silpide liike;</p> <p>4) kasutab õigekeelsusallikaid välte ja rõhu määramisel;</p> <p>5) kirjeldab vältesüsteemi kui eesti keele eripära; selgitab tegusõna vormistiku eripära ja kasutusvõimalusi, kasutab käändelisi ja pöördelisi vorme oma funktsionaalselt;</p> <p>6) selgitab käänete vahelisi seoseid;</p> <p>7) kasutab õigekeelsusallikaid vormimoodustusel eesmärgipäraselt;</p> <p>8) meenutab tekste kirjutades kokku- ja lahkukirjutamise reegleid;</p> <p>9) kasutab tekstisidususvõtteid ja kirjeldab sidendite funktsiooni vastuvõetavates ja enda tekstis.</p>	<p>Üldteemad Kirjakeel ja argikeel. Eesti keele erikujud. Oskussõnavara.</p> <p>Häälikuõpetus ja õigekiri Häälikute liigitamine. Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades, kaashäälikuühendi õigekirja erandid. Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad. Silbitamine, pikk ja lühike silp. Õigehääldus: rõhk ja välde. Välte ja õigekirja seosed. Omasõnad ja võõrsõnad. Veaohtlike võõrsõnade õigekiri. ÕS-ist (nii veebi- kui ka raamatuvariandist) õigekirja ja õigehäälduse kontrollimine.</p> <p>Sõnavaraõpetus Sõna ja tähendus, sõnastuse rikastamine, sünonüümide tähendusvarjundid. Homonüümid ja veaohtlikud paronüümid. Antonüümid.</p> <p>Vormiõpetus ja õigekiri Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad(nimi-, omadus-, arv- ja asesõnad) ja muutumatud sõnad (määr-, kaas-, side- ja hüüdsõnad). Sõnaliikide funktsioon lauses. Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood. Tegusõnavormide kasutamine lauses. Tegusõna käändelised vormid. Tegusõna astmevaheldus: veaohtlikud tegusõnad ja sõnavormid. Õige pöördvormi leidmine ÕS-ist, vormimoodustus tüüpsõna eeskujul. Liit-, ühend- ja väljendtegeusõna. Tegusõna kokku- ja lahkukirjutamine. Käändsõnad. Käänetevahelised seosed. Veaohtlikud käändevormid. Käändsõnade astmevaheldus: veaohtlikud käändsõnad ja sõnavormid. Õige käändevormi leidmine ÕS-ist, vormimoodustus tüüpsõna eeskujul. Omadussõna võrdlusastmed, veaohtlikud sõnad. Käändsõna kokku- ja lahkukirjutamine. Muutumatud sõnad. Määr- ja kaassõnade tähendus ja kasutamine, kokku- ja lahkukirjutamine.</p>
<p>PRAKTILISED ÜLESANDED:</p>	<p>1) kirja kirjutamine;</p> <p>2) kuuldu ja loetu kohta nii suulise kui ka kirjaliku kokkuvõtte koostamine;</p> <p>3) ametliku kirja kirjutamine;</p> <p>4) uudisloo kirjutamine ja intervjuu läbiviimine;</p> <p>5) keelealaste probleemülesannete lahendamine rühmas.</p>
8.KLASS	
ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
SUULINE JA KIRJALIK SUHTLUS	
<p>8. klassi lõpetaja:</p> <p>1) osaleb erinevates suhtlusolukordades, arvestab erinevate suhtlusolukordade ja suhtluspartneriga;</p> <p>2) käsitleb sihipäraselt eakohaseid teemasid ning lahendab probleemülesandeid, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi;</p>	<p>Suhtlusolukord, suhtlusolukorra komponendid, suhtluspartnerid. Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorraga arvestamine. Suhtluspartneriga arvestamine.</p> <p>Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, telefonivestlus.</p>

<p>3) väljendab oma seisukohti ja sõnastab vajadusel eriarvamuse; teeb ettepanekuid, esitab omapoolseid põhjendusi, annab vajadusel lisateavet.</p>	<p>Suhtlemine rühmas, sõnasaamine, kõnejärje hoidmine. Rühmatöö käigus arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Diskussioon. Kompromissi leidmine, kaaslane õeldu/tehtu parandamine, täiendamine. Kaaslane tööle põhjendatud hinnangu andmine. Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine. Väitlus, väitluse reeglid. Veebisuhtluse võimalused, eesmärgid ja ohud.</p>
---	---

TEKSTI VASTUVÕTT

<p>1) orienteerub tekstimaailmas ning tunneb olulisi tekstiliike (peamisi tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamižanreid), nende põhijooni ja kasutusvõimalusi; 2) teab, et teksti väljenduslaad sõltub teksti kasutusvaldkonnast, liigist ja autorist; eristab erinevate tekstide stiile üksteisest, argisuhtluse ja ilukirjanduse stiilist; 3) teab peamisi keelelisi mõjutusvahendeid.</p>	<p>Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe-, meedia-reklaamižanrid), nende eesmärgid. Teksti vastuvõtmise viisid. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Kõne kuulamine, märkmete tegemine. Konspekterimine. Kõne põhjal küsimuste esitamine. tekstist olulisema teabe ja probleemide leidmine, tekstist kokkuvõtte tegemine. Reklaamtekst, reklaamtekstide eesmärk ja tunnused. Reklaami keel. Kriitiline lugemine. Avalik ja varjatud mõjutamine. Peamised keelelised mõjutamisvõtted, demagoogia. Meediaetika kesksed põhimõtted. Sõnavabaduse põhimõtted ja selle piirangud. Teabetekstide eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Juhend ja uurimus. Referaat. Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine.</p>
--	---

TEKSTILOOME

<p>1) leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist; valib kriitiliselt oma teabeallikaid ja osutab nendele sobivas vormis; 2) tunneb esinemise ettevalmistuse ja kirjutamise protsesse ja kohandab neid oma eesmärkidele; 3) oskab suuliselt esineda(tervitab, võtab sõna, koostab a peab lühikest ettekannet ja kõnet; 4) oskab eesmärgipäraselt kirjutada kirjandit.</p>	<p>Teabe edastamine, reprodutseerimine, seostamine konkreetse teema või isikliku kogemuse piires. Erinevat liiki alustekstide põhjal kirjutamine. Refereerimine. Teabeallikatele ja alustekstidele viitamise võimalused. Viidete vormistamine. Kõneks valmistumine, kõne koostamine ja esitamine. Kõne näitlikustamine. Ettekande koostamine ja esitamine. Kirjandi kirjutamise eeltöö: mõtete kogumine, kava koostamine, mustandi kirjutamine. Kirjandi teema ja peamõte, kirjandi ülesehitus. Teksti liigendamine. Jutustava, kirjeldava või arutleva kirjandi kirjutamine.</p>
---	--

ÕIGEKEELSUS JA KEELEHOOLE

<p>1) teab eesti keele lauseehituse peajooni; tunneb keelendite stiiliväärtust ning oskab neid tekstis mõista ja kasutada; 2) teab suulise ja kirjaliku keelevormi erijooni ning eristab kirjakeelt kõnekeelest; 3) järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid; 4) oskab õigekirjajuhiseid leida sõna- ja käsiraamatutest ning veebiallikatest; 5) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes;</p>	<p>Keeleteadlikkus Eesti kirjakeele kujunemine. Algustäheõigekiri Nimi, nimetus, pealkiri. Isikud ja olendid; kohad ja ehitised; asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja osariigid; perioodikaväljaanded; teosed, dokumendid ja sarjad; ajaloosündmused; üritused; kaubad. Lauseõpetus ja õigekiri Lause. Lause suhtluseesmärgid. Lauseliikmed: alus, öeldis, öeldistäide, sihitis ja määrus. Täiend. Korduvate eri- ja samaliigiliste lauseliikmete ja</p>
---	--

kasutab tekste koostades tavakohast ülesehitust ja vormistust.	täiendite kirjavahemärgistamine, koondlause. Lisandi ja ütte kirjavahemärgistamine ja kasutamine lauses. Liht- ja liitlause. Lihtlause õigekiri. Rindlause. Rindlause osalause ühendamise võimalused, kirjavahemärgistamine. Põimlause. Pea- ja kõrvallause. Põimlause õigekiri. Segaliitlause. Lauselühend. Lauselühendi õigekiri. Lauselühendi asendamine kõrvallausega. Liht- ja liitlause sõnajärg. Otsekõne, kaudkõne, tsitaat. Otsekõnega lause muutmine kaudkõneks.
--	--

PRAKTILISED ÜLESANDED	1) kirjandi kirjutamine; 2) referaadi koostamine koos viitamisega; 3) lühikese ettekande kirjutamine ja esitamine; 4) rollimängud; 5) rühmatööd. Loovtöö tegemisel: kasutab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib digitaalsete tekstide vormistusnõudeid.
------------------------------	---

9.KLASS

ÕPITULEMUSED

ÕPPESISU

SUULINE JA KIRJALIK SUHTLUS

9. klassi lõpetaja: 1) märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevelikuid; 2) oskab oma seisukohti väljendada ning sõnastab vajaduse korral eriarvamuse; 3) esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid; 4) oskab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku võtta; 5) oskab nii suhtlust kui ka teemasid algatada, arendada, tõrjuda ja katkestada; 6) oskab eakohastel teemadel arutleda ja probleemülesandeid lahendada ning osaleb diskussioonides; 7) kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.	Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud. Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid. Veebis kommenteerimine: keeleviisakus ja -väarikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele. Meediateksti kommenteerimine vestlusringis. Loetu kirjalik ja suuline vahendamine. Väitlus , väitluse reeglid.
---	--

TEKSTI VASTUVÕTT

1) tunneb peamisi tekstiliike, nende põhijooni ja kasutamise võimalusi; 2) hindab kriitiliselt sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa; 3) loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega oma huvivaldkondade, õpi- ja tarbetekste; 4) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist ja autorist; seostab omavahel teksti ja seda toetavat tabelit, pilti ja heli;	Veebilehed: eesmärgid ja ülesehitus. Veebist teabe otsimine, teabeallikate ja info kriitiline hindamine. Teabe talletamine ja süstematiseerimine. Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem jm). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine. Tarbetekstide eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbe- ja teabetekstidest olulise info leidmine, süstematiseerimine ja selle põhjal järelduste tegemine. Funktsionaalstiilid: tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamtekstide keelekasutus. Meedia. Raadio. Televisioon.
--	---

<p>5) oskab tekste võrrelda, osutab, mis tekstis on arusaamatuks jäänud; suudab teksti kohta küsimusi ja vastuväiteid esitada, arvamust avaldada, teksti vahendada ja kokku võtta, kommenteerida, tõlgendada ning oma kogemuse ja mõtetega seostada;</p> <p>6) kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel ja seoste loomisel.</p>	
--	--

TEKSTILOOME

<p>1) oskab eesmärgipäraselt kirjutada, eri liiki tekste (referaat, kirjand, kommentaar, arvamuse avaldus, elulugu, avaldus, seletuskiri, motivatsioonikiri) korrektselt vormistada ning suuliselt esitada;</p> <p>2) ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;</p> <p>3) seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toiminguga eesmärgiga, vahendab kuuldud ja loetud tekste sobiva pikkuse ja täpsusega, viidates allikale.</p>	<p>Arutlusteema leidmine ja sõnastamine isikliku kogemuse või alustekstide põhjal. Arutluse põhiskeem: väide, põhjendus, järeldus. Teksti pealkirjastamine. Tekstilõik, tekstilõigu ülesehitus. Lõikude järjestamise põhimõtted ja võimalused.</p> <p>Teksti sidusus. Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel vastavalt suhtluseesmärkidele. Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega. Tarbetekstide koostamine ja vormistamine.</p>
---	--

ÕIGEKEELSUS JA KEELEHOOLE

<p>1) väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest ning tajub eesti keele eripära, suhestab keeli teadlikult, tajub nende erinevusi;</p> <p>2) järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid, oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit;</p> <p>3) tuleb eesti kirjakeelega toime tava-suhtluses ja avalikult esinedes ning edasi õppides;</p> <p>4) teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja -vorme ning lauseehituse peajooni, kasutab ja mõistab tekstis keelendeid;</p> <p>5) kirjeldab õpitud metakeele piires tekstide ülesehituslikku, grammatilist ja sõnavaralist eripära;</p> <p>6) teab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt kõnekeelest;</p> <p>7) teab eesti kirjakeele arenguetappe ja eesti keele murdeid.</p>	<p>Üldteemad Keeleuuendus. Kirjakeele areng tänapäeval: võimalused ja ohud. Keelesugulus, soomeugri ja indoeuroopa keeled. Eesti keele eripära, võrdlus teiste keeltega.</p> <p>Hääliku- ja vormiõpetus ja õigekiri Muutumatu sõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Tsitaatsõnade märkimine kirjas. Võõrnimede õigekiri ja vormimoodustus. Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine. Poolitamine, sh võõrsõnade ja nimede poolitamine. Arvuti keelekorrektori kasutamine.</p> <p>Sõnavaraõpetus Keelendite stiilivärving, seda mõjutavad tegurid. Fraseoloogismid, nende stiilivärving. Sõnavara täiendamise võimalused: sõnade tuletamine, liitmine, tehissõnad. Sagedamini esinevad tuletusliited ja nende tähendus.</p> <p>Lauseõpetus ja õigekiri Lause. Liht- ja liitlause. Lihtlause ja liitlause kirjavahemärgistus. Otsekõne ja kaudkõne. Täiend ja lisand.</p> <p>Muud õigekirjateemad Algustähe õigekiri: nimi, nimetus, pealkiri. Isikud ja olendid. Kohad ja ehitised. Asutused, ettevõtted, organisatsioonid, riigid ja osariigid. Perioodikaväljaanded. Teosed, dokumendid, sarjad. Ajaloosündmused. Üritused. Kaubad.</p>
---	---

PRAKTILISED ÜLESANDED

- 1) arutluse kirjutamine;
- 2) elulookirjelduse, CV kirjutamine;
- 3) kirjandi kirjutamine;
- 4) lühikese kõne koostamine ja esitamine;
- 5) diskussioonid ja väitlused eakohastel teemadel.

6. KIRJANDUS

ÕPPEAINE KIRJELDUS

Kirjandus on alates 5. klassist eraldi õppeaine, milles õpilane arendab oma lugejaoskusi, kujundlikku mõtlemist ja verbaalset loomevõimet. Ilukirjanduse ja rahvaluule lugemise, analüüsi ja tõlgendamise kaudu kujundab õpilane oma esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi, arendab enda mõtte- ja tundemaailma. Kirjandusõpetus toetab õpilase isiksuse kujunemist, individuaalse ja kogukondliku identiteedi määratlemist, laiemalt aga kultuuri eripära ja mitmekülgsuse teadvustamist.

Põhikooli kirjandusõpetuses loetakse õpilastele lähedasi ja olulisi teemasid käsitlevaid ilukirjandusteoseid, mis aitavad mõista inimestevahelisi suhteid ja arendada empaatiavõimet, kujundada õpilase lugemisharjumusi ning tugevdada tema sisemist motivatsiooni lugeda. Tehnoloogiliselt laienedud lugemisvõimaluste hulgast valib õpilane endale sobivad, tundes paberraamatu kui peamise trükise kõrval ka audio- ja e-raamatute kasutamise ning sisu omandamise spetsiifikat.

Eri liiki ilukirjandustekste, nii tervikteoseid kui ka tekstikatkendeid lugedes saab õpilane erinevaid lugemis- ja analüüsikogemusi, arendab oma interpreteerimis- ja sünteesivõimet, täiendab oma keelepädevust, sh sõnavara ja õigekeelsust, suhestab ennast aktuaalsete eluliste teemade ja probleemidega, kujundades seeläbi mina- ja maailmapilti. Tekstianalüüsi ja -tõlgendamise oskus on põhikooli kirjandusõpetuse põhieesmärk, mis on lahutamatu kirjanduse poeetika tundmisest, sealhulgas kujundlikkuse mõistmisest selle mitmetähenduslikkuses ja terviklikkuses. Ilukirjandusteose eritlemiseks peab õpilane valdama metakeelt kui tööriistakasti, mis avaks talle poeetilise teksti väljenduslikud võtted ja tähenduste paljususe.

Kirjandusteoste valiku põhikriteeriumideks on kunstiväärtus, humanistlik suunitus ning positiivne mõju õpilastele, teoses püstitatud probleemide aktuaalsus õpilaste kõlbelisel kasvatamisel ning sallivuse kujundamisel. Samuti peetakse teoste valikul silmas õpilaste eakohaseid psühholoogilisi ja intellektuaalseid võimeid ning huvisid. Lugemisvara valikul arvestatakse eesti ja maailmakirjanduse, klassikalise ja tänapäeva kirjanduse ning eri žanre esindavate luule-, proosa- ja draamateoste põhjendatud proportsioone, nais- ja meesautorite esindatust ning kooliastmele kohaseid temavaldkondi. Tervikteoste valikul võib õpetaja jagada soovitusi, arvestades nii õpilaste eelistusi, huvisid kui ka lugemisvõimet. Põhikoolis on kohustuslik lugeda igas klassis vähemalt neli tervikteost, kuid soovitus on lektüüriraamatute arvu võimaluse korral suurendada ja õpilasi valikutesse kaasata.

Kultuuri järjepidevust ja põlvkondlikku sidusust silmas pidades peab tervikteoste soovituslik valik sisaldama rohkesti eesti väärtkirjandust (sh tüvitekste, klassikateoseid), mida käsitletakse ühiselt. II kooliastmes kuuluvad olulise lugemisvara hulka E. Raua „Kalevipoja“ adaptatsioon, E. Bornhöhe „Tasuja“, J. Krossi „Mardileib“, F. R. Kreutzwaldi „Eesti rahva ennemuistsed jutud“ või muud eesti muinasjutu- või muistendikogumikud. III kooliastmes kuuluvad olulise lugemisvara hulka A. Kitzbergi „Libahunt“, E. Vilde „Pisuhänd“, O. Lutsu „Kevade“, A. H. Tammsaare „Kõrboja peremees“ ja A. Kiviräha „Rehepapp“. Eesti luule esindusautorid põhikoolis on L. Koidula, Juhan Liiv, M. Under, H. Runnel ja L. Tungal.

Kirjandustundides tegeleb õpilane ka aimetekstidega, mis on seotud kirjanike ja teiste kultuurilooliselt tähenduslike isikutega (nt elulugu, intervjuu autoriga), ja meediatekstidega, mis vahendavad kirjandusteoste kohta arvustavaid seisukohti (nt raamatututvustus, arvustus, blogi). Kultuuriloolised tekstid avavad identiteeti kujundavaid asjaolusid, aitavad mõista minevikku ja olevikku, kujundavad ajaloo- ja kultuuriteadvust. Ühtlasi õpib õpilane tundma teose kirjanduslikku ja ajaloolist konteksti ning autorist lugejani kulgevat kirjandusprotsessi. Kirjandusteoste üle arutlemiseks ja nende sügavuti mõistmiseks peab õpilane tundma kirjandusteaduslikku mõistestikku ja kirjanikega seotud kultuuriloolist tausta. Eelkõige on tähtis, et säiliks lugemishuvi ja areneksid tõlgendusoskused, kuid selleks on tarvis ka faktiteadmisi ja mõistevaramut.

Õppeprotsessis pakutakse õpilasele rohkesti omaloomingulisi, sealhulgas kirjandusteoste, teistele tekstidele ja oma elamustele tuginevaid kirjutamiskogemusi, et ergutada ja väärtustada loovust ning tuua esile oma isikupära ja anne. Eneseväljendusoskuse igakülgse arendamise huvides analüüsib õpilane tekste ja katsetab omaloomingut nii kirjalikult kui ka suuliselt. Suulised sooritusülesanded, sh jutustamine ja esitamine on olulised just jagamis- ja tagasisidekogemuse saamiseks. Loominguline eneseväljendus kirjanduse õppimisel hõlmab muu hulgas suhtlemist veebikeskkondades, info hankimist ja kriitilist hindamist, digitaalse sisu loomist, selle muutmist ja taasesitamist.

Kirjandusõpetuse kaudu suunatakse õpilast mõistma kunstiliikide vahelisi seoseid, avastama viise, kuidas kirjanduslikud süžeed, karakterid, teemad ja motiivid leiavad kasutamist ning edasiarendamist teatris, filmis, muusikas ja kujutavas kunstis. Kirjandus lõimub eeskätt keeleõpetusega, aga ka kõikide teiste õppeainetega ning toetab õppesisu ja õpitulemuste kaudu õppekava üldpädevuste kujundamist ja läbivate teemade käsitlemist. Läbivate teemade käsitlemise iseloom, sügavus ja raskuspunkt on klassiti erinev ning paljuski seotud kirjandustekstide valikuga.

TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD

<p>II kooliaste</p>	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) õpib tundma kirjandust ja pärimust rahvuskultuuri osana, tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga; 2) arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult; 3) leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet; 4) õpib tundma ilukirjandusteose poeetikat, iseloomustab ja võrdleb teose tegelasi, kirjeldab süžeed ja olustikku ning sõnastab peamõtte, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara; 5) loeb, analüüsib ja mõistab jõukohase keerukusega eri žanris laste- ja noortekirjandust nii eesti kui ka maailmakirjandusest, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi; 6) rikastab lugedes oma mõtte- ja tundemaailma, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.
<p>III kooliaste</p>	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) süvendab oma arusaama kirjandusest kui kultuuri- ja kunstinähtusest, selle rollist identiteedi kujundamisel ja ühiskonna mõtestamisel, tunneb ning väärtustab rahvuskultuuri traditsioone ja pärimust; 2) arendab oma loovvõimeid, jutustamis- ja esitamisoskust, kirjutab eakohasel tasemel ja keeleliselt korrektseid kirjeldavas, jutustavas ja arutlevas laadis ning eri žanrites tekste, väljendab ja põhjendab oma arvamust nii suuliselt kui ka kirjalikult; 3) leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid; 4) õpib mitmekülgsemalt ja sügavamalt tundma ilukirjandusteose poeetikat, analüüsib teose süžeed, tegelasi ja olustikku, märkab kompositsiooni erijooni ning arutleb käsitletud probleemide ja väärtuste üle, tõlgendab kujundlikku keelt ja rikastab oma sõnavara; 5) loeb, analüüsib, tõlgendab ja mõistab nii eakohast noortekirjandust kui ka eri žanrites eesti ja maailmakirjanduse klassikat, loeb luule-, proosa- ja draamatekste, arendab oma lugemisoskusi; 6) rikastab lugedes oma mõtlemis- ja väljendusoskust, täiendab enda kultuuri- ja kirjandusteadmisi, kujundab esteetilisi hoiakuid ja eetilisi tõekspidamisi.

II KOOLIASTME LÕPUKS TAOTLETAVAD ÕPITULEMUSED

Õpilane:

- 1) loeb laste- ja noortekirjandusteoseid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, sealhulgas vähemalt kaheksa tervikteost;
- 2) loeb ladusalt ja mõtestatult eri žanris luule-, proosa- ja draamatekste, kasutab õpetaja juhendamisel põhilisi lugemisvõtteid ja -viise, jälgib ja hindab oma lugemist;
- 3) tutvustab loetud raamatut ja selle autorit ning jagab oma lugemiskogemust;
- 4) loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;
- 5) kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest hangitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad;
- 6) väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat eripärast paljutahulist kultuuri;
- 7) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;
- 8) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
- 9) nimetab luuletuse teema ja kirjeldab selle meeleolu, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust;
- 10) koostab proosa- või draamateksti kohta kava küsimuste, väidete või märksõnadena, kirjutab kokkuvõtte;
- 11) nimetab teose teema, arutleb tegelastega seotud probleemide ja väärtushoiakute üle, sõnastab teose peamõtte;
- 12) iseloomustab ja võrdleb tegelasi, kirjeldab nendevahelisi suhteid ja hindab tegelaste käitumist;
- 13) järjestab loo sündmused;
- 14) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta;
- 15) kirjutab eri žanris omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste;
- 16) osaleb arutelus, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valib kirjandusteosest rääkides tekstist sobivaid näiteid, teeb koostööd;
- 17) esitab (peast) luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust;
- 18) mõtestab lahti esitatud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele;
- 19) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tugineb kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
- 20) jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal;
- 21) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

5.KLASS

ÕPITULEMUSED

ÕPPESISU

LUGEMINE

5. klassi lõpetaja:

- 1) loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti mõtestatult ja ladusalt, väärtustab lugemist;
- 2) loeb läbi vähemalt neli laste- ja noortekirjandusteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest;
- 3) tutvustab loetud raamatu autorit, sisu ja tegelasi, jagab oma lugemiskogemust;
- 4) loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi;
- 5) kasutab otstarbekalt eri allikatest ja keskkondadest leitud teavet, eristab oma ja

- Lugemise eesmärgistamine ja lugemiseks valmistumine.
- Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine, keskendunud lugemine.
- Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine.
- Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele.
- Raamatukogu külastamine ja selle võimalustega tutvumine; e- raamatukogu kasutamine.

laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad.	
JUTUSTAMINE	
<ol style="list-style-type: none"> 1) jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade toel; 2) jutustab mõttelt sidusa ja tervikliku ülesehitusega loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmustele või oma fantaasiale; 3) jutustab piltteksti põhjal ja selgitab selle sisu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi või märksõnade toel. • Aheljutustamine. • Iseendaga või kellegi teisega toimunud mälestuspildist jutustamine. • Jutustamine piltteksti põhjal.
TEKSTI TÕLGENDAMINE, ANALÜÜS JA MÕISTMINE	
<ol style="list-style-type: none"> 1) koostab teksti kohta eriliigilisi küsimusi; 2) vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega; 3) koostab teksti kohta kava, kasutades väiteid või märksõnu; 4) leiab lõigu kesksed mõtted; 5) järjestab teksti põhjal sündmused, määrab nende toimumise aja ja koha; 6) kirjeldab loetud tekstile põhinedes tegelaste iseloomu, välimust ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, hindab nende käitumist; 7) nimetab teose või katkendi põhjal teksti teema, arutleb põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust; 8) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid; 9) otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fakti ja fantaasiaküsimuste koostamine ja neile vastamine tekstinäitega või oma sõnadega. • Teksti kavastamine: kavapunktid märksõnade ja väidetega. • Lõikude kesksete mõtete leidmine. • Teksti teema sõnastamine ja teema üle arutlemine • oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine. • Illustriativsete näidete leidmine tekstist. • Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. • Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine. • Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelaste muutumise, tegelaste vahelise suhtluse jälgimine, tegelaste iseloomustamine. • Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga. • Oma mõtete, tundmuste, lugemismuljete sõnastamine. • Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine. • Tegelaste vaheline konflikt, selle põhjused ja lahendamisvõimalused. • Epiteedi, metafoori ja võrdluse äratundmine ja kasutamine. • Valmi mõistukõnест arusaamine. • Rahvalaulu olemus, algriimi leidmine rahvalauludest. • Luuleteksti tõlgendamine; luuletuse vorm, tiim, rütm ja kõla. • Loomamuinasjutu sisutunnused. • Seiklusjutu tunnused.
TEKSTILOOME	
<ol style="list-style-type: none"> 1) kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjeldavad ja jutustavad omaloomingulised tööd eri žanrites. • Tegelaste ja olustiku kirjeldamine. • Luuleteksti loomine. • Loovkirjutamine loetu põhjal.
KUULAMINE JA ESITAMINE	

<ol style="list-style-type: none"> 1) esitab peast luuletuse või rolliteksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; 2) mõtestab lahti esitatud/kuuldud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esitusele 	<ul style="list-style-type: none"> • Esitamise eesmärgistamine, esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine, • Luuleteksti esitamine peast. • Tekstilähedane sündmustest jutustamine. • Aktiivne ja tõhus kuulamine.
---	--

KULTUURI- JA KIRJANDUSTEADMISI

<ol style="list-style-type: none"> 1) väärtustab Eesti mitmetahulist kultuuri; 2) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti; pärimus- ja muuseumikultuuri; 3) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Pärimuskultuur. • Rahvaluule ja selle lühivormid. • Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. • Mõistatused, piltmõistatused. • Muinasjutu tunnused ja tüüptegelased. • Mõisted: ilukirjandus, proosa, epiteet, metafoor, võrdlus, kõnekäänd, mõistatus, vanasõna, näidend, luule, muinasjutt, valm, pärimus.
---	---

PRAKTILISED ÜLESANDED:	<ol style="list-style-type: none"> 1) loetud raamatu ja autori tutvustamine kaaslastele; 2) luuletuse analüüsimine(teema ja meeleolu) ja luuleteksti loomine; 3) omaloominguliste tööde kirjutamine; 4) luuletuse või lühikese proosa- või rolli teksti peast esitamine.
-------------------------------	---

LÕIMING

Tuumaine: inimeseõpetus	Põhiteemad: Tervis. Tervislik toitumine. Kehaline aktiivsus ja sport. Enesekontroll, emotsioonide väljendamine. Turvalisus ja riskikäitumine. Internetiga seonduvad ohud.
--------------------------------	---

6.KLASS

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
---------------------	-----------------

LUGEMINE

6.klassi lõpetaja: <ol style="list-style-type: none"> 1) loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti mõtestatult ja ladusalt, väärtustab lugemist; 2) loeb läbi vähemalt neli laste ja noorte kirjandusteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest; 3) tutvustab loetud raamatu autorit, sisu ja tegelasi, jagab oma lugemiskogemust; 4) loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi; 5) kasutab otstarbekalt eri allikatest ka keskkondadest leitud teavet, eristab oma ja laenatud teksti, nimetab ja märgib kasutatud allikad; 6) mõistab autoriõigusi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lugemise eesmärgistamine ja lugemiseks valmistumine. • Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine, keskendunud lugemine. • Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. • Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele. • Raamatukogu külastamine, e- raamatukogu kasutamine.
--	---

JUTUSTAMINE

<ol style="list-style-type: none"> 1) jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade toel; 2) jutustab mõttelt sidusa ja tervikliku ülesehitusega loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmustele või oma fantaasiale; 3) jutustab piltteksti põhjal ja selgitab selle sisu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi või märksõnade toel. • Aheljutustamine. • Iseendaga või kellegi teisega toimunud mälestuspildist jutustamine. • Jutustamine piltteksti põhjal.
--	---

TEKSTI TÕLGENDAMINE, ANALÜÜS JA MÕISTMINE

<ol style="list-style-type: none"> 1) koostab teksti kohta eriliigilisi küsimusi; 2) vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega; 3) koostab teksti kohta kava, kasutades väiteid või märksõnu; 4) leiab lõigu kesksed mõtted; 5) järjestab teksti põhjal sündmused; määrab nende toimumise aja ja koha; 6) kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, hindab nende käitumist; 7) nimetab teose või katkendi põhjal teksti teema, arutleb põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust valides näiteid nii tekstist kui ka oma elust; 8) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid; 9) otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fakti ja fantaasiaküsimuste koostamine ja neile vastamine tekstinäitega või oma sõnadega. • Teksti kavastamine: kavapunktid märksõnade ja väidetega. • Lõikude kesksete mõtete leidmine. • Teksti teema sõnastamine ja põhjendamine. • Illustratiivsete näidete leidmine tekstist. • Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. • Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine. • Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelaste muutumise, tegelaste vahelise suhtluse jälgimine, tegelaste iseloomustamine. • Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga. • Oma mõtete, tundmuste, lugemismuljete sõnastamine. • Sõnavara rikastamine, tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest. • Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendamisteed. • Luuleteksti tõlgendamine; luuletuse vorm, riim, rütm ja kõla. • Epiteedi ja võrdluse äratundmine ning kasutamine. • Tekke- ja seletusmuistendi tunnused. • Ajaloolise- ja seiklusjutu tunnused. • Päevik kui ilukirjandusliku teose vorm.
--	---

TEKSTILOOME

<ol style="list-style-type: none"> 1) kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid ja jutustavaid tekste. 	<ul style="list-style-type: none"> • lühemate ja pikemate omaloominguliste tööde kirjutamine (nt looma- või imemuinasjutt, tekke- või seletusmuistend, seiklus- või fantaasiajutt, mälestuslugu, looduskirjeldus, uus või jätkuv lõpp loole).
---	---

KUULAMINE JA ESITAMINE

<ol style="list-style-type: none"> 1) esitab peast luuletuse või rolliteksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; 2) mõtestab lahti esitatud/ kuulnud teksti tähendused, annab tagasisidet enda ja teiste esinemisele. 	<ul style="list-style-type: none"> • esitamise eesmärgistamine (miks? kellele? ja mida?); • luuleteksti esitamine peast; • lühikese proosateksti esitamine (dialogi või monoloogina); • rollimäng, rolliteksti esitamine.
---	---

KULTUURI- JA KIRJANDUSTEADMISED

- 1) väärtustab nii paikkondlikku kui ka kogu Eestit ühendavat mitmetahulist kultuuri;
- 2) õpib tundma kultuuri eri ilminguid, sealhulgas teatri- ja filmikunsti, pärimus- ja muuseumikultuuri;
- 3) eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid.

- Pärimuskultuur, kooli- ja kodukandipärimus, perekondlikud mälestusjutud.
- Eri liiki muistendid.
- Keelekujundid.
- Kirjandusteose dramatiseering, dialoogi ja tegelaskuju loomine; Eesti teatritega tutvumine.
- Kirjandusteose ekraniseering, kirjandusteose põhjal valminud filmi vaatamine ja nende võrdlemine; tutvumine filmiloomise protsessiga; tutvumine eakohaste filmižanritega; animafilm.
- Mõisted: sünonüüm, stiil, epiteet, võrdlus, kordus, algriim, mõtteriim, isikustamine, haiku, vabavärss, romaan, jutustus, lühijutt, müüt.

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- 1) loetud raamatu ja autori tutvustamine kaaslastele;
- 2) omaloominguliste tööde kirjutamine;
- 3) luuletuse või lühikese proosateksti peast esitamine;
- 4) rühmatööd, nende esitlemine ning tagasiside andmine teiste esitusele.

LÕIMING

Tuumaine: ajalugu

Põhiteemad:

Muistsed

Idamaade tsivilisatsioon

Vana-Kreeka tsivilisatsioon

Vana-Rooma tsivilisatsioon

III KOOLIASTME LÕPUKS TAOTLETAVAD ÕPITULEMUSED

Õpilane:

- 1) loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt kahteteist loetud tervikteost;
- 2) loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi;
- 3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid;
- 4) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;
- 5) eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid;
- 6) leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi;
- 7) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi;
- 8) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte;
- 9) teeb kokkuvõtte teose süžest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelaste vahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid;
- 10) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga;
- 11) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;
- 12) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujudid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes;
- 13) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi;
- 14) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste;
- 15) hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid;
- 16) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd;
- 17) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;
- 18) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust;
- 19) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.

7.KLASS

ÕPITULEMUSED

ÕPPESISU

LUGEMINE

7. klassi lõpetaja:

- 1) loeb eri liiki ja žanris kirjandusteoseid, sealhulgas tüvitekste, või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt nelja loetud tervikteost;
- 2) loeb ladusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja teksti liigist lähtuvaid lugemisviise ja -mudeleid, hindab oma lugemisoskust ning juhib oma lugemisprotsessi;
- 3) loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades

- Lugemise iseseisev eesmärgistamine.
- Eri lugemistehnikate valdamine.
- Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine.
- Loetud raamatu autori, sisu, tegelaste, probleemide ja sõnumi tutvustamine klassikaaslastele.
- Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.
- Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.

<p>pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ning õiguslikke sätteid.</p>	
JUTUSTAMINE	
<ol style="list-style-type: none"> 1) jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade toel; 2) jutustab mõttelt sidusa ja tervikliku ülesehitusega loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmustele või oma fantaasiale. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstilähedane jutustamine märksõnade toel. • Loo jutustamine: jutustamine teksti kompositsioonist lähtuvalt, jutustades tsitaatide kasutamine, kokkuvõtlik jutustamine.
TEKSTI TÕLGENDAMINE, ANALÜÜS, MÕISTMINE	
<ol style="list-style-type: none"> 1) nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte; 2) teeb kokkuvõtte teose süžest, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelaste vahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid; 3) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga; 4) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüüriilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi; 5) kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujudid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes; 6) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi; 7) kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, analüüsi ja fantaasiaküsimused; küsimustele vastamine tsitaadiga või teksti toel oma sõnadega. • Teksti kavastamine: kavapunktid väitlauset ja märksõnadena. • Teksti kesksete mõtete leidmine; teose teema ja peamõtte sõnastamine; kokkuvõtte kirjutamine. • Arutlemine mõnel teoses käsitletul teemal; teose sõnumi mõistmine ja sõnastamine; esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. • Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine; loetu põhjal järelduste tegemine. • Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine. • Tegelase analüüs: tegelase suhe iseendaga, teiste tegelastega, ümbritseva maailmaga; tegelastevahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine. • Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine; miljöo kirjeldamine.
TEKSTILOOME	
<ol style="list-style-type: none"> 1) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste; 2) kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes; 3) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste. 	<ul style="list-style-type: none"> • Lühemate ja pikemate omaloominguliste tööde kirjutamine. • Lühikese arutluse kirjutamine etteantud teemal.
TEKSTI ESITAMINE JA KUULAMINE	
<ol style="list-style-type: none"> 1) osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd; 2) koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara; 	<ul style="list-style-type: none"> • Esitamise eesmärgistamine (kellele? mida? miks?); esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus. • Luuleteksti esitamine peast. • Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).

3) rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta;	
4) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust.	

KULTUURI- JA KIRJANDUSTEADMISED

1) tunneb eesti kultuuri erijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma- kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;	<ul style="list-style-type: none"> • Rahvaluule tunnusjooned, rahvaluuležanrid; vanasõnad, kõnekäänud, naljandid, anekdoodid; rahvaluule andmebaasid. • Tänapäeva folkloor, selle kogumine ja kogemine. • Epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise ja korduse tundmine ja kasutamine. • Sümbolite seletamine; allegooria mõistmine. • Ilukirjanduse põhiliigid; eepika, lüürika, dramaatika tunnused. • Eepose, romaani, novelli ja jutustuse tunnused. • Luule vorm: värss, stroof. • Eesti rahvuslik ärkamisaeg ja selle eestvedajad. • Noortekirjandus. • Nüüdisluule vormid ja žanrid. • Mõisted: prototüüp, epiteet, võrdlus, metafoor, iroonia, släng, , lüürika, eepika, novell, jutustus, romaan, eepos, dramaatika, remark, mütoloogia, müüt, regivärss, parallelism, folkloor, keerdküsimus, anekdoot, netifolkloor, linnalegend, ballaad, proosaluule, absurd, akrostihhon, anagramm.
2) selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast.	

PRAKTILISED ÜLESANDED	1) loetud raamatu ja autori ning oma lugemiskogemuse tutvustamine kaaslastele; 2) omaloominguliste tööde kirjutamine (kirjeldavad, jutustavad, arutlevad); 3) luuletuse esitamine peast; lühikese proosa- või draamateksti esitamine; 4) rühmatööd, nende esitlemine ja tagasiside andmine teiste esitlusele.
------------------------------	--

LÕIMING

Tuumaine: bioloogia	Põhiteemad: Mis on teadus? Selgroogsete loomade tunnused Selgroogsete loomade areng
----------------------------	---

8.KLASS

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
---------------------	-----------------

LUGEMINE

8. klassi lõpetaja: 1) on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist tervikeost; 2) loeb eakohast ja erižanrilist kirjandust mõtestatult, väärtustab lugemist;	<ul style="list-style-type: none"> • Erinevate lugemistehnikate valdamine; oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. • Huvipakkuva kirjanduse leidmine ja iseseisev lugemine. • Loetud raamatu autori, sisu, tegelaste, probleemide ja sõnumi tutvustamine
--	--

3) tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega.	klassikaaslastele, teose võrdlemine mõne teise teosega. • Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.
JUTUSTAMINE	
1) jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest või katkendist, järgides teksti sisu ja ülesehitust.	• Loo jutustamine; eri vaatepunktist jutustamine, kokkuvõtlik jutustamine faabula ja/või süžee järgi. • Teose lugemise ajal ja/ või järel tekkinud kujutluspildist jutustamine.
TEKSTI TÕLGENDAMINE, ANALÜÜS JA MÕISTMINE	
1) vastab teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele; 2) kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate; 3) kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused, arutleb põhjus- tagajärg seoste üle; 4) kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelist käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid. 5) arutleb teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust; 6) leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetu teema, probleemi ja peamõtte, kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte; 7) otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse; 8) mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes.	• Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, analüüsi- ja hindamisküsimused; küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel, omasõnadega või oma arvamusega, toetumata tekstile. • Teksti kesksete mõtete leidmine; teose teema ja peamõttesõnastamine; kokkuvõtte kirjutamine. • Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal; autori hoiaku ja teose sõnumi mõistmine ja sõnastamine. • Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. • Illustriativsete näidete leidmine tekstist: tsitaatide otsimine ja valimine, tähenduse kommenteerimine ja valiku põhjendamine. • Probleemi olemuse- põhjuse- tagajärjelahenduse seoste üle arutlemine; loetu põhjal järelduste tegemine. • Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine. • Tegelase analüüs: välimused, iseloom, hoiakud ja käitumine, suhted teiste tegelastega. • Tegelaste vahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine, suhete analüüs. • Tegelaste tegevusmotiivide selgitamine, käitumise põhjuste analüüsimine. • Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine; miljöö kirjeldamine. • Tekstist filmilike episoodide leidmine; filmi ja kirjandusteose võrdlemine.
TEKSTILOOME	
1) kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavaid jutustavaid ja arutlevaid tekste; 2) kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse abil ning jälgides teksti sisu arusaadavust, korrektset vormistust ja õigekirja.	• Lühemate ja pikemate omaloominguliste tööde kirjutamine (nt ulme- või detektiivjutt, haiku, vabavärsiline luuletus, tegelase monoloog või seletuskiri, kiri teose autorile, kirjand või muud sellist).
TEKSTI ESITAMINE JA KUULAMINE	

<ol style="list-style-type: none"> 1) esitab peast luule- või draamateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; 2) koostab ja esitab kirjandusteost tutvustava ettekande. 	<ul style="list-style-type: none"> • Esitamise eesmärgistamine (miks? kellele? mida?); • Esituse ladususe, selguse ja tekstitäpsuse, tempo, diktsiooni; • Luuleteksti esitamine peast; • Draamateksti esitamine ositi; • Kirjandusteost tutvustava esitluse koostamine ja esitamine.
--	--

KULTUURI- JA KIRJANDUSTEADMISED

<ol style="list-style-type: none"> 1) eristab ilukirjanduse põhiliike ja žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid; 2) toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi; 3) analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga; 4) võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud filmi või lavastust. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjandusteose dramatiseering, lavastus ja selle valmimine. • Draamateksti temaatika, narratiivi ja poeetika eritlemine. • Kirjandusteose ekraniseering. • Loo, tegelaste ja miljöö kujutamise võrdlus kirjandusteoses ja filmis. • Ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid. • Eepika, lüürika ja dramaatika tunnused; lüroepika. • Eepose, romaani, novelli ja jutustuse tunnused. • Ulme- ja krimiromaanide tunnused. • Lüürilise luule põhitunnused; ballaad, sonett, haiku. • Reisikiri. • Mõisted: eepika, eepos, romaan, novell, jutustus, lüürika, vabavärss, epiteet, võrdlus, sümbol, metafoor, isikustamine, allegooria, sonett, stroof, riim, algriim, lõppriim, haiku, puänt, novellilaadne muinasjutt, kunstmuinasjutt, miniatuur, aforism, reisikiri, draama, dramaatika.
---	--

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- 1) loetud raamatu ja autori ning oma lugemiskogemuse tutvustamine kaaslastele;
- 2) kokkuvõtte koostamine teose süžees;
- 3) kirjandi kirjutamine loetud teose põhjal;
- 4) omaloominguliste tööde kirjutamine (jutustavad, kirjeldavad, arutlevad);
- 5) ettekande koostamine ja esitamine loetud teose põhjal, kasutades selleks esitlustarkvara.

LÕIMING

Tuumaine: geograafia

Põhiteemad:

Kliima
Veestik
Inimene erinevates loodusvööndites

9.KLASS

ÕPITULEMUSED

ÕPPESISU

LUGEMINE

9. klassi lõpetaja:

- 1) on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikeost;

- Erinevate lugemistehnikate valdamine.
- Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine.

<p>2) loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist;</p> <p>3) tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Loetud raamatu autori, sisu, tegelaste, probleemide ja sõnumi tutvustamine klassikaaslastele, teose võrdlemine mõne teise teosega. • Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.
JUTUSTAMINE	
<p>1) jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Loo jutustamine teksti kompositsioonist lähtuvalt, eri vaatepunktidest jutustamine, jutustades tsitaatide kasutamine, kokkuvõtlik jutustamine.
TEKSTI TÕLGENDAMINE, ANALÜÜS JA MÕISTMINE	
<p>1) vastab teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele;</p> <p>2) kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate;</p> <p>3) kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused, arutleb põhjus- tagajärg- seoste üle;</p> <p>4) kirjeldab teksti põhjal tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi, lähtudes humanistlikest ja demokraatlikest väärtustest;</p> <p>5) arutleb kirjandusliku tervikteksi või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushinnangute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust;</p> <p>6) leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte;</p> <p>7) otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, analüüsi- ja hindamisküsimused, küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnadega või oma arvamusega tekstile toetumata. • Teksti kesksete mõtete leidmine, teose teema ja peamõtte sõnastamine. • Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal, autori hoiaku ja teose sõnumi mõistmine ja sõnastamine, oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. • Probleemi olemuse- põhjuse- tagajärjelahenduste seoste üle arutlemine. • Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine. • Tegelase analüüs, muutuv ja muutumatu tegelane, tegelase suhe iseendaga, teiste tegelastega, ümbritseva maailmaga, tegelase sisekonflikt. • Tegelaste vahelise põhikonflikti (intriigi) leidmine ja sõnastamine, suhete analüüs. • Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine, miljöo kirjeldamine. • Sündmuste põhjus- tagajärg-seoste leidmine.
TEKSTILOOME	
<p>1) kirjutab tervikliku sisuga kirjeldava või jutustava teksti;</p> <p>2) kirjutab kirjandusteose põhjal arutlus elementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse abil ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja;</p> <p>3) kirjutab lühiuurimuse ühe kirjaniku kohta, jälgib korrektset vormistust, viitamist ja õigekirja.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kirjutab lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid. • Kirjutab kirjandusteose probleemidest lähtuva arutluse. • Kirjutab lühiuurimuse ühe kirjaniku kohta.
TEKSTI ESITAMINE JA KUULAMINE	
<p>1) koostab ja esitab teost tutvustava ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Esituse eesmärgistamine (miks? kellele? mida?); • Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus;

<p>2) esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Teost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine; • Aktiivne ja mõtestatud kuulamine.
KULTUURI- JA KIRJANDUSTEADMISED	
<p>1) tunneb eesti kultuurijooni ning vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust;</p> <p>2) seletab oma sõnadega eepika, lüürika, dramaatika, romaani, novelli, jutustuse, vabavärsi, satiiri, paroodia, allegooria, sümboli olemust;</p> <p>3) tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja metafoore;</p> <p>4) mõtestab luuletuse tähenduse iseenda kogemustele, elamustele ja väärtustele tuginedes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eesti aja- ja kultuuriloo seostamine, pagulaskirjandus. • Sümbolite seletamine, allegooria ja allteksti mõistmine. • Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine. • Luuleteksti tõlgendamine. • Autori keelekasutuse omapära leidmine, teose stiililise eripära kirjeldamine. • Ilukirjanduse põhiliigid: eepika, lüürika, dramaatika tunnused, romaani (erinevad liigid), jutustuse, novelli tunnused.
PRAKTILISED ÜLESANDED:	<p>1) loetud raamatu ja autori ning oma lugemiskogemuse tutvustamine kaaslastele;</p> <p>2) kokkuvõtte koostamine teosest: süžee, loo tegevusaja ja -koha valiku põhjendus, tegelaste iseloomude võrdlus, tegelaste vahelised suhted ja tegelaste väärtushoiakud;</p> <p>3) teost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine;</p> <p>4) lühiuurimuse koostamine;</p> <p>5) omaloominguliste tööde kirjutamine (arutlevad, kirjeldavad, jutustavad).</p>
LÕIMING	
Tuumaine: ühiskonnaõpetus	Põhiteemad: Riik ja valitsemine Eelarve Euroopa Liit

7. VENE KEEL

ÕPPEAINE KIRJELDUS	
<p>Keeleoskus võimaldab mõista ja väärtustada rahvuskultuuri. Õpilane väärtustab vene keelt kui oma emakeelt ja kogukondliku suhtluse vahendit, mis toetab teda oma identiteedi loomisel ning teadlikuks õppijaks kujunemisel. Vene keele hea valdamine on vene õppekeele klassis eduka õppimise eeldus kõigis õppeainetes. Ainevaldkonna õppeained toetavad eeskätt põhikooliõpilaste emakeele- ja kirjanduspädevuse ning kommunikatiivsete oskuste arengut. Põhikoolis pannakse alus õpilaste teadmistele ja oskustele, mis hõlmavad keele variante ning lubavad tulevikus toime tulla 14 eriliigiliste tekstide vastuvõtu ja loomisega. Neis õppeainetes omandatakse keele- ja kirjandusteadmisi ning saadakse erinevaid lugemise, kirjutamise ja suhtlemise kogemusi. 1.–4. klassis on vene keel kirjandusega lõimitud õppeaine, milles taotletakse nii keele- kui ka kirjandusõpetuse eesmäärke. Alates 5. klassist on vene keel ja kirjandus eraldi, kuid tugevasti lõimitud</p>	

õppeained, mille kaudu arendatakse sihipärase lugemise, suulise keelekasutuse ja kirjutamise oskust. I kooliastmes ja 4. klassis keskendutakse õpilaste teadmiste ja oskuste kujundamisel nii suulisele kui ka kirjalikule keelele. Kuulamine, kuuldust arusaamine ja kõnelemine on tihedalt seotud lugemis- ja kirjutamisoskuse arendamisega. Suuline keelekasutus hõlmab siin eneseväljendust tavaolukorras ning eakohase suulise teksti mõistmist ja edastamist. Tähtis on jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja ettenähtud teema põhjal. Lugemise õpetamisel arendatakse lugemistehnilist vilumust ja kujundatakse oskust loetud tekstiga jõukohaste juhiste järgi eesmärgistatult töötada. Kirjutamise õpetamisel viimistletakse kirjatehnikat, kujundatakse õigekirjaoskust õpitud keelendite piires ning arendatakse suutlikkust väljendada end loovalt ja eesmärgipäraselt. Ilukirjanduse terviktekste valib õpilane õpetaja soovitusel lugemiseks nii vene, eesti kui ka välisautoritelt, arendades oskust loetud teost tutvustada, selle põhjal jutustada ja arutleda. Tähtis on kujundada lugemisharjumust, soodustada positiivset lugemiskogemust ja pakkuda lugemisrõõmu. II kooliastmes on eesmärk arendada õpilase lugemis- ja kirjutamisoskust, eneseväljendus- ja suhtlusoskust, selleks et edukalt sotsialiseeruda. Suulise ja kirjaliku suhtluse juures on oluline saavutada just praktilised oskused, mis loovad õpioskuste arenguks olulise baasi. Igapäevaste ja koolikesksete suhtlustoimingute valdamine valmistab õpilast ette iseseisvaks suhtlemiseks keelekeskkonnas. Eneseväljendus, sealhulgas korrektse kirjakeele valdamine laiendab keele kasutusvaldkonda. Teksti vastuvõtt on aluseks õpioskustele, mistõttu on siin rõhutatud just sobiva lugemisviisi valimist ja enda kui lugeja arengu suunamist. Arendada tuleb oskust leida teavet mitmesugustest veebikeskkondadest ja kasutada infoallikaid tulemuslikult, kasutades sobivaid digivahendeid ning eri strateegiaid. Oluline on eesmärgile vastavalt infot leida ja sirvida, seda hallata ja hinnata ning sellele ka viidata (autoriõigus ja litsentsid). Tekstiloomes on rõhk kirjutamise protsessil, mitte ainult tulemusel. Tähtis on see, et õpilane järgiks kirjutamise etappe alates ettevalmistamisest kuni lõpptulemuse viimistlemiseni. Teksti vastuvõtt ja -loome on lõimitud õigekeelsusega, see tähendab, et teksti lugemisel ja kirjutamisel juhitakse pidevalt tähelepanu keelevahenditele. Nii kujuneb õpilases esmane keeleteadlikkus. Õigekeelsusteamade õppimisel on soovitatav kasutada elulähedasi ja õpilasele tähenduslikke tekste, sealhulgas ilukirjandustekste. III kooliastmes taotletakse, et õpilane väljendub selgelt ja õigesti, keelenormidele vastavalt erinevates suhtlusolukordades. Tõhus ja tulemuslik suhtlemine on keeleteadmisteta võimatu. Suulise ja kirjaliku suhtluse käigus kujundatakse praktilisi oskusi, mis loovad õpioskuste arenguks olulise põhja. Igapäevaste ja koolikesksete suhtlustoimingute valdamine valmistab õpilast ette iseseisvaks suhtlemiseks keelekeskkonnas. Eneseväljendus, sealhulgas korrektse kirjakeele valdamine laiendab keele individuaalset kasutusvaldkonda. Õpilane peab saama koolist kaasa oskuse arutleda ja selgitada oma seisukohti silmast silma, telefoni, kirja ja e-kirja teel ning internetikeskkonnas. Teksti vastuvõtt ja mõistmine on aluseks kõikidele õpioskustele, mistõttu III kooliastme lõpuks peab õpilane olema iseseisev ja kriitiline lugeja, et ta saaks edaspidi teha teadlikke ja õigeid valikuid. Tähtis on oskus kasutada teabeallikaid ning leida infot mitmesugustest keskkondadest, kasutades sobivaid digivahendeid ja eri strateegiaid. Seejuures on väga oluline arendada kriitilist mõtlemist, oskust eristada väärinfot ja manipulatsiooni tegelikkusest ning teadlikkust valida teaduspõhiseid infoallikaid. Tekstiloomes on rõhk kirjutamise protsessil, mitte ainult tulemusel. Tähtis on see, et õpilane järgiks kirjutamise etappe alates ettevalmistamisest kuni lõpptulemuse viimistlemiseni. Õpilane peab kirjutama eesmärgistatult, teadvustades, kellele ja miks ta kirjutab, ning vastavalt sellele 15-16 järgima tekstiliigile omast keelekasutust. Tekstide vastuvõttu ja kirjalikku loomet lõimitakse õigekeelsusega, see tähendab, et tekstide lugemisel ja kirjutamisel juhitakse pidevalt tähelepanu keelevahenditele, arendamaks õpilase keeleteadlikkust. Kogu põhikooli vältel kujundatakse õiget ja sidusat kõnet ning rikastatakse õpilase sõnavara. Sammhaaval suureneb iseseisvuse osakaal õppetöös. Et õpilane osaleks aktiivselt ja vahetult õppeprotsessis, peavad keeleõppe tegevused olema mitmekülgsed ja funktsionaalsed. Keeletundides omandatakse konkreetseid keeleteadmisi ja praktilisi oskusi, analüüsitakse loetut ja kuuldut, kujundatakse keelega seotud hoiakuid ja antakse hinnanguid ning tegeldakse loovkirjutamisega. Arendatakse oskust sobivatest allikatest ja keskkondadest infot hankida, seda lugeda ja kriitiliselt hinnata, tekstitöös on oluline ka digitaalse sisu loomine, muutmine ja taasesitamine. Õppesisu valib aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud õpitulemused, üld- ja valdkondlikud ning ainealased pädevused oleksid saavutatavad.

TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD

I kooliaste

Õpilane:

	<ol style="list-style-type: none"> 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust; 2) väärtustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit; 3) omandab vene keele lugemistehnika; 4) loeb eesmärgistatult eri allikatest ja keskkondades; 5) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste käsikirjaliselt ja arvutil eri keskkondades; 6) väljendab end selgelt ja asjakohaselt suuliselt ning kirjalikult; 7) analüüsib individuaalsete võimete piires eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste; 8) tunneb eri tüüpi ja liiki tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu; 9) kujundab lugemise kaudu esmaseid hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist
II kooliaste	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust; 2) teadvustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit; 3) väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, kasutab oma keeleoskusi kõnetegevuses; 4) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste eri keskkondades; 5) omandab vene keele erinevate lugemisstrateegiate alused; 6) kuulab, loeb ja loob eri liiki tekste eesmärgistatult eri keskkondades; 7) analüüsib ja hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste; 8) tunneb eri laadis ja žanris tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu; 9) kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist; 10) arendab lugedes oma sõnavara.
III kooliaste	<p>Õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust; 2) teadvustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit; 3) väljendab end selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt nii suuliselt kui ka kirjalikult; 4) kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eri liiki tekste eri allikate toel ning eri keskkondades; 5) kuulab, loeb ja loob eri liiki tekste eesmärgistatult eri keskkondades; 6) analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste,

	<p>arvestab intellektuaalomandiga;</p> <p>7) tunneb eri laadis ja žanris tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;</p> <p>8) kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi;</p> <p>9) arendab lugedes oma sõnavara.</p>
1.KLASS	
ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<p>1. klassi õpilane:</p> <p>1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;</p> <p>2) eristab helisid, hääli ja häälikuid;</p> <p>3) omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse;</p> <p>4) tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga;</p> <p>5) kirjutab mõtestatud lihtsamaid lauseid ja tekste;</p> <p>6) jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;</p> <p>7) loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keekekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;</p> <p>8) loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;</p> <p>9) jagab lugemiskogemusi;</p> <p>10) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.</p>	<p>Kuulamisoskus. Õpetaja, kaaslase ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.</p> <p>Suhtlemisoskus. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslase arvamuse küsimine.</p> <p>Graafika. Foneetika. Ortoeepia. Tähestik. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem, hääliku ja tähe suhe. Tähed E, Ë, Ю, Я.</p> <p>Kirja eelharjutuste sooritamine, joonis- ja kirjatähtede kirjutamine. Väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida.</p> <p>Lugemisoskus. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel. Käsikirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Sõna, lause ja teksti lugemine ning sisu mõistmine.</p> <p>Leksikoloogia. Sõna kui keeleühik. Ortograafia ja interpunktsioon. Väike- ja suurtähe kasutamine.</p> <p>Kirjalik väljendusoskus. Töö vormistamine. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas. Oma kirjavea parandamine. Kirjutamine näidise järgi.</p> <p>Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine. Sümbolite, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine.</p> <p>Tekstiloom. Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine.</p> <p>Lugemiskogemus. Sobiva lugemisvara leidmine lapsevanema ja õpetajate abiga.</p> <p>Sõnavara arendamine. Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheandusega sõna leidmine. Riimuvate sõnade leidmine.</p>
PRAKTILISED ÜLESANDED:	<ul style="list-style-type: none"> • õpetaja ja kaasõpilase jutustuse kuulamine, jälgimine; • jutustuse lõpu ennustamine; • loetu dramatiseerimine;

- jutustusel põhineval lihtsamates rollimängudes osalemine;
- jutustamine kuuldu, nähtu (sh õpiku illustratsiooni, pildi, pildiseeria), läbielatu, loetu põhjal;
- aheljutustamine;
- kuulnud jutustuse laiendamine ja täiendamine;
- luuletuse või dialoogi peast esitamine;
- laste laulumängud (poteška, zaklitska) kui rahvaluule žanrid.

2.KLASS

ÕPITULEMUSED

ÕPPESISU

2. klassi õpilane:

- 1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis;
- 2) kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid;
- 3) kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga;
- 4) eristab helisid, hääli ja häälikuid;
- 5) omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoskuse;
- 6) tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga;
- 7) sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamisega;
- 8) kirjutab mõtestatud lihtsaid lauseid, jutustavaid tekste;
- 9) kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
- 10) jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
- 11) loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keekekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
- 12) sõnastab teksti kohta küsimusi ja vastab küsimustele;
- 13) loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;
- 14) kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi;
- 15) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.

Kuulamisoskus. Õpetaja, kaaslaste ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.

Suhtlemisoskus. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslaste arvamuse küsimine.

Graafika. Foneetika. Ortoeopia. Tähestik. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem, hääliku ja tähe suhe. Tähtede E, Ё, Ю, Я funktsioonid.

Kirja eelharjutuste sooritamine, joonis- ja kirjatähtede kirjutamine. Väikeste ja suurte kirjatähtede õppimine, õiged tähekujud ning seosed, ühtlane kirjarida.

Lugemisoskus. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel. Käsikirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Sõna, lause ja teksti lugemine ning sisu mõistmine.

Leksikoloogia ja fraseoloogia. Sõna kui keeleühik. Vanasõnad, kõnekäänud.

Morfeemika (sõna koostis) ja morfoloogia. Juur, eesliide, sufiks, muutelõpp. Sõnatüvi. Nimisõna üldiseloostus. Nimisõnade sugu. Nimisõnade ainsus ja mitmus. Omadussõna üldiseloostus. Omadussõna sugu, arv. Tegussõna üldiseloostus. Eessõna üldiseloostus.

Ortograafia ja interpunktsioon. Väike- ja suurtähe kasutamine. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis. Tähtede Ъ ja ъ kasutamine. Täishäälikute õigekiri tähtede Ж, Ч, Ш, Щ ja Ъ järel. Eessõnade õigekiri. Interpunktsioon: kirjavahemärgid lause lõpus. Poolitamisreeglid.

Kirjalik väljendusoskus. Töö vormistamine. Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas. Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Oma kirjavea parandamine. Tarbetekste (kutse, õnnitlus) kirjutamine näidise järgi.

Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus. Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine. Lihtsamate sümbolite, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine.

Tekst. Teksti sidusus. Pealkiri, lõigud, jutu ülesehitus: alustus,

	<p>sisu, lõpetus, loetava kohta küsimuste koostamine. Suuliste ja kirjalike tekstide mitmekesisus (sissejuhatus). Tekstiloomed. Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks. Lugemiskogemus. Vabalugemiseks sobivate teoste leidmine eesti, vene ja maailmakirjandusest. Sõnavara arendamine. Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine.</p>
--	--

PRAKTILISED ÜLESANDED:	<ul style="list-style-type: none"> • loetud teksti jutustamine, küsimuste, etteantud kava, piltide või pildiseeria põhjal; • jutule alguse või lõpu väljamõtlemine; • jutukeste koostamine ja rääkimine oma kogemuste põhjal; • jutukeste koostamine ja rääkimine etteantud kava järgi; • luuletuse peast esitamine; • erinevates olukordades eneseväljendamist võimaldavad rollimängud; • pala dramatiseerimine; • arvamuse avaldamine loetud raamatu või filmi kohta ning oma arvamuse põhjendamine; • sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil; • õpetaja ja kaaslaste suulise mitmeastmelise juhendi järgi toimimine; • õpetaja ettelõetud tekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel.
-------------------------------	---

3.KLASS

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<p>3. klassi õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) osaleb aktiivselt ja mõtestatult õppeprotsessis; 2) kuulab eesmärgistatult, väljendab oma mõtteid; 3) kasutab suhtlemisel eakohast ja sobivat kõne- ja kirjakeelt, arvestab suhtlemisel partneriga; 4) eristab helisid, hääli ja häälikuid; 5) omandab lugemistehnilise vilumuse ja teadliku lugemisoscuse; 6) tunneb joonis- ja kirjatähti, kasutab õigeid tähekujusid, kirjutab loetava käekirjaga; 7) sooritab kirja eelharjutusi, arvestab etteantud juhendi ja juhendamiseiga; 8) kirjutab mõtestatud lauseid, jutustavaid ja kirjeldavaid tekste; 	<p>Kuulamisoscus. Õpetaja, kaaslaste ja tehnilise vahendiga esitatud teksti kuulamine, suulise juhendi järgi toimimine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.</p> <p>Suhtlemisoscus. Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel. Eri teemadel vestlemine, arutamine paaris ja rühmas. Oma suhtumise väljendamine, kaaslaste arvamuse küsimine.</p> <p>Lugemisoscus. Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendamisel. Käsikirjalise teksti lugemine tahvlilt ja vihikust. Sõna, lause ja teksti lugemine ning sisu mõistmine.</p> <p>Leksikoloogia ja fraseoloogia. Sõna kui keeleühik. Vanasõnad, kõnekäänud.</p> <p>Morfeemika (sõna koostis) ja morfoloogia. Juur, eesliide, sufiks, muutelõpp. Sõnatüvi. Nimisõnade käänamine. Omadussõna</p>

- 9) kirjutab õpitud keelendite ja keelereeglite piires õigesti ning loetava käekirjaga, vormistab kirjaliku töö korrektselt;
- 10) vormistab lihtsama kirjaliku töö arvutis, järgib õpitud keelereegleid;
- 11) jutustab kuuldust, nähtust ja loetust, vajaduse korral kasutab juhendi abi;
- 12) loeb ja eristab eri liiki tekste, analüüsib teksti ülesehitust, keelekasutust ja sisu, avaldab selle kohta arvamust;
- 13) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, teeb teksti põhjal märkmeid, võrdleb tekste omavahel;
- 14) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest, kasutab raamatukogude infosüsteemi;
- 15) kujundab lugemise kaudu oma mõtte- ja tundemaailma, jagab lugemiskogemusi;
- 16) rikastab lugemise kaudu oma sõnavara, kasutab sõnaraamatuid ja leiab sõnaartiklist vajalikku teavet.

kääne. Isikulised asesõnad kui sidususvahendid lauses ja tekstis. Tegusõna üldiseloostus. Eessõna üldiseloostus. **Ortograafia ja interpunktsioon.** Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis. HE õigekiri tegusõnadega. Eessõnade õigekiri. Poolitamisreeglid. **Süntaks.** Sõnaühendi põhisõna ja laiend. Lause põhitunnused. Lauseliigid suhtluseesmärgi järgi: väit-, käsk- ja küsilauseid. **Kirjalik väljendusoskus. Töö vormistamine.** Töö vormistamine paberil loetavas käekirjas ja arvutis. Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust. Oma kirjavea parandamine. Tarbetekste (kutse, õnnitus) kirjutamine näidise järgi. **Jutustamis- ja kirjeldamisoskus, suuline väljendusoskus.** Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti lugemine. Sümbolite, skeemide, kaartide ja tabelite lugemine. **Tekst.** Teksti sidusus. Pealkiri, lõigud, jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus, loetava kohta küsimuste, kava, skeemi, kaardi koostamine. Suuliste ja kirjalike tekstide mitmekesisus. **Tekstiloomine.** Sõna ja lause ladumine ning kirjutamine. Lausete moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks. Jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Ümberjutustuse kirjutamine. Jutu kirjutamine pildi täiendusena. **Lugemiskogemus.** Vabalugemiseks sobivate teoste leidmine eesti, vene ja maailmakirjandusest. Autorite, eakohaselt nende elulugude ning loominguga tutvumine trüki- ja veebitekstide kaudu. **Sõnavara arendamine.** Sõna tähendus(t)e selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtäheandusega sõna leidmine. Riimuvate sõnade leidmine.

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal;
- aheljutustamine;
- jutule alguse või lõpu väljamõtlemine;
- rollimängud: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms;
- eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas;
- sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil;
- tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine.
- dramatiseeringud ja esitlused kõne eri nüansside ja meeolude esiletoomiseks;
- arvamuse avaldamine loetud raamatu või filmi kohta ning oma arvamuse põhjendamine,

- kaaslase arvamusega nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine;
- enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel;
- pikema suulise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine;
- kaaslase ja õpetaja juhtnööride kuulamine, nende järgi toimimine.
- õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine.

4, 5, 6 klassid

II kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) teadvustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit;
- 3) väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, kasutab oma keeleoskusi kõnetegevuses;
- 4) kirjutab eesmärgistatult eri liiki tekste eri keskkondades;
- 5) omandab vene keele erinevate lugemisstrateegiate alused;
- 6) kuulab, loeb ja loob eri liiki tekste eesmärgistatult eri keskkondades;
- 7) analüüsib ja hindab eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste;
- 8) tunneb eri laadis ja žanris tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
- 9) kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi, väärtustab lugemist;
- 10) arendab lugedes oma sõnavara.

4.KLASS

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<p>4. klassi õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme; 2) esitab oma mõtteid teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt; 3) väljendab oma mõtteid teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult; 4) valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi; 5) kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid; 6) kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab 	<p>Kirjakeele mõiste. Keelenormi mõiste ja variatiivsus. Kõnekultuur. Vene keele trüki- ja veebisõnastikud. Leksikoloogia ja fraseoloogia. Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Mitmetähenduslikud sõnad. Fraseologismid. Morfoloogia ja sõnamoodustus. Nimisõna: käänduvad nimisõnad. Omadussõna iseloomustus. Omadussõnade täis- ja lühivormid. Isikuliste asesõnade käänamine. Tegusõnade pööramine. Süntaks. Sõnaühendi struktuur. Lause. Lause pealiikmed ja kõrvalliikmed. Liht- ja laiendatud laused. Samaliigilised lauseliikmed. Liht- ja liitlause. Üte. Ortograafia ja interpunktsioon. Sõna juurmorfeemi õigekiri. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. HE kokku- ja lahkukirjutamine tegusõnadega. Samaliigiliste sõnade ja üte eraldamine kirjavahemärkidega.</p>

sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöörd sõna vorme;

7) leiab teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud informatsiooni enda tekstides;

8) väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;

9) valib lapsevanema ja õpetajate abiga ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest;

10) teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslastele;

11) loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte;

12) sõnastab teksti kohta küsimusi ja avaldab arvamust;

13) jutustab ja kirjutab loetust, nähtust ning kuuldust, suhtleb kaaslasega ja rühmas;

14) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;

15) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;

16) tunneb teabekeskkondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid;

17) kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis;

18) esineb suuliselt, võtab sõna;

19) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis;

20) kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke.

Interpunktatsioon liitlausetes. **Tekst.** Tekstiliigid: instruktatsioon, käsikirjas kirjatatud teade, SMS-teade, e-kiri, jutustus, luuletus. Kommunikatsioon internetis. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine. Teksti teema ja peamõtte. Dialoog. Monoloog. **Sõnavara kasutamine erinevates tekstides.** Teksti koostamine ja kirjutamine. Lihtsama teksti toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt). **Lugemiskogemus.** Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse väljendamine. **Sõnavara ja suulise kõne arendamine.** Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine.

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- sõnastike ja teatmeteoste kasutamine probleemülesannete lahendamisel;
- luuletuse või rolliteksti peast esitamine;
- õpetaja ettelugemise järel oluliste mõistete ja seoste leidmine;
- kuuldud tekstist lühikokkuvõtte sõnastamine;
- kuuldud teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel;
- dialoogi ja dramatiseeringu koostamine ja esitamine;
- rollimängud (intervjuu);
- tagasiside andmine nii enda kui teiste töödele ja esitustele õpetaja juhiste alusel.

LÕIMING

Tuumaine: loodusõpetus	Põhiteemad: Maailmaruum Planeet Maa Inimene
-------------------------------	---

5.KLASS

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
---------------------	-----------------

SUULINE JA KIRJALIK SUHTLUS

<p>Õpilane 5. klassis:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) valib juhendamise abil eesmärgile ja 2) olukorrale vastava suhtluskanali ja –viisi. 3) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab 4) vastuväiteid, avaldab arvamust, sõnastab järelduse. 5) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös. 6) annab tekstile või seisukohale põhjendatud 7) tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid. 8) järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme; 9) väljendab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja 10) sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt nii suuliselt kui kirjalikult. 	<ul style="list-style-type: none"> • Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. <ul style="list-style-type: none"> • Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine. • Suuline arvamuse avaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. • Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus. Väite põhjendamine.
---	--

TEKSTI VASTUVÕTT

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
---------------------	-----------------

<p>Õpilane 5. klassis:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tutvustab loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust. 2) mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti; 3) nimetab loetud teksti teema. 4) valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi. 5) otsib õpetaja abiga erinevat teavet keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondadest. 6) leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet nii raamatukogust kui veebipõhistest infoallikatest; 7) võrdleb eri kirjalikest allikatest pärit infot, eristab olulist ebaolulisest, fakti arvamusest. 	<ul style="list-style-type: none"> • Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes • orienteerumine ja vajaliku teabe leidmine. • Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine. • Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspeteerimine. • Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine. • Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid. • Tekst. Tekstiliigid: instruksioon, käsikirjas • kirjatatud teade, SMS-teade, e-kiri, jutustus, luuletus, näidend. • Kommunikatsioon internetis (jututuba, foorum) ja seal kasutatavad tekstiliigid. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine. Teksti
---	---

teema, allteemad ja peamõtte. Tekstitüübid: kirjeldus, jutustus, arutlus.

- **Sõnavara kasutamine erinevates tekstides.**
- Teksti koostamine ja kirjutamine. Lihtsama teksti toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt).
- **Lugemiskogemus.** Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.
- **Sõnavara ja suulise kõne arendamine.**
- Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine,
- sõnavara laiendamine. Oma arvamuse väljendamine ja põhjendamine.

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- kuuldust ja loetust suulise ja kirjaliku kokkuvõtte tegemine;
- rollimängud (erinevad suhtlusolukorrad);
- väitlused.
- lihtsatel plaanidel, tabelites, diagrammides, kaartidel oleva info edasiandmine kaaslastele;
- loetud kirjandusteose sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele;
- loetud teksti peamõtte sõnastamine;
- erineva teabe otsimine keele ja kirjanduse valdkonna teabeskeskkondadest (õpetaja abiga);
- eri allikatest pärit infot võrdlemine (olulise ebaolulisest eristamine);
- skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjanepanek ning seoste esiletoomine.

TEKSTILOOME

ÕPITULEMUSED

ÕPPESISU

Õpilane 5. klassis

- 1) jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel.
- 2) esineb suuliselt (luuletuse või dialoogi esitamine). kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju;
- 3) kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid.
- 4) teeb oma tekstiga tööd, et see oleks korrektselt vormistatud

- **Lühiettekanne ja esitlus.** Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika.
- **Kirjeldamine:** sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine.
- **Kirjelduse ülesehitus:** üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi ja inimese kirjeldamine.
- **Autori** suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.
- **Jutustamine. Jutustuse ülesehitus.** Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis.
- **Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine.**
- **Arutlemine.** Põhjuse ja tagajärje eristamine.

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- lühiettekande loomine ja esitlemine internetis;
- lühiettekande loomine ja esitlemine teatmeteosest leitud info põhjal;
- oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine.

KEELETEADLIKKUS

ÕPITULEMUSED

Õpilane 5. klassis

- 1)eristab sotsiolekte ja toob näiteid nende kasutusest. eristab sõnaliike.
- 2) kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid;
- 3)kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti (50–70 sõna).
- 4)moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid;
- 5)rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes. kasutada digi- ja trükisõnaraamatut sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimiseks.

ÕPPESISU

Foneetika. Graafika. Ortoeepia. Vene graafika printsiibid: foneemipõhine ja silbipõhine. Häälikum muutused kõnes. Kaashäälikute helitüks ja heliliseks muutumine. Foneetiline transkriptsioon. Vene keele hääldusnormid. Sõnarõhu rasked juhud.

Morfeemika (sõna koostis) ja morfoloogia (sõnamoodustus). Täis- ja kaashäälikute vaheldumine sõna juurmorfeemis. **Põhilised sõnamoodustusviisid:** prefiksiline, sufiksiline, prefiksilis-sufiksiline, sufiksita, sõnade liitmine. Sõna üleminek ühest sõnaliigist teise. **Sõnaliikide süsteem vene keeles.** Sõnaliikide üldiseloomustus. **Iseseisvate ja abisõnade liigid. Nimisõna:** mees- ja naissoost isikuid tähistavad nimisõnad. Käänduvad, ebareeglipäraselt käänduvad ning käändumatud nimisõnad. **Käänevormideta nimisõnade** sugu ja arv. **Nimisõna süntaktilised funktsioonid.** **Nimisõnade** kõnes kasutamise normid. **Omadussõna:** kvalitatiivsed, relatiivsed ning possessiivsed omadussõnad. Omadussõnade võrdlusastmed. **Omadussõnade täis- ja lühivormid.** Omadussõna süntaktilised funktsioonid. Omadussõnade kõnes kasutamise normid. **Tegusõna:** perfektiivsed ja imperfektiivsed tegusõnad. Sihilised ja sihitud tegusõnad. Isikuta tegusõnad. Tegusõna kõneviisid. Tegusõnade pööramine. Ebareeglipäraselt pöörduvad tegusõnad. Tegusõnade süntaktilised funktsioonid. Tegusõna kõnes kasutamise normid.

Süntaks. Lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne ühik. Koondlauseid. Kokkuvõtavad sõnad koondlauseis. Üte. Otsekõne. Dialoog.

Ortograafia ja interpunktsioon. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves ja eesliidetes. Sufiksita õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse

	<p>kuuluvates sõnades. Tähed <i>h</i> ja <i>hh</i> eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Lahku- ja kokkukirjutamine ning sidekriipsu kasutamine eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. <i>he</i> ja <i>hu</i> kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega. Kirjavahemärkide funktsioonid. Vahemärgid lihtlauses (mõttekriips aluse ja öeldise vahel). Vahemärgid koondlausetes ning üttega lausetes. Vahemärgid otsekõnega lausetes.</p>
--	--

LÕIMING

Tuumaine: inimeseõpetus	Põhiteemad: Tervis. Tervislik toitumine. Kehaline aktiivsus ja sport. Enesekontroll, emotsioonide väljendamine. Turvalisus ja riskikäitumine. Internetiga seonduvad ohud.
--------------------------------	---

6.KLASS

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
---------------------	-----------------

SUULINE JA KIRJALIK SUHTLUS

<p>Õpilane 6. klassis</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme; 2) eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest; 3) esitab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt suuliselt; 4) väljendab oma mõtteid vabalt, loogiliselt ja sidusalt, teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt kirjalikult; 5) valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja -viisi; 6) suuline arvamused ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. 7) küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus. 8) väite põhjendamine. 9) seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. 10) kaaslaste täiendamine ja parandamine. 11) kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. 12) kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid; 13) klassivestlus, diskussioon. 14) telefonivestluse alustamine ja lõpetamine. 15) virtuaalkeskonnas suhtlemise eesmärgid, 	<ul style="list-style-type: none"> • Suuline arvamused ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. • Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus. Väite põhjendamine. • Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. • Kaaslaste täiendamine ja parandamine. • Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. • Klassivestlus, diskussioon. Telefonivestluse alustamine ja lõpetamine. • Virtuaalkeskonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus. • E-kiri. • Kirjakeele mõiste. Keelenormi mõiste ja variatiivsus. Kõnekultuur. • Vene keele trüki- ja veebisõnastikud.. • Sõnavara kasutamine erinevates tekstides. • Teksti koostamine, kirjutamine ja toimetamine. Omaloomingulise töö kirjutamine (jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava põhjal, fantaasiajutt). • Lugemiskogemus. Eesmärgistatud lugemine,
---	--

<p>võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus.</p> <p>16) E-kiri koostamine.</p> <p>17) kirjeldab vene keele häälikusüsteemi, eristab sõnaliike ning põhilisi käänd- ja pöörd sõna vorme;</p> <p>18) hindab kuulnud informatsiooni usaldusväärsust;</p> <p>19) annab tekstile või seisukohale põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;</p> <p>21) valib juhendamise abil eesmärgile ja olukorrale vastava suhtluskanali ja –viisi.</p> <p>22) teeb kuuldust ja loetust nii suulise kui ka kirjaliku kokkuvõtte;</p> <p>23) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös.</p> <p>24) kasutab suhtluses sobivaid keelevahendeid, sh korrektset kirjakeelt õpitu piires nii suulises kui ka kirjalikus suhtluses;</p> <p>25) järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme.</p>	<p>kuulamine, kokkuvõtte tegemine. Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sõnavara ja suulise kõne arendamine. <p>Ilukirjanduse teoste leksika aktiveerimine, sõnavara laiendamine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oma arvamuse väljendamine ja põhjendamine.
---	--

TEKSTI VASTUVÕTT

ÕPPETULEMUSED	ÕPPESISU
<p>Õpilane 6. klass</p> <p>1) on läbi lugenud vähemalt kuus eakohast väärtkirjandusteost (raamatut).</p> <p>2) valib ja loeb sobivaid tervikteoseid nii eesti kui ka maailma lastekirjandusest.</p> <p>3) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;</p> <p>4) loeb mõtestatult, nimetab teksti teema ja sõnastab lühidalt peamõtte.</p> <p>5) teeb loetust kokkuvõtte ning annab lugemissoovitusi kaaslastele.</p> <p>6) valib lugemise eesmärgile sobiva lugemisviisi. tunneb teabekeskondi ning visuaalseid ja tekstilisi infoallikaid, leiab neist vajaliku teabe.</p> <p>7) leiab ja hindab kriitiliselt teavet erinevatest kirjalikest allikatest ning kasutab leitud (usaldusväärset) informatsiooni enda tekstides;</p> <p>8) hindab kuulnud informatsiooni usaldusväärsust.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid. • Eesmärgistatud kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine. • Trükiajakirjandus: pressifoto, karikatuur, pildiallkiri • Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam. • Tarbetekstide keel: kataloogid, kasutusjuhendid, toodete etiketid • Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine. • Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine. • Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- loetud tekstist lühikokkuvõtte koostamine;
- kuuldu või nähtu kohta kokkuvõtte tegemine;
- erineva teabe otsimine keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondadest;
- eri allikatest pärit info võrdlemine (olulise ebaolulisest, fakti arvamusest eristamine);
- skeemist, tabelist, kuulutusest, sõiduplaanist ja hinnakirjast andmete kirjapanek ning seoste esiletoomine;
- visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine.

TEKSTILOOME

ÕPPETULEMUSED

ÕPPESISU

Õpilane 6. klass

- 1) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande
- 2) kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt eri liiki eakohaseid tekste
- 3) kavandab oma tekstide kirjutamist, täiendab ja muudab oma teksti, loeb kirjutatu üle ja teeb parandusi, vormistab korrektse töö nii käsikirjas kui ka arvutis.

- **Protsesskirjutamine:** suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, toimetamine ja avaldamine, tagasiside saamine.
- **Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand.** Oma vigade leidmine ja parandamine.
- **Lisateabe otsimine.** Alustekst, selle edasiarenduse lihtsamad võtted.
- **Visuaalsed ja tekstilised infoallikad** ning nende usaldusväärsus.
- **Eri allikatest pärit info** võrdlemine, olulise eristamine ebaolulisest.
- **Fakt ja arvamus.** Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega.
- **Lühiettekanne ja esitlus** internetist või teatmeteostest leitud info põhjal.
- Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika.
- **Kiri, ümbriku vormistamine.**

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- lühikese ettekande koostamine ja ettekandmine;
- lühikese kirjandi kirjutamine etteantud teemal (koos mustandiga);
- teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal;
- eri allikatest saadud info põhjal võrdluskaardi koostamine ja info usaldusväärsuse hindamine;
- ümbriku vormistamine (koos kirja kirjutamisega).

KEELETEADLIKKUS

ÕPITULEMUSED

ÕPPESISU

- 1) eristab keelevariante, toob näiteid nende kasutusest.
- 2) kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti (60–80 sõna);
- 3) kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ja kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid.
- 4) moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid;

- **Foneetika. Graafika. Ortoeepia.** Vene graafika printsiibid: foneemipõhine ja silbipõhine. Häälikum muutused kõnes. Kaashäälikute helituks ja heliliseks muutumine. Foneetiline transkriptsioon. Vene keele hääldusnormid. Sõnarõhu rasked juhud.
- **Leksikoloogia ja fraseoloogia.** Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Paronüümid.

5) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ja -analüüsis.

6) kasutab õigekirja kontrollimiseks ja tähenduste leidmiseks trüki- ja digisõnastikke, leiab sõnaartiklist vajaliku teabe.

Mitmetähenduslikud sõnad. Oma- ja laensõnad. Vananenud sõnad ja neologismid. Neutraalsed ja stiilivärvinguga sõnad. Raamatu- ja kõnekeele leksika. Üldkasutatav leksika ja piiratud kasutusega leksika (murdesõnad, professionalismid, žargonismid). Vene keele leksikaalsed ja stilistilised normid: sõna kasutamine kooskõlas sõna tähenduse ja stiilivärvinguga. Leksikaalne ühilduvus. Fraseoloogia kui leksikoloogia osa. Vanasõnad, kõnekäänud, lendsõnad. Vene keele trükitud ja veebisõnastikud.

- **Morfeemika (sõna koostis) ja morfoloogia (sõnamoodustus).** Täis- ja kaashäälikute vaheldumine sõna juurmorfeemis. Põhilised sõnamoodustusviisid: prefiksiline, sufiksiline, prefiksilis-sufiksiline, sufiksita, sõnade liitmine. Sõna üleminek ühest sõnaliigist teise. Sõnaliikide süsteem vene keeles. Sõnaliikide üldisloomustus. Iseseisvate ja abisõnade liigid. Arvsõnade käänamine. Arvsõnade kõnes kasutamise normid. Asesõnade käänamine ja liigitus. Asesõna süntaktilised funktsioonid. Asesõnad kui lausete sidestamise vahendid. Tegusõna: perfektiivsed ja imperfektiivsed tegusõnad.. Tegusõnade süntaktilised funktsioonid. Tegusõna kõnes kasutamise normid. Määrsõnade liigid. Määrsõna süntaktilised funktsioonid. Rõhumäärsõnad. Rõhumäärsõnade tähendus.
- Tuletatud ja mittetuletatud eessõnad. Liht- ja liiteessõnad. Rinnastavad ja alistavad ning liht- ja liitsidesõnad. Hüüdsõnade põhifunktsioonid.
- **Ortograafia ja interpunktsioon.** Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves ja eesliidetes. Sufiksita õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Lahku- ja kokkukirjutamine ning sidekriipsu kasutamine eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. *he* ja *hu* kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnadega. Määrsõnade õigekiri. Eessõnade, sidesõnade ja rõhumäärsõnade õigekiri. Kirjavahemärkide funktsioonid.

Vahemärgid lihtlauses (mõttekriips aluse ja öeldise vahel). Vahemärgid koondlauses ning üttega lauses. Vahemärgid otsekõnega lauses.

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- etteütluse kirjutamine;
- etteütluses oma kirjavea iseseisev leidmine kasutades digi- või trükisõnaraamut;
- erinevate sotsiolektide kaardistamine (mõistekaart).

LÕIMING

Tuumaine: ajalugu

Põhiteemad:

Muistsed
Idamaade tsivilisatsioon
Vana-Kreeka tsivilisatsioon
Vana-Rooma tsivilisatsioon

7, 8, 9 klassud

III kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud

Õpilane:

- 1) mõistab rahvapärimust ja kultuuri mitmekesisust;
- 2) teadvustab vene keelt kui kogukondliku kultuuri kandjat ja suhtluse vahendit;
- 3) väljendab end selgelt, asjakohaselt ja keeleliselt korrektselt nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 4) kirjutab eesmärgistatult ja keeleliselt korrektselt eri liiki tekste eri allikate toel ning eri keskkondades;
- 5) kuulab, loeb ja loob eri liiki tekste eesmärgistatult eri keskkondades;
- 6) analüüsib ja hindab kriitiliselt eri liiki suulisi ja kirjalikke tekste, arvestab intellektuaalomandiga;
- 7) tunneb eri laadis ja žanris tekstide ülesehitust ning mõistab nende sisu;
- 8) kujundab lugemise kaudu hoiakuid ja tõekspidamisi;
- 9) arendab lugedes oma sõnavara.

7.KLASS

SUHTLUS

ÕPPESISU

SUULINE JA KIRJALIK SUHTLUS

Õpilane 7. klassis

- 1) esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi.
- 2) teeb kuuldu kohta nii suulise kui ka kirjaliku kokkuvõtte.
- 3) arutleb eakohastel teemadel etteantud küsimuste põhjal rühmas;
- 4) lahendab keelealaseid probleemülesandeid rühmas.
- 5) väljendab oma seisukohti nii suuliselt kui

- Kuuldust ja loetust kokkuvõtte tegemine, asjakohaste küsimuste esitamine.
- Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik.
- Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusingis.

<p>kirjalikult ja sõnastab vajadusel oma eriarvamuse.</p> <p>6) kasutab asjakohaseid kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi sotsiaalmeedias, e-posti vahendusel jms suhtlemisel.</p> <p>7) väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest;</p> <p>8) suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse;</p> <p>9) arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri;</p> <p>10) nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;</p> <p>7) annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;</p> <p>8) arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid;</p> <p>9) eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti;</p> <p>10) teeb kuuldust ja loetust kokkuvõtte nii suuliselt kui ka kirjalikult;</p> <p>11) esitab loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;</p> <p>12) sõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteid;</p>	
---	--

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- kirja kirjutamine e-posti teel;
- keelealaste probleemülesannete lahendamine rühmas kui individuaalselt;
- diskussioonid ja väitlused eakohastel teemadel;
- kuuldu ja loetu kohta nii suulise kui ka kirjaliku kokkuvõtte koostamine.
- rollimäng: pöördumine, tervitamine, telefonivestlus;
- rühmatööd ja sellele järgnev rühmas toimimise analüüsimine;
- kaaslaste tööle põhjendatud hinnangu andmine.

TEKSTI VASTUVÕTT

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<p>Õpilane 7. klassis</p> <p>1) orienteerub tekstimaailmas: tunneb olulisi tekstiliike (peamisi tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamižanreid);</p> <p>2) eristab tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamtekstide stiile üksteisest, argisuhtluse ja ilukirjanduse stiilist.</p> <p>3) loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega õpi- ja elutarbelisi tekste.</p> <p>4) teab, et teksti väljenduslaad sõltub teksti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem jm). • Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval. Meediatekstide tunnused. Põhilised meediakanalid. • Kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia. Fakti ja arvamuse eristamine. • Meediatekstide põhiliigid: uudislugu, arvamislugu, intervjuu, reportaaž, kuulutus.

<p>kasutusvaldkonnast.</p> <p>5) teab peamisi keelevahendite valikuvõimalusi seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli.</p> <p>6) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uudisloo ülesehitus ja pealkiri. Arvamusloo ülesehitus ja pealkiri. • Tele- ja raadiosaated.
--	--

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine;
- uudisloo ülesehituse analüüsimine;
- arvamusloo ülesehituse analüüsimine;
- rollimängud: intervjuu, reportaaž.

TEKSTILOOME

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<p>Õpilane 7. klassis</p> <p>1) leiab tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ja internetist (vajadusel õpetaja abiga);</p> <p>2) oskab ette valmistada, kirjutada ja suuliselt esitada eri tüüpi tekste (jutustav, kirjeldav, arutlev) ning vormistab tekstid korrektselt;</p> <p>3) põhjendab ja avaldab viisakalt, asja- ja olukohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikus vormis.</p> <p>4) esineb suuliselt (tervitab, võtab aruteludes sõna).</p> <p>5) kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt, vormistab korrektselt eri liiki tekste (teabetekstid, sh kindla eesmärgiga ülevaated; meediatekstid, sh uudis; arvamus tekstid, sh kirjand).</p> <p>6) kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka seostades.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kirja kirjutamine ja vormistamine, keelevahendite valik. • Teabe edastamine, reprodutseerimine, seostamine konkreetse teema või isikliku kogemuse piires. • Uudisloo kirjutamise etapid: materjali kogumine, infoallikad, vastutus avaldatu eest. • Uudisloo pealkirjastamine. • Intervjuu tegemise etapid: valmistumine, küsitlemine, kirjutamine, toimetamine ja vormistamine. • Kirjalike tööde vormistamise põhimõtted. • Teksti arvutitöötlus. • Arvamusloo suuline ja kirjalik kommenteerimine: isikliku seisukoha kujundamine käsitletava probleemi kohta, selle põhjendamine.

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- kirjandi kirjutamine;
- kirja kirjutamine ja vormistamine;
- uudisloo kirjutamine;
- intervjuu läbiviimine.
-

KEELETEADLIKKUS

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<p>Õpilane 7. klassis</p> <p>1) teab vene kirjakeele arengu etappe.</p> <p>2) järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Foneetika. Ortoepia. Sõnarõhu rasked juhud. Ortoepiasõnastikud.

keelereegleid.

3) suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse.

4) kasutab digitaalset kirjaoskust.

5) valib teadlikult oma lugemisvara;

6) tunneb peamisi lausetarindeid ja varieerib neid kirjutades korrektsel ja sobival viisil.

7) oskab õigekirjajuhiseid leida veebiallikatest, sõna- ja käsiraamatutest.

- **Morfoloogia.** Tegusõna vormid. Kesksõna grammatilised tunnused. Oleviku ja mineviku kesksõnad. Aktiivi ja passiivi kesksõnad. Passiivi kesksõna täis- ja lühivormid. Kesksõnaühendid. Kesksõna süntaktilised funktsioonid.
- Kesksõna kõnes kasutamise normid. Gerundium. Gerundiumi grammatilised tunnused. Gerundiumiga sõnaühendid. Gerundiumi süntaktilised funktsioonid. Gerundiumi kõnes kasutamise normid.
- **Süntaks.** Sõnaühend. Alistusseose liigid (ühildumine, rektsioon, külgnemine). Sõnade ühendamise normid (leksikaalsed, grammatilised, stilistilised). Aluse tekstifunktsioonid. Liitöeldis (nimi- ja tegusõnaline). Öeldise tekstifunktsioonid. Lause kõrvalliikmed: täiend (ühilduv, mitteühilduv; lisand), sihitis (otse- ja kaudsihitis), määruse liigid. Täis- ja väljajätelised laused. Tekstide liigid: arutlev, kirjeldav ja jutustav kirjand, referaat, uurimus, projekt, teadaanne, avaldus, iseloomustus, diskussioon, esinemine etteantud teemal. Loov- ja uurimistöo vormistamine: struktuur ja keel. Tekstid elektroonilises keskkonnas
- **Ortograafia ja interpunktsioon.** Sufiksitate õigekiri eri sõnaliikide sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *h* ja *hh* õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *he* kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga. Kirjavahemärke kesksõnaga ja gerundiumiga.

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- õigekirjakorrektori kasutamine;
- veebiallikate, sõna- ja käsiraamatute kasutamine õigekirjajuhiste leidmiseks.

LÕIMING

Tuumaine: bioloogia

Põhiteemad:

Mis on teadus?

Selgroogsete loomade tunnused

Selgroogsete loomade areng

8.KLASS

ÕPITULEMUSED

ÕPPESISU

SUULINE JA KIRJALIK SUHTLUS

<p>Õpilane 8. klassis:</p> <p>1) nimetab kirja- ja argikeele erijooni.</p> <p>2) esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi ning teeb järeldusi.</p> <p>3) teeb loetu kohta nii suulise kui ka kirjaliku kokkuvõtte.</p> <p>4) arutleb eakohastel teemadel;</p> <p>5) lahendab keelealaseid probleemülesandeid nii individuaalselt (õpetaja juhendamisel) kui rühmas.</p> <p>6) käsitleb koos partneri või rühmaga sihipäraselt eakohaseid teemasid ning lahendab probleemülesandeid, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi;</p> <p>7) oskab algatada, arendada, tõrjuda ja katkestada nii suhtlust kui ka teemasid;</p> <p>8) teeb ettepanekuid, esitab omapoolseid põhjendusi, annab vajadusel lisateavet.</p> <p>9) peab sobivalt telefoni- ja mobiilivestlusi; kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Suhtlusolukorda suhtlusolukorra komponendid, suhtluspartnerid. • Erinevates suhtlusolukordades osalemine. • Suhtlusolukorraga arvestamine. • Suhtlemisel partneri arvestamine. • Suulise suhtlemise: pöördumine, tervitamine, telefonivestlus. • Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. • Rühmatöö käigus arvamuse avaldamine ja põhjendamine. • Diskussioon. Kompromissi leidmine, kaaslane öeldu/ tehtu täiendamine ja parandamine. • Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine. • Väitlus, väitluse reeglid.
---	---

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- loetu kohta nii suulise kui ka kirjaliku kokkuvõtte koostamine;
- keelealaste probleemülesannete lahendamine nii rühmas kui individuaalselt;
- diskussioonid ja väitlused eakohastel teemadel;
- rollimäng: pöördumine, tervitamine, telefonivestlus;
- rühmatööd ja sellele järgnev rühmas toimimise analüüsimine;
- kaaslane tööle põhjendatud hinnangu andmine.

TEKSTI VASTUVÕTT

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<p>Õpilane 8. klassis</p> <p>1) iseloomustab olulisi tekstiliike (peamisi tarbe-, teabe-, meedia ja reklaamižanreid), nende põhijooni.</p> <p>2) rakendab lugemise ja kuulamise eri viise ja võimalusi;</p> <p>3) loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste.</p> <p>4) teab, et teksti väljenduslaad sõltub teksti kasutusvaldkonnast liigist ja autorist.</p> <p>5) teeb järeldusi kasutatud keelevahendite kohta ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamižanrid), nende eesmärgid. • Teksti vastuvõtmise viisid. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. • Konspekterimine. • Tekstist olulisema teabe ja probleemide leidmine. • Reklaamtekst, reklaamtekstide eesmärk ja tunnused. Reklaami keel. • Kriitiline lugemine. • Avalik ja varjatud mõjutamine. • Peamised keelelised mõjutamisvõtted, demagoogia.

- 6) kirjeldab sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa.
- 7) sõnastab teksti kohta küsimusi ja esitab vastuväiteid, avaldab arvamust, kommenteerib,
- 8) tõlgendab ning seostab oma kogemuste ja mõtetega.

- **Meediaeetika** kesksed põhimõtted.
- **Sõnavabaduse põhimõte ja selle piirangud.**
- Teabetekstide eesmärk, teabeteksti tunnused ja ülesehitus. **Juhend ja uurimus.**
- **Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine.**

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine;
- kõne kuulamisel märkmete tegemine;
- kõne põhjal küsimuste esitamine;
- tekstist kokkuvõtte tegemine;
- reklaamteksti koostamine (koos visuaaliga: plakat, video jms).

TEKSTILOOME

ÕPITULEMUSED

Õpilane 8. klassis

- 1) leiab tekstiloomeks vajalikku teavet eri allikatest ja keskkondadest, valib kriitiliselt teabeallikaid (vajadusel õpetaja abiga) ning osundab neid sobivas vormis.
- 2) tunneb esinemise ettevalmistuse ja kirjutamise protsesse ja kohandab neid oma eesmärkidele;
- 3) ehitab teksti üles juhendi põhjal, järjestades ja seostades info loogiliselt ning vastuvõtjat arvestades. esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande).
- 4) kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt, vormistab korrektselt eri liike tekste (teabetekstid, sh kindla eesmärgiga ülevaated kokkuvõtted; meediatekstid, sh uudis, intervjuu; arvamustekstid, sh kirjand, kommentaar; avaliku suhtluse tekstid, sh avaldus).
- 5) kirjutab suhtlussituatsiooni sobivaid tekste, arvestab teksti vastuvõtjat, järgib õigekirjanorme, kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid ja sõnavara.

ÕPPESISU

- **Teabe edastamine, reprodutseerimine, seostamine konkreetse teema või isikliku kogemuse piires.**
- **Erinevat liiki alustekstide põhjal kirjutamine.**
- **Refereerimine.**
- **Teabeallikatele ja alustekstidele viitamise võimalused.**
- **Viidete vormistamine. Kõneks valmistumine, kõne koostamine ja esitamine. Kõne näitlikustamine.**
- **Ettekande koostamine ja esitamine.**
- **Kirjandi kirjutamise eeltöö:** mõtete kogumine, kava koostamine, mustandi kirjutamine.
- **Kirjandi teema ja peamõte, kirjandi ülesehitus.**
- **Teksti liigendamine.** Jutustava, kirjeldava või arutleva kirjandi kirjutamine.

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- lühikese ettekande koostamine ja pidamine (3 minuti ettekanne);
- kirjandi kirjutamine;
- taotluse ja avalduse kirjutamine;
- refereeringu koostamine;
- teksti koostamine koos viitamisega.

KEELETEADLIKKUS

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<p>Õpilane 8. klassis</p> <p>1) mõistab vene keele eripära;</p> <p>2) suhtub austusega teiste keelte ja inimeste erinevustesse ning eripärasse.</p> <p>3) järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid.</p> <p>4) kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades.</p> <p>5) valib teadlikult oma lugemisvara;</p> <p>6) tunneb peamisi lausetarindeid ja varieerib neid kirjutades korrektsel ja sobival viisil, sh kasutab liit- ja lihtlauseid, lauselühendiga lauseid.</p> <p>7) kasutab tekstide koostamisel tavakohast ülesehitust ja vormistust, kasutab õigekirjakorrektorit.</p>	<p>Üldteemad</p> <p>Vene keel maailma teiste keelte seas. Keel kui arenev nähtus.</p> <p>Foneetika. Ortoeepia. Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud.</p> <p>Süntaks. Täis- ja väljajäätelised laused. Kahe ja ühe pealiikmega laused. Ühe pealiikmega lausete tüübid</p> <p>Lihtlause laiendamine (samaliigilised lauseliikmed, lauselühendid, sõnad ja konstruktsioonid, mis lauseliikmete hulka ei kuulu). Lauseliikmete (täiend, lisand, määrus, sihtis) kirjavahemärkidega eraldamine. Kaudne kõne. Otse- ja kaudkõnega lausete sünonüümsus. Tsiteerimisviisid. Tekstide liigid: arutlev, kirjeldav ja jutustav kirjand, referaat, uurimus, projekt, teadaanne, avaldus, iseloomustus, diskussioon, esinemine etteantud teemal. Loov- ja uurimistöo vormistamine: struktuur ja keel. Tekstid elektroonilises keskkonnas</p> <p>Ortograafia ja interpunktsioon. Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamise reeglid.</p> <p>Kirjavahemärgid lauseliikmetega grammatiliselt sidumata sõnade puhul. Võrdlustrandid.</p>

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- õigekirjakorrektori kasutamine;
- veebiallikate, sõna- ja käsiraamatute kasutamine õigekirjajuhiste leidmiseks.

LÕIMING

Tuumaine: geograafia

Põhiteemad:

Kliima

Veestik

Inimene erinevates loodusvööndites

9.KLASS

ÕPITULEMUSED

ÕPPESISU

SUULINE JA KIRJALIK SUHTLUS

Õpilane 9. klassis

- 1) nimetab suulise ja kirjaliku kõne erijooni; eristab kirjakeelt argikeelest.
- 2) esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid.
- 3) teeb kuuldu ja loetu kohta nii suulise kui ka kirjaliku kokkuvõtte.
- 4) arutleb eakohastel teemadel;

- **Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud.**
- **Veebipõhised suhtluskanalid:** jututoad, blogid, kommentaarid.
- **Veebis kommenteerimine.** Keeleviisakus ja väärikus.
- **Anonüümsuse mõju keelekasutusele.**
- **Meediatekstid.**
- **Loetu kirjalik ja suuline vahendamine. .**

<p>5) lahendab keelealaseid probleemülesandeid; osaleb diskussioonides.</p> <p>6) annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid.</p> <p>7) arvestab suhtlemisel eesmärki ja olukorda, valdab kõnekultuuri.</p> <p>8) väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest;</p> <p>9) järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid;</p> <p>8) annab suulisele või kirjalikule tekstile põhjendatud tagasisidet, väljendab loetu põhjal enda seisukohti ja väärtushoiakuid;</p> <p>9) arutleb eakohastel teemadel, lahendab keelealaseid probleemülesandeid ning osaleb diskussioonis;</p> <p>10) eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Väitlus, väitluse reeglid.
---	---

<p>PRAKTILISED ÜLESANDED:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuuldu ja loetu kohta nii suulise kui ka kirjaliku kokkuvõtte koostamine; • keelealaste probleemülesannete lahendamine nii rühmas kui individuaalselt; • diskussioonid ja väitlused eakohastel teemadel; • aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusringis; • rollimäng: suhtlemine ajakirjanikuga.

TEKSTI VASTUVÕTT

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<p>Õpilane 9. klassis</p> <p>1) iseloomustab peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi.</p> <p>2) loeb ja kuulab avaliku eluga kursisoleku eesmärkidel erinevaid tekste;</p> <p>3) eristab ja analüüsib kuuldu ja loetu põhjal peamist informatsiooni ning olulisi seisukohti.</p> <p>4) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist, eesmärgist, autorist ja suhtlusolukorrast.</p> <p>5) analüüsib enda ja teiste keelevahendite valiku sobivust olukorrast lähtudes.</p> <p>6) hindab kriitiliselt sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa.</p> <p>7) sõnastab probleemi, väljendab oma arvamust, esitab argumente ja toob näiteid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Veebilehed: eesmärgid ja ülesehitus. • Teabe otsimine veebist ning teabeallikate usaldusväärsus. • Teabe talletamine ja süstematiseerimine. • Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem jm). • Tarbetekstide eesmärk, tarbetekstide tunnused ja ülesehitus. • Funktsionaalstiilid: tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamitekstide keelekasutus.

<p>PRAKTILISED ÜLESANDED:</p>

- veebist teabe otsimine, teabeallikate ja info kriitiline hindamine;
- pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine;
- tarbe- ja teabetekstidest olulise info leidmine, süstematiseerimine ja selle põhjal järelduste tegemine.

TEKSTILOOME

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
<p>Õpilane 9. klassis</p> <p>1) loeb tabelleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid ning kasutabneid enda koostatud tekstides.</p> <p>2) kirjutab ja valmistub esinemiseks etappide kaupa.</p> <p>3) ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid.</p> <p>4) esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne).</p> <p>5) vormistab korrektselt eri liiki tekste, arvestab olukorda ja adressaati, järgib keelenorme ja vormistusnõudeid (teabetekstid, sh kindla eesmärgiga ülevaated, kokkuvõtted ja lühiuurimused; meedia-tekstid, sh uudis, intervjuu; arvamustekstid, sh kirjand, kommentaar, arvamyslugu; avaliku suhtluse tekstid, sh avaldus, seletuskiri).</p> <p>6) seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toiminguga eesmärgiga, vahendab kuulnud ja loetud tekste sobiva pikkuse ja täpsusega, viidates allikale;</p> <p style="padding-left: 40px;">7) koostab jutustavaid, kirjeldavaid ja arutlevaid tekste ning esitab neid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arutlusteema leidmine ja sõnastamine isikliku kogemuse või alustekstide põhjal. • Arutluse põhiskeem: väide, põhjendus, järeldus. • Teksti pealkirjastamine. Tekstilõik, tekstilõigu ülesehitus. • Lõikude järjestamise põhimõtted ja võimalused. • Teksti sidusus. • Jutustava, kirjeldava ja arutleva tekstiosa sidumine tervikuks. • Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel vastavalt suhtluseesmärkidele. • Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära. • Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine. • Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega. • Keelekujundite kasutamine tekstiloomel: konteksti sobivad ja sobimatud kujundid. • Tarbetekstide koostamine ja vormistamine: CV, elulookirjeldus, seletuskiri, avaldus, taotlus.

PRAKTILISED ÜLESANDED:

- lühikese kõne koostamine ja pidamine
- CV, elulookirjelduse ja seletuskirja kirjutamine;
- arutluse kirjutamine;
- ülesanded teksti keeleliseks toimetamiseks;
- kirjandi kirjutamine.

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU
KEELETEADLIKKUS	
<p>Õpilane 9. klassis</p> <p>1) väärtustab vene keelt emakeelena ja ühena maailma keeltest.</p>	<p>Üldteemad</p> <p>Vene keel maailma teiste keelte seas. Keel kui arenev</p>

<p>2)järgib kirjutamisel õpitud õigekirjanorme ja keelereegleid.</p> <p>3)kasutab digitaalset kirjaoskust, loob tekste erinevates keskkondades, arvestab suhtlusetiketti.</p> <p>4)rikastab lugemise kaudu oma sõnavara ning kasutab mitmekesiseid grammatilisi tarindeid;</p> <p>5)tunneb peamisi lausetarindeid ja varieerib neid kirjutades korrektsel ja sobival viisil, sh kasutab liit- ja lihtlauseid, lauselühendiga lauseid, otsekõnet.</p> <p>6)leiab õigekirjajuhiseid veebist ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit ja hindab kriitiliselt õigekeelsussoovitusi.</p>	<p>nähtus.</p> <p>Foneetika. Ortoeepia. Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud.</p> <p>Süntaks. Liitlause. Rindlauseid, põimlauseid, sidesõnata liitlauseid. Ühetüübiliste ja erinevate seoseliikidega liitlauseid. Mõttesiirded lausete ja tekstiosade vahel. Lausete grammatilised seosed.</p> <p>Tekstide liigid: arutlev, kirjeldav ja jutustav kirjand, referaat, uurimus, projekt, teadaanne, avaldus, iseloomustus, diskussioon, esinemine etteantud teemal. Loov- ja uurimistöö vormistamine: struktuur ja keel. Tekstid elektroonilises keskkonnas</p> <p>Ortograafia ja interpunktsioon. Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamise reeglid. Kirjavahemärgid lauseliikmetega grammatiliselt sidumata sõnade puhul. Võrdlustarindid. Kirjavahemärgid liitlauseis: rindlauseis, põimlauseis, sidesõnata lauses ning erinevate seoseliikidega liitlauseis.</p>
<p>PRAKTILISED ÜLESANDED:</p> <ul style="list-style-type: none"> • õigekirjakorrektori kasutamine; • veebiallikate, sõna- ja käsiraamatute kasutamine õigekirjajuhiste leidmiseks. 	
<p>LÕIMING</p>	
<p>Tuumaine: ühiskonnaõpetus</p>	<p>Põhiteemad: Riik ja valitsemine Eelarve Euroopa Liit</p>

Kehtestatud direktori käskkirjaga 03.09.2024 nr 1-3/26 põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõike 2 alusel. Jõhvi Kesklinna Kooli õppekava ainevaldkondade kavad on läbi arutatud ja heaks kiidetud 17.06.2024 õppenõukogu koosolekul nr 5, 03.09.2024 on heaks kiidetud hoolekogu koosolekul, 03.09.2024 on heaks kiidetud õpilasesinduse koosolekul.